

विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
२०७९, नुवाकोट
Disaster Preparedness and Response Plan (DPRP)
2079, Nuwakot

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
नुवाकोट
मिति २०७९।४।१२ बैठकबाट पारित

नुवाकोट जिल्ला
(गाउँपालिका / नगरपालिका)

स्रोत: स्वयंसेवा समूह (संकेत १/३२०००/१२००००), नयाँ विचार र जलसफाई २०६८, संशोधन तथा विकास विभाग
उपकरण: Er. Krishna Kumar Shrestha

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
er.krishna@gmail.com, 2017

अद्यावधिक : २०७९ श्रावण (२०२२)

प्रकाशक : जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, नुवाकोट

फोन : ०१०-५६००३३

जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र : ०१० -५६१९३३

इमेल nuwakotcdo@gmail.com

सर्वाधिकार : जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नुवाकोट

अन्य सहयोग – जिल्ला प्रशासन कार्यालय नुवाकोट र नुवाकोट जिल्लाको सम्पूर्ण स्थानिय तहहरु

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति नुवाकोटको मिति २०७९/४/१२ को बैठकबाट स्वीकृत

विषय सूची

१. पृष्ठभूमि
  - १.१ जिल्लाको परिचय
  - १.२ योजनाको पृष्ठभूमि (संक्षिप्त विपदको स्थिति, योजनाको आवश्यकता, औचित्य)
२. विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्य
३. विपद जोखिमको अवस्था
  - ३.१. विगतका विपदहरूको विश्लेषण
  - ३.२. कानूनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था
  - ३.३. प्रमुख प्रकोपहरू र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू
  - ३.४. सम्भाव्य प्रकोपको आँकलन तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्रको नक्शाङ्कन
  - ३.५. विपद सङ्घटासन्नता (vulnerability) तथा क्षमता विश्लेषण
  - ३.६. विपद जोखिम आँकलन तथा नक्शाङ्कन
  - ३.७. प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली विश्लेषण
  - ३.८. सरोकारवाला संस्थाहरू
  - ३.९. विषयगत क्षेत्रहरू
  - ३.१० भौगोलिक अवस्था तथा बनोट
४. सामान्य पूर्वतयारी योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरूको लागि)
५. आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना (विपदको समयमा)
६. आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना (विपद पश्चात गर्ने क्रियाकलाप)
७. कार्यान्वयन योजना
८. आवश्यकताको लेखाजोखा
  - ८.१. जिल्लामा उपलब्ध रहेको स्रोत साधनहरूको विस्तृत विवरण
  - ८.२. मानवीय सहयोग सम्बन्धि मापदण्ड
  - ८.३. अनुमानित लागत
  - ८.४. विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना र अनुमानित लागत
  - ८.५. अन्य निकायहरू संगको समन्वय र सहकार्य
९. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण
१०. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना
  - १०.१. लक्ष्य र सूचकहरू
  - १०.२. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र
  - १०.३. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्ययोजना
  - १०.४. क्षमता विकास
  - १०.५. विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण
११. अनुसूचीहरू
१२. सन्दर्भ सामग्रीहरू

१. पृष्ठभूमि

१.१ नुवाकोट जिल्लाको परिचय :

नेपालको मानचित्रमा बागमती प्रदेश अर्न्तगत नुवाकोट एक पहाडि जिल्लाको रूपमा रहेको छ । यस जिल्ला राजधानी काठमाडौंको उत्तर पश्चिम दिशामा अवस्थित रहेको र एक ऐतिहासिक पृष्ठभूमीले चिनिएको जिल्ला हो । नुवाकोट नेपाल एकीकरणको इतिहाससँग सामरिक हिसाबले जोडिएको जिल्ला हो । नेपालका कुनै पनि अञ्चलको सिमाना तथा अन्तर्राष्ट्रिय सिमानालाई समेत नछुने र भौगोलिक विभाजन अनुसार पहाडी प्रदेशमा अवस्थित यो जिल्ला भण्डै अर्ध-चन्द्राकार रूपमा पूर्व-पश्चिम फैलिएर रहेको छ । यस जिल्लामा उच्च पहाडी क्षेत्रको पठार, हिमालको दक्षिणी ढाल, पहाडी क्षेत्रको विचमा यत्रतत्र छरिएर रहेका समथर बेंसी र टारहरु लगायतका विविध भौगोलिक विशेषताहरु पाउन सकिन्छ ।

भौगोलिक वनावटमा पहाडीभू-भागको अंश ७१ प्रतिशत, लेकाली भू-भागको अंश १८ प्रतिशत तथा टार, वेसी र समथर भू-भागको अंश ११ प्रतिशत रहेको छ । कुल १,१२१ वर्ग किलो मिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको यस जिल्लाको सदरमुकाम विदुर हो । यस जिल्लामा तादी र त्रिशुली नदीको संगम देविघाट र नुवाकोट ७तले दरवार जस्ता ऐतिहासिक महत्वका ठाउँहरु समावेश छन् । प्रशिद्ध धार्मिक क्षेत्र गोसाईकुण्ड र मनोरम पर्यटकीय हिमालीभेग लाडटाड क्षेत्र जाने प्रमुख पर्यटकीय मार्ग रहेको नुवाकोट जिल्ला मल्लकालीन समयमा पश्चिम नेपालको मूल ढोका, नेपालभोट (तिब्बत) वाणिज्य व्यापारकोपरम्परागत मुलद्वार पनि रहेको थियो ।

यस जिल्लाको नामाकरण गोपालवंशिय शासनकालदेखि नवकोट,नवकोटय, नवक्वाथ, नौकोटबाट अपभ्रंश हुँदै हालको नुवाकोट रहनगएको ऐतिहासिक अनुश्रुति रहेको छ । बेलकोट, मालाकोट, भैरुमकोट,धुवांकोट, कालिकाकोट, सल्यानकोट, सिमलकोट, धैवुडकोट र प्यासकोटजस्ता नौवटा कोटहरुको संगमभूमीभएकोले नुवाकोट नाम रहन गएकोकुरा पनि उल्लेख छ । मल्लकालमा पश्चिम नेपालको प्रवेशद्वार मात्र होइन नेपालको तिब्बतसँग हुने व्यापारको प्रमुख मार्गको रूपमासमेत ख्याती प्राप्त यस जिल्लाको बेत्रावतीमा नेपाल-चिन युद्धपछि ऐतिहासिक “बेत्रावती सन्धि” भएको थियो । यस जिल्लासँग नेपाल एकिकरणको आधार शिविर, श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्वीनारायण शाहको कार्यकालमा वि.सं. १८०१ देखि १८२५ सम्मको राजधानी, गिर्वाणयुद्ध विक्रम शाहको शासन कालमा शीतकालिन राजधानी, श्री ५ बडामहाराजाधिराज पृथ्वीनारायण शाहको समाधिस्थल, बहादुर शाहको जन्मभूमी, भृकुटीको घर-माईती गर्ने बाटो, तत्कालिन नौतले दरवार (वि.सं. १९९० सालको महाभूकम्पपछि सात तले, प्रसिद्ध नुवाकोट भैरवी र जालपादेवीको मन्दिर आदि ऐतिहासिक तथा धार्मिक वैभव र सम्पदाहरुरहेका छन् । पृथ्वीनारायण शाहले काठमाण्डौ उपत्यका विजय गर्नु अघि निकै शक्तिशाली राज्यका रूपले चिनिएको नुवाकोट इतिहासका विद्यार्थीहरुको खुल्ला संग्रहालय हो । नुवाकोट दरवार परिसरमा धार्मिक हिसावले महत्वपूर्ण मानिने भैरवी मन्दिर रतलेजु मन्दिर छन् । यस जिल्लामा भैरवी, जालपादेवी, दुप्वेश्वर महादेव, कपिलेश्वर महादेव, चिम्तेश्वर महादेव, पञ्चकन्या, राम मन्दिर, उग्रतारा, उत्तरगया, सुगतपुरविहार, बाराही, वासुकी, वाघ भैरव, भैरवकोट, जलेश्वरी, शिवालय, बच्छलादेवी आदि प्रमुख धार्मिक स्थलहरु हुन ।

नुवाकोट जिल्लाको आर्थिक मेरुदण्ड मूलतः कृषि नै हो । कृषि कार्य भित्र पनि पशुपालन, अन्नबाली, नगदेबाली, फलफूल खेती,माछापालन र कुखुरापालन उल्लेखनीय रहेका छन् । त्रिशुली, वटार, विदुर जिल्लाको प्रमुख व्यापारिक केन्द्र हो भने यस अलावाढिकुरे, छहरे, देविघाट, सामरी, देउराली, डावाचेत, चोगते, खरानीटार, आप्रह, सातविसे, समुन्द्रटार, ककनी, फेदीवेसी, चौघडाबेत्रावती स्थानीय व्यापार क्षेत्र हो । यसै गरी ककनी, किस्पाड, मेघाड, चिसापानी, शिवपुरी, नुवाकोट दरवार क्षेत्र, सागरकुण्ड, देविघाट, उत्तरगया, बोल्देहीताल, पञ्चकन्या सुरुड आदि अन्य ख्याति प्राप्त पर्यटकीय क्षेत्रहरु हुन ।

जिल्लाको संक्षिप्त विवरण

परिचय

जिल्ला : नुवाकोट
जिल्ला सदरमुकाम : विदुर
प्रदेश : बाग्मती

भौगोलिक अवस्थिती

- क) आक्षांश : २७° ४५' उत्तर देखि २८° २०' उत्तर सम्म
ख) देशान्तर : ८५° पूर्व देखि ८५° ४५' पूर्व सम्म
ग) क्षेत्रफल : ११२१ वर्ग कि.मी.
घ) उचाई : समुन्द्र सतहबाट ४५७ मी. देखि ५१४४ मी. सम्म
ङ) आकार : अर्ध चन्द्राकार

जिल्ला सीमाना :

पूर्व : काठमाडौं, सिन्धुपाल्चोक
पश्चिम : धादिङ
उत्तर : रसुवा
दक्षिण : काठमाण्डौ, धादिङ

हावापानी तथा जलवायु

हावापानी	हावाको बार्षिक औषत तापक्रम(डि.से.)	प्रतिशत
अल्पाईनन र आर्कटिक	१०० भन्दा कम	४.८
ठण्डा शितोष्ण हावापानी	१००-२००	१३.८
उष्ण अर्धशीतोष्ण हावापानी	१५०-२००	५१.४
समशीतोष्ण हावापानी	२००-४००	२८.७
अन्य		१.२

तापक्रम तथा वर्षा (बार्षिक)

न्यूनतम तापक्रम : १०.०२ मि.मि.
अधिकतम : १९.७५ मि.मि.
औषत वर्षा : १८४.६४ मि.मी.

भौगोलिक बनावट :

(क) लेक (उच्च हिमाली) : २.२ %

(ख) उच्च पहाड : ७१ %

(ग) मध्य पहाडी बेसिटार : ११%

राजनैतिक तथा प्रशासनिक विभाजन

निर्वाचन क्षेत्र : २
प्रदेशनिर्वाचन क्षेत्र : ४
गाउँपालिका : १०
नगरपालिका : २ (वडा संख्या १३ प्रत्येकमा)
जम्मा वडाहरु : ८८

जनसांख्यिक विवरण (२०६८ सालको जनगणना अनुसार)

क) जनसंख्या :

कूल जनसंख्या : २,७७,४७१
महिला : १,४४,६८४
पुरुष : १,३२,७८७
संस्थागत र विदेशिएका : १४३११
लैङ्गिक अनुपात : ०.९२
जनसांख्यिक परिवर्तन : -०.०४ %
जम्मा घरधुरी संख्या : ५९,२१५
जम्मा परिवार संख्या : ५९,२१४
औसत परिवार संख्या : ४.६९
जनघनत्व : २४८ प्रति व.कि.मी.

यसैगरि विक्रम सम्वत् २०६८ सालमा सम्पन्न जनगणनाको अन्तिम नतिजा अनुसार प्रति वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा लगभग २४८ जना व्यक्तिहरुको घनत्व रहेको छ, जहाँ शहरी जनघनत्व ८३५ र ग्रामिण जनघनत्व २२९ रहेको छ। त्यस्तै कुल ५९,२१५ परिवारहरुमा प्रति परिवार लगभग ५.७२ जना सदस्यहरु रहेको र १ जनामात्र सदस्य भएको परिवारसङ्ख्या ३,१०७ र सदस्य ९ भएको परिवार सङ्ख्या २,९६७ रहेको देखिन्छ। जातिगतआधारमा यस जिल्लामा ४२.८४ प्रतिशत तामाङ र दोश्रोमा बाहुन जातिको १८.९४ प्रतिशत रहेको छ। सवैभन्दा धेरै ५७.९५ प्रतिशत हिन्दु धर्म मान्ने र दोश्रोमा ४०.३६ बौद्ध धर्म मान्ने नागरिकहरु रहेको देखिन्छ भने ६० प्रतिशत भन्दा बढी जनसंख्याको हिस्सा हिन्दु धर्माबलम्बीहरु रहेका छन।

वि स २०४८, २०५८ र २०६८ को परिवार, जनसंख्या र जनसंख्या वृद्धिदरको तथ्यांकीय विवरण यस प्रकार छ।

विवरण	जनसंख्या			
	२०४८	२०५८	२०६८	२०७८ को प्रारम्भिक
नुवाकोट जम्मा	२४५२६०	२८८४७८	२७७४७१	२६२९८१
महिला	१२२७२९	१४५७४७	१३२७८७	१३४१३२
पुरुष	१२२५३१	१४२७३१	१४४६८४	१२८८४९
घरपरिवार संख्या	४५६५७	५३१६९	५९२१५	६९१६०
जनसंख्या वृद्धिदर		१.६	- ०.३८	-०.५१

श्रोत: केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग, २०६८

वि.सं. २०७८ सालमा सम्पन्न जनगणनाको प्रारम्भिक नतिजा अनुसार यस जिल्लाको कुल जनसंख्या २६२९८१ रहेको छ भने जम्मा परिवार ६९१६० रहेको पाइन्छ । यस जिल्लाको जनसंख्या वृद्धिदर भने ऋणात्मक छ । परिवारको औषत आकार ३.८० रहेको छ ।

गाउँपालिका र नगरपालिकाको जनसंख्या विवरणः

क्र.स.	गाउँपालिका र नगरपालिकाको नामावली	घरघुरी	परिवार संख्या	पुरुष	महिला	जनसंख्या	कैफियत
१	विदुर नगरपालिका	१३९११	१५६०४	२९०४३	३१०६८	६०१११	
२	बेलकोटगढी नगरपालिका	९२४४	९४६४	१७१३९	१८०६१	३५२००	
३	किस्पाङ्ग गाउँपालिका	३८५३	३९६९	६९२०	७२०२	१४१२२	
४	म्यागङ्ग गाउँपालिका	३५९५	३७५५	६०८६	६३३१	१२४१७	
५	तारकेश्वर गाउँपालिका	३७३५	३७९२	६६७०	७४९४	१४१६४	
६	सूर्यगढी गाउँपालिका	३७७६	३८४२	७२५६	७६७३	१४९२९	
७	लिखु गाउँपालिका	४३७४	४६०४	८६४६	९०९१	१७७३७	
८	तादी गाउँपालिका	३८६७	४०३१	७९११	८१४४	१६०५५	
९	दुप्चेश्वर गाउँपालिका	५०२३	५१९५	१०४७३	१०५४६	२१०१९	
१०	पञ्चकन्या गाउँपालिका	३५३९	३६२९	६७७१	७०९३	१३८६४	
११	शिवपुरी गाउँपालिका	४७९५	४८७७	८११५	८८६४	१६९७९	
१२	ककनी गाउँपालिका	६०१२	६३८८	११९६९	१२३५४	२४३२३	

श्रोतः राष्ट्रिय जनगणना २०७८ प्रारम्भिक नतिजा

ख) जाती अनुसार

तामाङ :	४२.८%
ब्राम्हण :	१८.९%
क्षेत्री :	१२.६%
नेवार :	७.४%
राई :	३.६%
अन्य :	१४.७%

क्षेत्रफल :	११२१ वर्ग कि.मि
होचो सतह :	४५७ मि. त्रिशुली किनार
अग्लो भाग :	५१४४ मि. तीनचुली बजार
मूख्य नदी	त्रिशुली, तादी, लिखु
सहायक नदि	फलाखु, सलाखु, दौखु, गेर्खु खोला, सामरी, चन्द्रमती, छत्रेखोला
मुख्य सडक	ठूलोखोला-ककनी-पिपलटार-त्रिशुली (काठमाण्डौ त्रिशुली सडक) : ५५ कि.मी. गल्छी - पिपलटार-त्रिशुली : २७ कि.मी. त्रिशुली - धुन्चे : ४८ कि.मी. गंगटे -लब्धु -समुन्द्रटार-गोल्फुभन्ज्याङ : ४३ कि.मी. गुर्जे -छहरे- त्रिशुली (टोखा, छहरे त्रिशुली सडक)
सहायक सडक (कच्ची)	ककनी -लिंक सडक : ३ कि.मी

सडक)	<p>त्रिशुली सहरी सडक : १८ कि.मी. नुवाकोट-वागेस्वरी-उर्लेनी : २३.५ कि.मी. उर्लेनी-काल्चे-मालाभन्ज्याङ : ८.५ कि.मी. मान्द्रेढुंगा-खडगभन्ज्याङ-गोर्स्याङ-दाङसिङ-काफलपानी : २४.५ कि.मी. त्रिशुली-वेत्रावती : ९ कि.मी. त्रिशुली-सोले : ९ कि.मी. त्रिशुली-सामरी -भन्ज्याङभुरुङ : १७ कि.मी. त्रिशुली-देउराली -मेघाङ : २५ कि.मी. मेघाङ -किन्ताङ- थम्बुखोला : ८.५ कि.मी. पात्ले -दुईपीपल- कोल्पुटार : ३८ कि.मी. लिखुखोला-कविलास-घलेभन्ज्याङ-थप्रेक-वेतिनी-गोल्फुभन्ज्याङ : ३५ कि.मी. समुन्द्रटार-रामती-कुटुङखोला-घ्याङफेदी : १० कि.मी. छहरे-शिवालय-तलाखु-पाटीभन्ज्याङ : २० कि.मी. ओखरपौवा-चाउथे-कुमरी-कोल्पुटार : ५० कि.मी. रानीपौवा-चतुराले-बेल्कोट-तादीपुल : १३ कि.मी. गुर्जे -समुन्द्रादेवी-पुर्नीभन्ज्याङ मैदान छाप अल्छे : ११ कि.मी. गणेशस्थान-नर्जामण्डप डाडाकोपाटो : २० कि.मी. सोले-सातदोबाटो-भाल्चे-साल्मे : २३ कि.मी. मुलथला-छत्रेखोला-बुधसिंग-तारुका : २० कि.मी. आप्रह-राउटार-घलेभन्ज्याङ</p>
लेक	२.२ % भाग
वनजङ्गल	६६४४२ हे.
सरकारी तथा गौचरन	४०५१६ हे.
सिंचित क्षेत्र	७८४५ हे.
सिमसार क्षेत्र	२२८५३ हे.
कृषि क्षेत्र	८७४८४ हे.
वनस्पति	साल, सल्ला, सिसौ, उत्तिस, कटुज, सिमल, टुडी, साज, बाज, वास र निगालो जस्ता बोट विरुवा पाईन्छन् भने चिराइतो, दालचिनी, टिमुर, वोभो, सुगन्धवाल, अमला, रिद्धा, तेजपात, पाषाणवेद, शिलाजित, सुनभाडी, भालाङ, कुरिलो, चुत्रा, जटामसी, सुनगाभा, कचुर, असुरो, हरो, बरो, कुकुरडाइनो तितेपाती जस्ता जडीवुटी पाईन्छन ।
वन्यजन्तु तथा पशुपक्षी	बाघ, भालु, चितुवा, दुम्सी, स्याल, बाँदर, बँदेल, चितल, जरायो, मृग जस्ता जङ्गली जनावरहरु र डाँफे, मुनाल, चाखुरा, कालिज, हुकुर, मयूर आदि ।
नदीनालाले ओगटेको क्षेत्रफल	२८७० हेक्टर
राजमार्ग	पासाङल्हामु राजमार्ग, गल्छी त्रिशुली मैलुङ स्याफ्रुवेसी रसुवागढी सडक
धार्मिक,ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल	नुवाकोटको दरबार, भैरवी मन्दिर, देवीघाटको जालपादेवी, दुप्चेश्वर महादेव, पञ्चकन्या, राम मन्दिर, उग्रतारा, उत्तरगया, सुगतपुर विहार, बाराही, वासुकी, वाघ भैरव, भैरवकोट, जलेश्वरी, शिवालय, बच्छलादेवी, चिम्टेस्वर महादेव मन्दिर, मनकामना मन्दिर मनकामना, किस्पाङ्ग पोखरी, बेलकोटगढी, वनदेवी, कपिलेश्वर महादेव आदी ।
मूख्य मूख्य चाडपर्व	दशै, तिहार, लोसार, होली, तीज, माघे सक्राती पर्व, गोरु जुघाई, गाईजात्रा, ईन्द्र जात्रा, शिवरात्री, राम नवमी, कृष्ण अष्टमी लगायत विभिन्न मठ मन्दिरमा लाग्ने जात्रा, मेला, देवीघाट मेला आदि

जलवायु	औसत वार्षिक वर्षा १३४७ मि.मि. हुने तथा लेकाली तथा अर्धउष्ण हावापानी पाइने
--------	---

यो जिल्ला भूकम्प, वाढी, आगलागी, पहिरो, चट्याङ्ग, कोभिड लगायत अन्य महामारीको प्रकोपबाट उच्च संकटासन्न अवस्थामा रहेको छ। खासगरी वाढी र पहिरो जस्ता जलवायुजन्य प्रकोपको उच्च जोखिममा वर्षेनी रहदै आएको छ। कोभिड १९ को कारण हाल जिल्लामा ५२ जना सक्रमित व्यक्तिहरुको मृत्यु समेत भएकोले यस जिल्लाका सबै मानिसहरुको दैनिक जीवनयापन, सामाजिक, आर्थिक अवस्थामा समेत धेरै असर पुऱ्याएको छ। यस प्रकारका प्रकोपजन्य घटनाका कारण गरीबीलाई भन्ने बढावा दिने मात्र होइन वातावरण सन्तुलन समेत खलवलिएको महशुस गरिएको छ। वाढी, पहिरो, आगलागी, महामारी जस्ता प्रकोपका घटनाबाट वर्षेनी हजारौ मानिसले विनासको दुखद अवस्था भोग्नु परेको छ। तसर्थ प्राकृतिक श्रोत साधनको वैज्ञानिक एवं समुचित उपयोग र दीगो व्यवस्थापन गरी प्राकृतिक तथा मानवीय सम्पत्तिको संरक्षण गरी संभावित जोखिम न्यूनीकरणका लागि आवश्यक पूर्व तयारी र प्रभावकारी प्रतिकार्य (Response) का लागि समय मै योजनावद्ध ढंगले लाग्न जरुरी छ। प्रकोप न्यूनीकरण गर्न र प्रकोप पछि शीघ्र पुनर्लाभका लागि विशुद्ध मानवीय सहायताको खांचो हुने हुँदा समबद्ध सबै सरोकारवालाहरुको एकीकृत पहल र प्रयासबाट मात्र अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुने भएकोले सोको लागी यो प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ।

जिल्लामा पहिलो पटक २०६८ सालमा प्रथम संस्करणको रूपमा विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रकाशन गरिएको थियो। सरोकारवाला निकायहरुबाट वार्षिक रूपमा प्राप्त सूचनाहरुलाई समावेश गरी २०६८, २०६९, २०७०, २०७१, २०७३, २०७४, २०७५, २०७६, २०७७, २०७८ सहित नियमित परिमार्जन गर्दै यो दशौँ संस्करण २०७९ प्रकाशन गरिएको छ।

१.२ नेपालमा विपद जोखिम

विषम भौगोलिक अवस्था भौगर्भिक असुन्तलन, आकस्मिक रूपमा हुने महामारीहरु तथा जलवायु परिवर्तनका साथै जनसंख्या बृद्धि, गरिबी, अव्यवस्थित शहरीकरण र प्रकोप जोखिमलाई ध्यान नदिई गरिने गतिविधिहरु एवं विकास निर्माणका कार्यहरुले गर्दा नेपाल विभिन्न प्राकृतिक र गैरप्राकृतिक प्रकोपहरु बाट सिर्जित विपदको उच्च जोखिममा रहेको छ। जलवायु परिवर्तनका कारण मौसमजन्य प्रकोपहरुको प्रकृति, मात्रा र प्रवृत्ति फरक हुँदै गएको छ। जसका कारण विपद व्यवस्थापनमा नयाँ चुनौतीहरु थपिदै गएका छन्।

नेपालमा हरेक वर्ष ५०० भन्दा बढी विभिन्न प्रकोपका घटनाहरु हुने गर्दछन्। जसमध्ये वाढी, पहिरो, डुबान, कोभिड -१९ महामारी, भूकम्प, चट्यांग, आगलागी, हावाहुरी, हिमताल विस्फोट, सडक दुर्घटना लगायतका प्राकृतिक र गैरप्राकृतिक विपदका घटनाहरु नियमित रूपमा घट्ने गरेका छन्। यसको परिणामस्वरूप ठूलो मात्रामा जनधनको क्षति हुने र जीविकोपार्जनमा प्रतिकूल असर पर्ने गरेको छ। पछिल्लो ४५ वर्ष (वि.सं. २०२८ देखि २०७२) को अवधिमा नेपालमा ४०,००० भन्दा बढी व्यक्तिहरुले विपदका कारण आफ्नो ज्यान गुमाएका छन्। उच्च मृत्युदरको अतिरिक्त, उक्त अवधिमा ७५,००० भन्दा बढी व्यक्तिहरु घाइते भएका छन् भने करिब तीस लाख मानिसहरु प्रभावित भएका छन्। यसैगरी, विगत ५ वर्षको (२०७०- २०७५) तथ्याङ्क अनुसार नेपालमा वर्षेनी करीब १०,००० सडक दुर्घटना हुने गरेका छन्। जसका कारण वर्षेनी करीब १,९०० ब्यक्तिले ज्यान गुमाएका छन् भने करीब १३,००० ब्यक्तिहरु घाइते हुन्छन्।

हाल बिस्वब्यापी रूपमा फैलिरहेको कोभिड- १९ का कारण नेपालमा पनि धेरै मानिसहरु सक्रमित भईरहेका छन्। अहिले कोभिडको दोस्रो लहर नेपाल भर फैलिरहेका छन्। कोभिडका कारण हाल नेपाल भर ११९५२ मानिसहरुले ज्यान गुमाई सकेका छन्। तसर्थ कोभिडका कारण विपद जोखिम ब्यवस्थापनमा थप चुनौती थपिएको छ।

विपदबाट हुनसक्ने सम्भावित मानवीय क्षति तथा धन सम्पत्ति र आधारभूत पूर्वाधारहरूमा हानी नोक्सानी कम गर्नका साथै विपदको समयमा प्रभावकारी रूपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न विपद पूर्वतयारीले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ। तसर्थ विपद पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यलाई मजबुत बनाउन जरुरी छ।

प्रभावकारी विपद पूर्वतयारीले विपदको सामना गर्ने क्षमतालाई वृद्धि गर्छ र समुदायहरूलाई विपद उत्थानशील बनाउन मद्दत पुऱ्याउँदछ। यसका लागि विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा संलग्न सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूको जिम्मेवारी प्रष्ट किटान गरी उनीहरूको पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य क्षमताका साथै स्रोत साधनको उपलब्धता सुनिश्चित गर्नु पर्दछ।

नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयले नेपालमा सम्भाव्य विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको गुणस्तर वृद्धि एवं संस्थागत गर्न विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ लाई प्रथम पटक संशोधन गरि कार्यान्वयनमा ल्याएको सन्दर्भमा उक्त मार्गदर्शनले जिल्ला तहमा विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रक्रियामा संलग्न सबै सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूलाई स्पष्ट जिम्मेवारी दिइएको छ। विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनको लागि कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थापनका क्षेत्रमा नेपाल सरकारले समयानुकुल परिमार्जन गर्दै विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्ययोजना सबै तहमा तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्नु पर्ने व्यवस्था अनुरूप मुलतः विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (पहिलो संशोधन २०७६) बमोजिम यो योजना परिमार्जन सहित तयार गरिएको छ।

२. योजना निर्माणका उद्देश्य :

२.१ समष्टिगत उद्देश्य:

विपदबाट उत्पन्न मानवीय असरहरू न्यूनीकरण गर्नका लागि जिल्लाको प्रतिकार्य क्षमता अभिवृद्धि गर्दै प्रभावितहरूका आधारभूत आवश्यकताहरूलाई समयमा नै प्रभावकारी एवं समन्वयात्मक रूपमा परिपुर्ति गराउने कार्यको सुनिश्चितता गर्नु विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ को समष्टिगत उद्देश्य रहेको छ।

२.२ निर्दिष्ट उद्देश्य :

विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ का निर्दिष्ट उद्देश्यहरू यस प्रकार रहेका छन्।

- जिल्लास्थित जोखिममा रहेका गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका वडाहरूको संकटासन्नता विश्लेषण गरी स्थानीय स्रोत साधन र क्षमताको पहिचान गर्ने।
- जिल्लामा क्रियाशील विभिन्न निकायहरूको पहिचान एवं तिनको क्षमताको विश्लेषण गरी विपद व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि जिम्मेवारी निर्धारण गर्ने।
- विगत वर्षका अनुभवबाट सिकाएको पाठ तथा समय समयमा भएका छलफलबाट प्राप्त सिफारिस समेतलाई ध्यानमा राखी हरेक स्थानीय तहमा आ-आफ्नो आकस्मिक योजना तयार गर्न लगाउने।
- विभिन्न क्षेत्रबाट निर्मित योजना कार्यान्वयन जिल्ला विपद व्यावस्थापन समितिको समष्टिगत समन्वयमा गरिने।
- स्रोत संकलन, विनियोजन तथा दीगो आर्थिक स्रोत व्यवस्थापनका लागि एकद्वार (One Door Policy) को प्रणालीको विकास गर्ने।
- प्रकोपबाट वढी प्रभावित हुन सक्ने दलित, महिला, अपाङ्ग, सुविधाबाट वञ्चित समूह, बालबालिका, वृद्धवृद्धा जस्ता अति संकटासन्न समूहका लागि प्राथमिकताका आधारमा विपद जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमको विकास गरी संचालन गर्ने।

- विपद पछिको पुनर्लाभ (Recovery) तथा पुनःस्थापना कार्यक्रमलाई प्रभावकारी तुल्याउने ।
- आपत्कालीन प्रतिकार्य एवं पूर्वतयारीको विकास र कार्यान्वयनका लागि जिल्लामा एउटा आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (District Emergency Operation Center) को स्थापना गर्ने, DEOC को क्षमता वृद्धि गर्ने ।
- कोभिड(१९ संक्रमणको अवस्थालाई नियन्त्रणको अवस्थामा राख्न पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका गतिविधिहरू संचालन गर्ने र सम्भावित कोभिडको चौथो वेभको लागि पूर्वतयारीका गतिविधिमा जोड दिने ।
- जिल्ला देखि स्थानीय तहसम्म खाद्यान्न, औषधी लगायत अन्य उद्धार सामाग्रीहरूको भण्डारणका लागि भण्डारण स्थलको पहिचान र सुदृढ गर्ने ।
- आपत्कालीन परिस्थितिका साथै पूर्व तयारीका चरणमा प्रयोग गर्न सकिने पूर्व सूचना एवं संचार प्रणालीको विकास गर्ने ।
- विपद प्रभावितहरूका लागि तत्काल आश्रय स्थलको पहिचान गर्ने ।
- विपदका संभावित जोखिमहरूको लेखाजोखा,पहिचान,अनुगमन र पूर्व चेतावनी प्रणाली सुदृढ गर्ने । मनसुन पूर्वका समयमा अन्तरनिकाय बिच प्रभावकारी समन्वय गर्ने ।
- गाउँपालिका र नगरपालिकामा गठन भएका स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति माफत तालिम प्राप्त जनशक्ति र खोज तथा उद्धार सामाग्रीको सूची तयार गर्ने ।

२.३ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपदको जोखिममा रहेका समुदायहरू सामाजिक, आर्थिक तथा साङ्गठनिक रूपमा कमजोर हुन्छन् । खाद्य असुरक्षा, स्वास्थ्य तथा सरसफाइका सुविधाहरूको सीमितता, प्राकृतिक विपदका कारण सुरक्षित बासस्थानको सही पहिचान तथा उपयुक्त व्यवस्थापन गर्न नसक्नु आदि विपद प्रभावित समुदायहरूले सामना गर्ने मुख्य समस्याहरू हुन् । परिणाम स्वरूप प्राकृतिक तथा मानवजन्य विपदहरू संग समुदायको सामना गर्ने क्षमता निकै कमजोर छ । यस्ता समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्न समुदायलाई सशक्तीकरण गर्ने र प्रभावकारी समन्वयको संयन्त्र बनाउनु अत्यन्त जरुरी छ । नुवाकोट जिल्लामा विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा काम गर्ने विभिन्न सरोकारवालाहरू बीच समन्वय गर्ने महत्वपूर्ण साधनको रूपमा यो योजना रहनेछ ।

विपदको अवस्थामा प्रभावकारी मानवीय सहयोगका लागि तथा सम्भावित विपदको जोखिम कम गर्न तथा विपदको अवस्थामा आइपर्ने समस्याहरूलाई समाधान गर्नका लागि विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना आवश्यक पर्दछ । विशेष गरी मानवीय सहयोगको प्रत्याभूति गराउन विपद जोखिम न्यूनीकरणमा समुदायलाई सहयोग गर्न, प्रतिकार्यमा समान पहुँच पुऱ्याउनु, सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा कायम राख्न, खानेपानी तथा सरसफाई एवं स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्न यस योजनाले मार्ग निर्देश गर्दछ । त्यसका साथै श्रोतको सहि पहिचान तथा परिचालन गर्न जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउन पनि यस योजनाले सहयोग गर्दछ । यसै आवश्यकतालाई महशुस गर्दै यस जिल्लामा विपदबाट हुने क्षतिलाई कम गर्न तथा विपद पछिको मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित तथा प्रभाकारी बनाउन पूर्वतयारी दस्तावेजका रूपमा यो विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९ तयार पारिएको हो ।

२.४ योजनाको सीमा

यो योजना तर्जुमा गर्दा सहभागितामूलक प्रकृयाका माध्यमबाट गरिएकोछ । यस प्रक्रियामा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिका सम्पूर्ण सदस्यहरू जिल्लामा विपद जोखिम न्यूनीकरणको क्षेत्रमा कार्यरत राष्ट्रिय गैह्रसरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरूको सहभागिता रहेको थियो । तर योजना तर्जुमा गर्दा देखिएका केही सीमाहरू निम्न अनुसार छन् ।

- तथ्याङ्क संकलनको क्रममा विगतका वर्षहरूमा भएका विपदका घटनाहरू तथा त्यसबाट भएको क्षतिको सम्पूर्ण यथार्थ विवरण प्राप्त गर्न कठिनाई भएकोले नुवाकोट जिल्लाका स्थानीय तहहरूको संकटासन्नताको स्तर निर्धारण, पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा, विपद जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरू निर्धारण गर्दा केही लचकता अपनाइएकोछ ।
- यस योजना अन्तर्गत निर्धारण गरिएका गतिविधिहरूको कार्यान्वयनका लागि बढी मात्रामा बाहिरी श्रोतको भर पर्नु पर्ने अवस्था देखिन्छ । जसले गर्दा बाह्य श्रोत प्राप्त नभएमा योजनाको कार्यान्वयनबाट अपेक्षित उपलब्धि प्राप्त नहुन सक्छ ।
- जिल्लामा उपलब्ध सिमित स्रोत र साधनबाट विभिन्न प्रकोपहरूबाट हुने क्षति न्यून गर्न तथा विपदबाट प्रभावित परिवारहरूको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न चुनौती रहेकोछ ।

२.५ अपेक्षित नतिजा

नुवाकोट जिल्लामा हुन सक्ने सबै प्रकारका प्राकृतिक एवं गैर प्राकृतिक प्रकोपका घटना न्यूनीकरण, जोखिम व्यवस्थापनको पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्लाभका लागि तयार गरिएको प्रस्तुत कार्य योजना कार्यान्वयनबाट निम्न नतिजा हासिल हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

- मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरूको पहिचान तथा परिचालन हुनेछ ।
- महामारीको रूपमा हुने मानवीय संक्रमणहरू (जस्तै कोरोना भाइरस) को जोखिम न्युनिकरण तथा नियन्त्रण हुन सहयोग पुग्ने छ ।
- विपदका सम्बन्धमा जिल्लाको पूर्व इतिहास वारे महत्वपूर्ण जानकारी हासिल भै विभिन्न क्षेत्रको संकटासन्नताको स्तर निर्धारण एवं प्रतिकार्य क्षमताको विकास हुनेछ ।
- जिल्लाको संभावित प्रकोप तथा जोखिम क्षेत्रको पहिचान सहितको नक्सांकन हुनेछ ।
- विभिन्न क्षेत्रसंग सम्बन्धित निकाय, संघ संस्था र व्यक्तिहरूको पहिचान, भूमिका र जिम्मेवारी निर्धारण हुनेछ ।
- माग एवं आवश्यकताको पहिचान भै श्रोत साधनको यथोचित व्यवस्था हुनेछ ।
- विपदजोखिम न्यूनीकरणको अवधारणालाई विकास योजनाहरूमा मूल प्रवाहीकरण गर्न मद्दत पुग्नेछ ।
- प्रस्तुत योजना अनुरूप कार्य गर्दा संभावित जोखिम न्यूनीकरण गर्न मद्दत पुग्ने र प्रभावित परिवारले पुनर्लाभ प्राप्त गर्न सक्नेछन ।

२.६ निर्देशक सिद्धान्तहरू

- विपदमा परेका मानिसहरूको आत्मसम्मान सहित जीवनयापन गर्न पाउने (Right to Diginified Life) अधिकारको सुनिश्चिता गरिनेछ ।
- आपतकालीन राहत तथा सहयोग मानवता, निष्पक्षता तथा तटस्थता बमोजिम (बिना कुनै भेदभाव) उपलब्ध गराइने छ ।
- आपतकालीन राहत तथा सहयोग प्रदान गर्दा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिकरणमा जोड दिनका साथै अशक्त, अपाङ्ग, बालबालिका, वृद्ध तथा गर्भवती, महिलाहरूको आवश्यकताहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिइने छ ।
- आपतकालीन राहत तथा सहयोग प्रदान गर्दा H.I.V AIDS, T.B. जस्ता कडा रोग भएकाहरूको उपचार तथा हेरचाहलाई पनि विशेष ध्यान दिइनेछ ।
- विश्वव्यापी रूपमा फैलिरहेको COVID -19 को र अन्य संक्रामक रोगहरूको रोकथाम तथा नियन्त्रण गर्न अभियान संचालन गरिने छ ।
- आपतकालीन राहत तथा सहयोग प्रदान गर्दा Reproductive Health in Emergency सम्बन्धी उपचारलाई पनि विशेष ध्यान दिइनेछ ।

- आपतकालीन राहत तथा सहयोग प्रदान गर्दा पीडितको अवस्था अनुसार प्राथमिकता निर्धारण गरिनेछ ।
- विपद जोखिम न्यूनीकरणको अवधारणालाई विकास योजनामा मूल प्रवाहीकरण गरिने छ ।
- एकीकृत प्रणाली (Holistic Approach) अपनाइनेछ ।
- कर्मचारीको सुरक्षा (Staff safety and security) लाई विशेष ध्यान दिइनेछ ।
- एकद्वार नीति (One Window) र समूहगत अवधारणा (Cluster Approach) अनुरूप कार्य संचालन गरिनेछ ।
- सहभागितात्मक, अन्तरकृयात्मक र समन्वयात्मक कार्यशैली अवलम्बन गरिनेछ ।
- संघ, प्रदेश तथा स्थानिय तहका यस सम्बन्धि संरचना, स्रोत साधन तथा संयन्त्रलाई समन्वयात्मक रूपमा प्रभावकारी परिचालन गरिनेछ ।

३. विपद जोखिमको अवस्था

३.१ विगतका विपदहरूको विश्लेषण

नुवाकोट जिल्लामा विपद जोखिमलाई हालको स्थानीय संरचना अनुसार विश्लेषण गरिएको छ । यस जिल्लाका दुप्चेस्वर, किस्पाङ्ग, म्यागङ्ग, तादी, शिवपुरी, पञ्चकन्या आदी गाउँपालिकाहरू पहिरोको उच्च जोखिममा रहेका छन् भने बिदुर न.पा., बेलकोटगढी न.पा., लिखु, तारकेश्वर, तादी र पञ्चकन्या गा.पा. का केही भागहरूमा बाढीको जोखिममा रहेका छन् । कोभिड १९ को दोस्रो र तेश्रो लहरका कारण यस जिल्लाका सबै स्थानिय तहहरू प्रभावित रहेका थिए । विगतमा घटेका घटनाहरू, त्यसबाट भएको मानवीय तथा भौतिक क्षति तथा जोखिममा रहेको जनसंख्यालाई स्तरीकरणको आधार मानिएको छ । जोखिमको विश्लेषणका लागि दुई वटा विधिहरूको प्रयोग गरिएको छ र दुईवटै आधारहरूलाई केलाएर समग्र रूपमा विपद जोखिमको लेखाजोखा र विश्लेषण गरिएको छ । हाल सम्म तयार भएका स्थानीय विपद तथा जलवायु उत्थानशील योजना (LDCRP) अनुसार प्रकोप नक्सांकनका आधारमा विश्लेषण गरिएको हो । नुवाकोट जिल्लाका वढी प्रभावित स्थानीय निकायहरूलाई आधार मान्दा विगत ५ वर्षमा विपद्बाट भएको जनधनको क्षति, बालीनाली तथा घरसम्पत्ति तथा भौतिक संरचनाको विनास, पशु चौपायाको क्षति, विपद्बाट प्रभावित क्षेत्र तथा जनसंख्या, उपलब्ध स्रोतसाधन र क्षमताको विश्लेषण गर्ने उद्देश्यले जिल्लाका २ नपा र १० वटा गाउँपालिका सहभागितामूलक क्षमता तथा सडकटाभिमुखता विश्लेषण (VCA) सम्पन्न गरिएको थियो । यसबाट निम्नानुसारको परिस्थितिसृजना हुने अनुमान गरिएको छ ।

- विभिन्न प्रकोपहरूका कारण जिल्लाको कूल जनसंख्याको ३३ प्रतिशत भन्दा बढी जनसंख्या प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित हुनु सक्ने ।
- विपदको समयमा सार्वजनिक पूर्वाधारहरूको क्षति हुनाले आवागमन अवरुद्ध हुनु सक्ने ।
- सूचना प्रसारण प्रविधिहरू पनि सो समयमा अवरुद्ध हुनेछन् । सूचना संकलनमा कठिनाई हुनेछ, जसले गर्दा प्रभावितहरूको प्रारम्भिक विवरण प्राप्त गर्न समेत अप्ठ्यारो पर्ने ।
- राहत उद्धार कार्यमा एक रुपता ल्याउन निकै समस्या हुनेछ । संरक्षण र संकटासन्न वर्गहरूको सेवा तथा स्रोतमाथि पहुँच नभएको अवस्था हुनु सक्ने ।
- स्वास्थ्यकर्मी र स्वयंसेवक परिचालन गर्न समस्या हुनेछ र स्थानीय स्तरमा औषधीहरूको पर्याप्त उपलब्धता नरहने अवस्था हुने ।
- कोभिड १९का कारण नुवाकोटका अधिकांश जनसंख्या आर्थिक सामाजिक रूपमा प्रभावित भईरहेको र हुनसक्ने ।
- एकै पटक महामारीको अवस्था सृजना भई विद्यमान स्रोतसाधन र जनशक्तिले व्यवस्थापन गर्न नसकिने अवस्था आउन सक्ने ।

- कोभिड १९ का कारण उपचार तथा व्यवस्थापनमा संलग्न व्यक्तिहरु नै प्रभावित भई थप जटिलता उत्पन्न हुन सक्ने ।
- खानेपानीका मुहानहरु दुषित बन्ने वा श्रोतहरु भत्कने वा नस्ट हुन सक्ने ।
- घरमा भण्डारण गरेको अन्न तथा खेतबारी अन्नबालीको बिनासका कारण खाद्यान्नको अभाव रहने र संकट उत्पन्न हुने । अर्को बाली लगाउन बीउको पनि उपलब्धता नरहने परिस्थितिको सृजना हुने ।
- स्थानीय सार्वजनिक भवनहरु तथा सेवा प्रदायक निकायहरु प्रभावित हुने । सो समयमा आपराधिक गतिविधिहरु बढ्न सक्ने ।
- पूर्वसूचना प्रणालीको आधुनिक सामाग्रीको उपलब्धता नहुनाले समयमै पूर्वसूचना दिन नसकिने अवस्थाको सृजना हुने ।
- आवश्यक मात्रामा खाद्य तथा गैर खाद्य सामग्रीहरुको भण्डारण नहुने हुँदा ती सामाग्रीहरुको चरम अभाव रहनेछ ।
- विभिन्न प्रकोपहरुका कारण ३४० हेक्टर जमीन, १.५ करोड बराबरको अन्नबाली तथा फलफुलको क्षति तथा ७ हजार जति पशुचौपाया प्रभावित हुन सक्ने ।
- प्रभावित परिवारका लागि स्वच्छ पिउने पानी उपलब्ध हुन नसक्ने साथै शौचालय तथा सेफ्टी ट्यांकीहरु फुट्ने हुँदा खानेपानीकाश्रोत दुषित भई भाडापखाला तथा हैजा हुन सक्ने ।
- खाद्य सामग्रीको अभाव हुने हुँदा कुपोषण हुने, विपदबाट जनधनको क्षति सहन गर्न नसकी मानसिक समस्या देखिने, लैङ्गिक हिंसामा बृद्धि हुन सक्ने, सुत्केरी र प्रसुती सम्बन्धी समस्या हुने, यौन रोग एच्आईभी तथा क्षयरोग जस्ता रोगहरुको संक्रमण फैलिन सक्ने ।
- आपतकालीन आवासको समस्या हुने ।
- सामना गर्ने संयन्त्रमा अवरोध, सबै समूह तथा बर्गको मानवीय प्रतिकार्यमा पहुँच नहुने वा पहुँच अपर्याप्त हुने ।
- विद्यालयहरु बन्द हुन सक्ने तथा बालबालिकाको शिक्षामा नकारात्मक प्रभाव पर्ने, विद्यालयमा खानेपानी तथा शौचालयको अपर्याप्तता हुने, विद्यालय आश्रयस्थलको रुपमा प्राय प्रयोग हुने हुँदा पठनपाठनमा बाधा हुने, डुवान वा बाढीका कारण विद्यालय बन्द गर्नु पर्ने अवस्था सृजना हुने ।

जिल्लामा पहिचान गरिएका प्रमुख प्रकोपहरुका कारण उत्पन्न हुन सक्ने विपदका परिस्थितिहरुलाई निम्नानुसार अनुमान गरिएको छ ।

■ भूकम्प

२०७२ सालको महाभूकम्पबाट अति प्रभावित जिल्लाहरु मध्ये यस जिल्ला पनि एक हो । यस जिल्ला भूकम्पबाट अति नै जोखिममा रहेको विश्लेषण गरिएको छ । भूकम्प पश्चात बनाएका घर तथा संरचनाहरुमा भवन आचार संहिता पालना गरिएको छ तर भूकम्प अघि बनेका घर तथा संरचनाहरुमा न्यूनतम मापदण्ड पनि नअपनाएर बनाइएका यस्ता संरचनाहरुले भूकम्पीय जोखिम बहन गर्न नसक्ने हुँदा यहाँको भूकम्पीय जोखिम अत्याधिक रहेको छ । २०७२ सालको भूकम्पको कारण ११०९ जनाको मृत्यु भएको तथा १,०२,१४३ घर तथा गोठ पूर्णरुपमा क्षती भएको ।

■ महामारी

नोवल कोरोना भाइरस विश्वमा महामारीको रुपमा फैलिई धेरै जनाको ज्यान लिएको छ, भने हाल नेपालमा तेश्रो लहरको संक्रमण फैलिरहेको छ । जसका कारण महामारीको रुपमा यो नेपालमा पनि जटिल मानवीय समस्याको रुपमा रहेकोले यसको नियन्त्रणका लागि समेत पहल गर्न आवश्यक रहेको छ । हाल कारोना लगायत अन्य विभिन्न किसिमका महामारीहरुको जोखिम प्रत्येक वर्ष बढ्दै गईरहेको छ । नुवाकोट जिल्लामा कोभिड संक्रमणको कारण ५२ जनाको मृत्यु भएको तथा ९३७० जना संक्रमित भएको ।

बाढी/पहिरो

यस जिल्लाका दुज्वेश्वर, किस्पाङ्ग, म्यागङ्ग, तादी, शिवपुरी, पञ्चकन्या आदी गाउँपालिकाहरू पहिरोको उच्च जोखिममा रहेका छन् भने बिदुर न.पा., बेलकोटगढी न.पा., लिखु, तारकेश्वर, तादी र पञ्चकन्या गाउँपालिकाका केही भागहरूमा बाढीको जोखिममा रहेका छन् । यस जिल्लामा रहेका त्रिशुली, तादी, सामरी, चन्द्रमति, फलाखु र लिखु आदी नदीमा आउने बाढीका कारण नदी आसपासका क्षेत्रहरू जोखिममा रहेका छन् । बाढी, पहिरो आदी विपदका कारण यस जिल्लामा प्रतिवर्ष एक करोड भन्दा बढी सम्पत्तिको क्षति हुने गरेको छ । यस जिल्लाको केही पहाडी ठाउँहरू २०७२ सालको भुकम्पका कारण चिरा परेको हुँदा पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको छ । आ.व. २०७८/०८९ बाढी तथा पहिरोको घटना २८ घटेको र सो घटनाहरूमा परी २ जनाको मृत्यु भएको ।

आगलागी

विगतमा घटेको घटनाहरू तथा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको तथ्याङ्कको आधारमा वार्षिक औषत २५ देखि ४० परिवारहरू आगलागीबाट पूर्ण प्रभावित हुने हुँदा यस योजनामा सम्बन्धित क्षेत्रहरूको आपतकालीन योजनामा आगलागीलाई समेत समावेश गरी लक्षित जनसंख्याको उद्धार तथा सम्भावित क्षतिलाई व्यवस्थापन गर्न आगलागीलाई समेत योजना निर्माण गर्दा ध्यान पुऱ्याइएको छ । आ.व. २०७८/०८९ आगलागीको घटना ९ घटेको र सो घटनाहरूमा परी १ जनाको मृत्यु भएको ।

■ खडेरी, असिना, हुरी बतास, चट्याङ्ग :

नुवाकोट जिल्लाका २ वटा नगरपालिका र १० वटा गाउँपालिकाहरूमा विभिन्न संघसंस्थाले गरेको अध्ययनबाट त्यस क्षेत्रमा प्रमुख रूपमा खडेरी, असिना, हुरीबतास, र चट्याङ्ग जस्ता प्रकोपहरू पनि देखा परेका हुँदा यस योजनामा खडेरी, असिना, हुरीबतास, चट्याङ्ग लाई पनि समावेश गरिएको छ

३.२ कानूनी, नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था

नेपालको संविधानको अनुसूची ७ मा प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक विपद पूर्वतयारी उद्धार तथा राहत र पूर्णलाभ कार्यलाई संघ र प्रदेशको साभ्ना अधिकार सूचीमा सुचिकृत गरिएको छ भने अनुसूची ९ मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीनै तहको साभ्ना अधिकारको सूचीमा विपद व्यवस्थापन लाई राखिएको छ । अनुसूची ८ ले विपद व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचीमा समेटेकोले यसमा स्थानीय तहको भूमिका महत्त्व पूर्ण रहेको छ । यसै गरि विपद जोखिम न्यूनीकरण व्यवस्थान ऐन २०७४ (प्रथम संसोधन २०७५) को व्यवस्था अनुसार संघ, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय तहमा विपद व्यवस्थापन समितिहरूको व्यवस्था गरि तिनीहरूको काम कर्तव्य अधिकार तय गरेको छ । विपद जोखिमबाट सुरक्षित अनुकूलित तथा उत्थानशील राष्ट्रको निर्माण गर्न विपद जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५ र विपद जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय राणनीतिक योजना सन् २०१८ देखि २०३० लागु गरि विपदको क्षेत्रमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी योजना तर्जुमा गरि कार्यान्वयनमा लागु गरिएको छ ।

३.३ प्रमुख प्रकोपहरू र प्राथमिकतामा रहेका प्रकोपहरू

नुवाकोट जिल्लामा देखा परिरहने प्रकोपहरूमा पहिरो, कोभिड लगायतका महामारी, बाढी, हुरी बतास, असिना, आगलागी, महामारी, खडेरी, चट्याङ्ग, सडक दुर्घटनाहरू प्रमुख प्रकोपहरू हुन । यस्ता प्रकोपहरूले गरेको मानवीय र भौतिक क्षतिको विगत लाई हेर्दा पहिरोबाट बढी मानवीय क्षति र बाढीबाट भौतिक र जीविकोपार्जनका श्रोतको अत्यधिक क्षति भएको देखिन्छ । हाम्रा अव्यवस्थित विकास निर्माण कार्यले ल्याउन सक्ने विपदलाई पहिलेनै आँकलन गर्न नसक्नुले पनि क्षतिको मात्रालाई बढाईरहेको छ । प्राकृतिक श्रोतको अत्यधिक शोषण तथा संरक्षण हुन नसक्दा तथा जलवायुमा आएको परिवर्तनले गर्दा खडेरी पनि

एउटा मुख्य प्रकोपको रूपमा रहेको अनुभव जिल्ला सँग छ । असिनाबाट हरेक वर्ष अन्नवालीको नास हुने गरेको छ भने चट्याङ्गका कारण घाइते तथा जीवन गुमाउनेहरूको संख्या पनि पछिल्ला एक दुई वर्षमा बढ्न थालेको छ ।

जिल्लामा हुने प्रकोपलाई Pairwise Ranking Approach को आधारमा गरिएको स्तरीकरणलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ ।

प्रकोप स्तरीकरण मेट्रिक्स

प्रकोप	महामारी	पहिरो	बाढी	असिना	आगलागी	खडेरी	चट्याङ्ग	अड्डभार
महामारी		महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	महामारी	६
पहिरो			पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	५
बाढी				बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	४
असिना					आगलागी	खडेरी	चट्याङ्ग	०
आगलागी						आगलागी	आगलागी	३
खडेरी							खडेरी	२
चट्याङ्ग								१
स्तर	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	सातौ	चौथो	पाचौ	छैटौ	

*भूकम्पले १९९० र २०७२ मा ठूलो विनास गरेको हुँदा भूकम्प प्रकोप स्तरिकरणमा प्राथमिकतामा रहन्छ तसर्थ भूकम्पलाई स्तरीकरण मेट्रिक्समा समावेश गरिएको छैन ।

३.४ सम्भाव्य प्रकोपहरूको आँकलन तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्रको नक्शाङ्कन

सामान्यतया विपद जोखिम विश्लेषणका आधारमा प्रकोपहरू छनौट गरि योजना तयार गरिन्छ । प्रकोपको छनौट गर्दा प्रकृति, सम्भावित मात्रा र सम्भावित आपतकालीन अवस्थालाई आधार मान्न सकिन्छ । कहिलेकाही मात्र हुने भए पनि भूकम्प जस्ता प्रकोपले ठूलो जनधनको क्षति पुग्न सक्छ । यसर्थ सबै तहले यस्ता अनिश्चित एवं आकस्मिक प्रकोपका लागि पूर्वतयारी तथा योजना बनाउनु उचित हुन्छ । जिल्ला अन्तर्गत मुख्य विपद र सम्भावित प्रभावित क्षेत्र निम्नानुसार रहेको छ ।

■ भूकम्प

२०७२ सालको महाभूकम्पबाट अति प्रभावित जिल्लाहरू मध्ये यस जिल्ला पनि एक हो । यस जिल्ला भूकम्पबाट अति नै जोखिममा रहेको विश्लेषण गरिएकोछ । भूकम्प पश्चात बनाएका घर तथा संरचनाहरूमा भवनसंहिता पालना गरिएको छ तर भूकम्प अघि बनेका घर तथा संरचनाहरूमा न्यूनतम मापदण्ड पनि नअपनाएर बनाइएका यस्ता संरचनाहरूले भूकम्पीय जोखिम बहन गर्न नसक्ने हुँदा यहाँको भूकम्पीय जोखिम अत्याधिक रहेकोछ ।

■ महामारी

नेपालमा विभिन्न प्रकारका महामारीहरू पनि फैलिने गरेको सन्दर्भमा गत वर्ष देखी नोवेल कोरोना भाइरस प्रजातिले विश्वव्यापी संक्रमण निम्त्याएको छ । हाल नेपालमा कोभिडको दोस्रो लहर तिब्र गतिमा बढिरहेको छ र नुवाकोट जिल्लामा निषेधाज्ञा समेत जारी गरिएको छ । महामारीको रूपमा यो नेपालमा पनि जटिल मानवीय समस्याको रूपमा रहेकोले यसको नियन्त्रणका लागि समेत पहल गर्न आवश्यक रहेको छ । गत वर्ष डेगु रोगको महामारी देखिएकोले हाल तथा भविष्यमा यसको रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागी अभियान सञ्चालन गर्न आवश्यक रहेको छ । साथै जिल्लाका केहि स्थानिय तहमा एच आई भि एड्सको जोखिम बढिरहेकोमा सोको रोकथामका कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउनु जरुरी छ । प्रदुषित पानी पिउनाको कारणले विशेषतः वर्षा मौषममा भाडा पखाला जस्ता रोगको महामारी समेत केहि स्थानिय तहमा देखिएकोले पानीको श्रोत

सुरक्षितगर्ने लगायत सरसफाइमा समेत सचेतना र समुदाय तथा नागरीकलाइ सकृय बनाउनु आवश्यक छ ।

■ बाढी/पहिरो

यस जिल्लामा रहेका त्रिसुली, तादी, लिखु, चन्द्रमती, सामरी लगायतका अन्य नदिहरुमा आउने बाढीका कारण नदी आसपासका क्षेत्रमा मा प्रतिवर्ष एक करोड भन्दा बढी सम्पत्तिको क्षति हुने गरेको छ । यस जिल्लाको केही पहाडी ठाउहरुमा पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको छ ।

■ आगलागी

विगतमा घटेको घटनाहरु तथा जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको तथ्याङ्कको आधारमा वार्षिक औषत २५ देखि ४० परिवारहरु आगलागीबाट पूर्ण प्रभावित हुने हुँदा यस योजनामा सम्बन्धित क्षेत्रहरुको आपतकालीन योजनामा आगलागीलाई समेत समावेश गरी लक्षित जनसंख्याको उद्धार तथा सम्भावित क्षतिलाई व्यवस्थापन गर्न आगलागीलाई समेत योजना निर्माण गर्दा ध्यान पुरयाएइको छ । महामारी, खडेरी, चट्याङ्ग तथा हुरी बतास जस्ता प्रकोपहरुबाट पनि धेरै मात्रामा धनजनको क्षति हुने गरेकोछ र ती तथ्याङ्कको आधारमा विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण गरिएको छ ।

■ खडेरी, असिना, हुरी बतास, चट्याङ :

नुवाकोट जिल्लाका २ वटा नगरपालिका र १० वटा गाउपालिकाहरु मा विभिन्न संघ संस्थाले गरेको अध्ययनबाट त्यस क्षेत्रमा प्रमुख रुपमा खडेरी, असिना, हुरीबतास, र चट्याङ जस्ता प्रकोपहरु पनि देखा परेका हुँदा यस योजनामा खडेरी, असिना, हुरीबतास, चट्याङ लाई पनि समावेश गरिएकोछ ।

३.५ विपद संकटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषण

अभुकम्प. :-विश्वमा नेपाल भुकम्पीय खतरा युक्त देश मध्ये ११ औं जोखिमयुक्त भएको र दृण्ढ सालको भुकम्पले पारेको असरबाट समेत जिल्लाका विभिन्न स्थानका घरहरु, बिद्यालयहरुमा क्षति पुगेको थियो । ग्रामिण भेगमा प्राय कच्ची घरहरु हुने भएकाले भत्कन गई धनजनको क्षति हुनेसक्ने विगतको अनुभवले देखाउछ । २०७२ वैशाख १२ र २९ गते गएको महाभुकम्पबाट यस जिल्लामा क्षतिग्रस्त अधिकांश घरतथा सार्वजनिक संरचनाहरुको समेतपुनःनिर्माण भई सकेका छन भने केहीको अझै पुनः निर्माणको प्रक्रियामा रहेका छन । नुवाकोटमा को दृण्ढभुकम्पले १९९२ ज्यान गएको र १०५० घाइते भएको देखिन्छ ।

आबाढी ./पहिरो :-वर्षायाममा हुने अविरल वर्षाका कारण यस जिल्लासँग जोडिएका पहाडी जिल्लाको माथिल्लो तटिय क्षेत्रको पहाडी भु-भागमा बर्षेनी पहिरो गई रहने गर्दछ । यसै अनुरूप यस जिल्लाको प्रायः सबै तल्लो तटिय क्षेत्रमा बाढी गई मानविय तथा धनजनको क्षति हुने गरेको पाइन्छ । जिल्लामा बाढी पहिरोबाट उच्च, मध्यम र न्यून जोखिममा रहेका स्थानीय तहहरु निम्न रहेका छन् ।

संकटासन्नताको तालिका

संकटासन्नताको तह	स्थानीय तह	वडाहरु	कैफियत
------------------	------------	--------	--------

उच्च	● किस्पाड गा.पा.	२,३,४,५
	● म्यगाड गा.पा.	१-६
	● विदुर न.पा.	८,९, १०,११,१३
	● सूर्यगढी गा.पा.	१,२,३,
	● दुष्पेश्वर गा.पा.	१,२ ,६, ७
	● पञ्चकन्या गा.पा	३,४
	● बेलकोटगढी न.पा.	५,६,८,९,११
	● ककनी गा.पा.	१,२,
	● शिवपुरी गा.पा.	३,५
	● तारकेश्वर	१,२,४
	● तादी गा.पा.	१,२,३,४
मध्यम	● किस्पाड गा.पा.	१
	● विदुर न.पा.	१,२,३,४,५,६,,१२,
	● सूर्यगढी गा.पा.	४,५
	● दुष्पेश्वर गा.पा.	३,४,५
	● पञ्चकन्या गा.पा.	१,२,५,
	● बेलकोटगढी न.पा.	१,२,३,४,१०,१२,१३,
	● ककनी गा.पा.	३,७,
	● शिवपुरी गा.पा.	२,४,६
	● तारकेश्वर गा.पा.	३,५,६
	● तादी गा.पा.	५,६,
	● लिखु गा.पा.	१,२,३,४,५
न्यून	● पञ्चकन्या गा.पा.	१
	● लिखु गा.पा.	६
	● बेलकोटगढी न.पा.	७
	● ककनी गा.पा.	४,५,६,८,
	● शिवपुरी गा.पा.	१,७,८

इ आगलागी :-सुख्खा मौसममा मुलुकको समस्या जस्तै यस यस जिल्लाको पनि मुख्य समस्या बनेको छ । जनचेतनाको कमी, बारी तथा ख-यानको इयास घु-यान डढाउने क्रममा जंगलमा आगो लगाउने र सलाई, चुरोट, विडी जस्ता आगो जन्य वस्तुहरु लापरवाही रुपमा प्रयोग गर्नाले खास गरी चैत्र देखि जेष्ठ सम्म आगलागीका घटनाहरु भई रहने गर्दछ । तर कतिपय स्थानहरुमा राम्रो घाँस र मलको आशमा जानबुझी आगो लगाई दिने प्रचलन रहेको छ ।

३.५.१ प्रकोप पात्रो

जिल्लाको मौसम र मौसमी अवस्थामा आएको परिवर्तनबारे जानकारी हासिल गर्न यस पात्रोको सहयोग लिने गरिन्छ । मौसमी पात्रो सम्बन्धि जानकारी हासिल गर्न विगतको करिब ३० वर्ष पहिले र हालको प्रकोपहरुबारे तुलनात्मक अध्ययन गरी प्रकोप हुने समयमा परिवर्तन आएको वा नआएको प्रस्ट देखिन्छ । समय अनुसार विकासको बढ्दो विकास क्रमसंगै जलवायु परिवर्तनले गर्दा पनि मौसम अनुसारको पर्याप्त रुपमा वर्षा, हिमपात आदि समयमै नहुनु र समय भन्दा अगाडी पछाडी हुनुले पनि धेरै किसिमका प्रकोपहरु सिर्जना हुने गरेका छन् । जसले गर्दा समुदायका व्यक्तिहरुको प्रत्यक्ष सहभागितामूलक तरिकाबाट मौसमी पात्रोको बारेमा छलफल गरि यस जिको मौसमी पात्रो तालिकामा संलग्न गरिएको छ ।

प्रकोप पात्रो

मौसम		वैशाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भाद्र	असोज	कार्तिक	मंसिर	पौष	माघ	फाल्गुन	चैत्र
बाढी	पहिले												
	अहिले												
पहिरो	पहिले												
	अहिले												
असिना	पहिले												
	अहिले												
आगलागी	पहिले												
	अहिले												
महामारी	पहिले												
	अहिले												
खडेरी	पहिले												
	अहिले												
चट्याङ्ग	पहिले												
	अहिले												

माथिको तालिकालाई विश्लेषण गर्दा विगतका वर्षहरु भन्दा हालका वर्षहरुमा वर्षाका दिनहरु घटेको, खडेरी एवं गर्मीका दिनहरु बढ्दै गएको देखिन्छ । यसै गरि हिउदे वर्षा अनिश्चित भएको तथा घटेको देखिन्छ । हिउँदमा पर्ने हिमपात पनि विगतको भन्दा धेरै नै घटिसकेकोले गर्दा पनि वर्षा हुन सकिरहेको हुदैन । हावाहुरी चट्याङ्ग असिना आदिले पनि असर पारेको देखिन्छ । विश्वव्यापी रुपमा फैलिरहेको नोवेल कोरोना भाइरस संक्रमणको वर्तमान अवस्थाले विश्व नै आक्रान्त भइरहेको अवस्थामा हाम्रो देश नेपाल पनि संक्रमणबाट ग्रसित रहेको अवस्था थप समस्यामुलक बनेको छ । समग्रमा भन्नुपर्दा सम्पूर्ण मौसमी पात्रोमा विगत भन्दा अहिले निकै परिवर्तन आएको प्रष्ट देखिन्छ ।

३.६ विपद जोखिम आंकलन तथा नक्शाङ्कन
जोखिम : पहिरो

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति, रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति					
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य	
१	बिदुर न.पा.	१										
		२	विदुर (साउने धारा)	१५								
		३										
		४										
		५										
		६										
		७	रातमाटे	१५								
		८	पिडालबारी	२५								
		८	माफिगाउँ	१०								
		९										
		१०	महभिर	१०								
		१०	दारेगौडा	८								
		१०	गैह्रिखर्क	१५								
		११	डाडागाउ	५								
		११	गैह्रिगाउ	५								
		१२										
		१३	भुलभुले	५								
१३	कागुने	१३										
		जम्मा										
२	बेलकोटगढी न.पा	१	सेरा	३	१५	१६						
		२	अमल फाट	८	८०	२०			१			
		२	सिरिसे टोल	३२	३००	२००						
		३	डाडागाउ साउथोक	१	५	२५			१	१		
		४	दसथर कथुरानी	२	१०	१०				१		
		५	पिप्ले			६०						
		६										
		७	बन्दिपुर	५	२५	५०			१	१		
		७	भैरवकुण्ड	२०	९०	६०						
		७	केउरे पानी	३०	१४५	५०						
		७	तिन घरे	३०	१५०	५०						
		७	ढकाल थोक	३०	१४५	६०						
		८	ढोडिनी	१	५	३०	१					
		९										
		१०										
११	अमारे	२	११	४०	१			१				

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति, रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति					
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य	
		१२	चन्डि डाडा	१०	६०	१०						
		१२	कामी टोल	१०	६०	१०						
		१३	बडराछी पाखुरे पाचमुरे	३	१६	२०						
			जम्मा									
३	किस्पाङ्ग गा.पा.	१	सप्चेत	७०	३८५	४						
		१	खर्कजुङ्ग	६०	३३०	१.५						
		१	गुम्बो	५५	३०२	२						
		१	शेराजङ्ग	६५	३५०	१						
		२	गोगने	४०	२२०	३						
		२	कर्कले तल्लो बेल्ट	५०	२७५	४.५						
		३	गुन्सा, चौधारा	५०	२७५	३०						
		३	गंतली	१९	१०४	१४						
		३	बल्वु	७०	३८५	६						
		३	मातैजुङ्ग	८	४४	४						
		३	गुमराङ्ग बि क टोल	३५	१९२	३						
		३	तारमराङ्ग	७०	३८५	२						
		३	दावाचेत	७२	३९६	१						
		४	साल्मे	८								
		५	मनकामना	५								
					जम्मा							
		४	म्यागङ्ग गा.पा.	१	बंसुन्चेत	१७		७५				१
१	बंसुन्चेत						१					
२	बुडताङ्ग			३५०		११५०				२		
३	देउराली			१६५		७५०				३		
४	किम्ताङ्ग			४६			१					
४	किम्ताङ्ग							१				
५	भागो			१२०		२२००				३		
५	भागो						२					
६	छपसामरी			३५०		१४००				३		
६							२	१				
					जम्मा							
५	तारकेश्वर गा.पा.	१	काप्रे	६			१					
		२	जिम्मलधारा	२५					१			
		२	बासिबुडा	१००					१			

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति, रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति				
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य
		२	पस्मे गैरा	६५					१		
		३	थातीखोला	४६५					१		
		३	तातोपानी	१५०					१		
		३						१			
		४	बिस्वकर्मा टोल, कामीथोक, नेवारपानी, सिरानटोल								
		४	सानी पोखरी तीन घरे								
		४	कामीथोक पहिरो	४		१५ रो.					
		४	बिउरिनी	३							
		४	बिउरिनी बगुवा	४		१० रो.					
		४	तीनघरे पहिरो	१							
		४	पुरानो बुधसिड								
		५				३ रो.	१				
		५				२ रो.	१				
		५	गोर्स्याड			६ रो.		१			
		५	पाखरी बस्ती	१०							
		५	काग्रे	१२							
		५	ज्यामिरे			१५०				१	
		५	मानेडाडा	४००		३००		१			
		५	छापदाड	६०					१		
		५	तिनधारा							१	
		५	चक्रदेवी				१				
		६	बासपानी खोल्चा	३०		३०					
		६	छहरे पहिरो डाडा	२५		१५					
		६	कल्ले	५		३५					
		६	बाघवच्छला			५					
		६	माफ्घर	३५							
			जम्मा								
६	सुर्यगढी गा.पा.	१	जोडडाडा	२०	८५	२०			१	१	
		१	काउले	४०	१७०	५०	१		३	१	
		१	सतमाराड	७	३०	१०			१		
		२	कटुञ्जे	४०	१७०	१००			२	१	
		२	सिमपानी मगरटोल	५०	२२५	४०				१	
		२	बागेश्वरी	२५							
		३	सिम्ले	१५०	५५०	२००	१		२	१	

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति, रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति					
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य	
		४	रातमाटे	२	१०	१००			१	१		
		४	पांग्रेफाँट	६	२५	११०			१	१		
		४	कुण्डला			४०				१		
		५	सिगारे	२०	९०	५०	१		१	१		
		५	गैरीचौर	२	१०	४०	१		२			
			जम्मा									
७	लिखु गा.पा.	१										
		२	धोक्रे खोला पहिरो	१००	५००	२००						
		२	लब्धु अम्बोटे खोल्सी पहिरो	६०	२४०	२००						
		३	कट्टीछाप	५०	२००	१००	१		२	१		
		३	पट्टावारी गुरुङ्गडाँडा	१५	१००	१५०	१		२		१	
		३	भोलडाँडा	१५	१५०	२००	१	१	२			
		३	नकटाचौर	१५	१००	७५			२	२		
		३	दुम्रेगाँउ चाम्बोटे	१५	१००	४५			४	४		
		३	पाण्डेगाँउ बागे	२०	१२०	८०			५	४		
		४	गैरीगाँउ	३५	१४५	१३०				१		
		५										
					जम्मा							
८	तादी गा.पा.	१	तितुङ टोल									
		१	मौनटोल	१०	५०	५०			१	१		
		१	बड्गोस्वारा	२८	२४५	२५०	१		१			
		१	काल्चे मजुवा टोल	८३	५००	५००	१		१	१	१	
		१	काल्चे बाघखोर	४७	३५०	३००	१				१	
		२	चिलाउनेगाउ	१२०	५००	१००	१			१	१	
		२	सिम्ले	२५	१००	५०			१	१		
		२	मुडुले अधिकारी टोल	५	५०	१००			१	२		
		२	दाहालथोक खाईटार	३०	२१०	१२०	१		१	१		
		३	भिरकुना	२०	११८							
		३	कोइरालाचेत	६	३६		१					
		३	प्रभुडाँडा	५	२९							
		३	रिमालडाँडा	११	६२							
		३	डाँडागाँउ/टुटुङ	९	७२							
		३	स्वारा	१४	९९	६०						
		३	तल्लो बुदुने			३१						
३	घोडालडे भिर								१			

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति, रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति				
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य
		४	नौबिसे,ढाडे, वाहबिसे, लामिडाडा	८५	८००	५००			१०	१५	
		४	सातबिसे, तिलहार, बोहोरे, डाडाटोल	३०	३००	७००	१		१५	१०	१
		४	डुग्रने, मैदान, बर्नेचौर	८०	४५०	१२००	१	१	५	७	
		४	साविक ५	४५	३५०	५००			५	७	१
		४	साविक ६	४०	४५०	८००	१		१०	८	
		४	साविक ७	५०	३५०	८००		१	१०	९	
		४	साविक ८	६९	३७०	९००	१		५	३	
		४	साविक ९	६५	२५०	७००	१		४	२	
		५	बन्चरे	८०	४००	३००	१		१		
		५	शहरे	५८	४००	२००					
		५	प्वाडराड	७०	३५०	२५०					
		६	आडाँडा पहिरो	५०	३५०	४००	१				१
		६	तल्लो स्याङ्गले	३५	२२५	३००					१
		६	घर पहिरो	१	६	२					
			जम्मा								
९	दुप्चेश्वर गा.पा.	१	चेपाड	४५							
		१	सिसिफु	१०३							
		१	बोलुङ	२५							
		१	किगाड	८							
		१	काउले, स्लेजुङ्ग, नेगी	१५							
		२	बेप्चो	१००							
		३	कामीडाडा	१८							
		३	दोँदोरे	८							
		४	मुसाड	१०							
		४	जिम्नाड	५							
		५	निगाले	१३०							
		५	कमोरगाउ	४							
		५	दुसेनी	१०							
		६	गोरखटोल	४							
		६	बोकेदुङ्गा	१५							
			जम्मा								
१०	शिवपुरी गा.पा.	१	रामायण साविक १					१	१	१	
		२	दमै खोल्सा	२	१०						
		२	छोचे खोल्सा	८	४०						

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति, रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति				
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य
		२	रल्वा डाँडा	३	१५						
		२	च्यावरा चोक चिराइ	८	४०						
		३	हिले	३०	१५०						
		३	भीरखर्क	५	२५						
		३	गैजिनी	१८	२५						
		३	मैदान	१०	९०						
		३	लिपटोल	१०	५०						
		३	पुरानो गााउ	७	५०						
		३	डिहि	५	३५						
		३	हर्के	३	२५						
		३	भुसुने	४	१५						
		४	ढुंगडाडा	७	३५						
		४	केदार बुढाथोकीको घर छेउ	२	१०						
		४	गोरेको घर छेउको पहिरो	१२	६०						
		४	सेते नगरकोटीको घर छेउ	५	२५						
		४	रोशन तामाङकोघर छेउ	१	५						
		५	मुलावारी	१०	४०				१		
		६									
		७	बरुटोल	८	४०						
		७	थानाभञ्ज्याङ	५	२५						
		७	बिमिरे	३	१५						
		७	कोर्थोक	३	१५						
		८	काफलडाँडा पधेरो खोल्सो								१
		८	गैरीगााउ पान्डे जिम्मवाल टोल	१५	७५						
		८	चैजु तामाङ टोल	६	३०						
			जम्मा								
११	पञ्चकन्या गा.पा.	१	सिमारा पिपल गैरे	९०	५००						
		२	भसभसे केउरीनी	२५	११७	१५०					
		२	मिजार वस्ती टोल	६५	२९०	२००					
		२	फुस्रो माटो पहिरो नियन्त्रण	१७०	७६५	३००					
		३	देउरानी राउटार	१००	४६५	३५०					
		३	दर्माले पहिरो	४००	११००	५००					
		३	बगालेटोल पहिरो	५०	२०५	२००					

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति, रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति				
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य
		३	सापकोटा टोल पहिरो	१५०	४७७	२००					
		४	सैरेनी पहिरो नियन्त्रण	४००	१३०७	७००					
		५	साउने टोल	४	१६	६०					
		५	बच्छला मन्दिर नजिकै पहिरो	२००	७५०	४००					
		५	भेडावारी माथी पहिरो नियन्त्रण	१०५	३५०	३००					
		५	कुण्डला स्कुल छेउ पहिरो	७०	३१०	१५०					
			जम्मा								
१२	ककनी गा.पा.	१	ओखरपौवा पहिरो, कागतिगाउ, बभुखर्क, पानीटोल, जलुकेनी नाहारवाँस भ्याड	५०	२५०	१०००	१		१	१	
		२	मैलेखेत, कुलेगाउँ, खानीखोला, सानुचित्रे, सुनारटोल, खोलाखेत, ठुलेचित्रे	७०	२५०	१३००	१			१	
		३	लामागाउँ, पैरे, पात्लेखोला, मानेखर्क, चाउथे, र कल्पु दोभान	३०	२५०	१२००	१		१	१	१
		४	निंगाले,, छहरे, रानीपौवा खेल मैदान	५०	५००	११००			१	१	
		५	सिम्ले नेपानी, डडागाँउ, भोटथान्सिड	५०	२७५	८६०	१		१	१	
		६	भदौर, सिस्नेरी	३०	२००	५००			१	१	
		७	बरबन्दि, चतुराले, चिसोपानी द्वारा	३५	२२५	४७५	१		१	१	
		८	तिनघरे, लामागाँउ, छापथोक	३१	२२५	३५०	१		१	१	
			जम्मा								

जोखिम: बाढी

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति					
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य	
१	बिदुर न.पा.	१										
		२										
		३	फिंके									
		४										
		५										
		६										
		७	देवीघाट									
		८										
		९										
		१०										
		११										
		१२										
		१३										
		जम्मा										
२	बेलकोटगढी न.पा	१	सेरा	३	१५	१६						
		२	अमल फाट	८	८०	२०			१			
		३										
		४										
		५	डबली देखी लामाचौर	३०	२००		१		१	१		
		६	तोरी सिराघारे टोल डडुवा खोला	३५	१२०	३५०	१		१	१		
		७	हाडी खोला	२०	९५	५०						
		८	ठुलो खोला	५०	१२५	४००						
		९	दरेचोक पाच खोला			७०						
		१०										
		११										
		१२	सिन्दुरे खोला			५००						
		१३										
				जम्मा								
३	किस्पाङ्ग गा.पा.	१										
		२										
		३										
		४										

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति				
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य
		५									
		६									
			जम्मा								
४	म्यागङ्ग गा.पा.	१									
		२									
		३									
		४									
		५									
		६									
			जम्मा								
५	तरकेश्वर गा.पा.	१									
		२	तारुका घाट (त्रसुली कटान)								
		३									
		४	सिस्नेरी जुरी	२५							
		५									
		६									
			जम्मा								
६	सुर्यगढी गा.पा.	१									
		२									
		३									
		४									
		५									
		६									
		७									
			जम्मा								
७	लिखु गा.पा.	१									
		२	बिउरेनी बाह्रविसे	१५०	७००	३००					
		२	बगर बजार बस्ति	१००	३५०	३००					
		२	सालविसौना लब्धु बस्ति	१५०	५८०	६००					
		२	लब्धे पहरघाट बाढी कटान	९०	२८०	४००					
		३	पट्टावारी गुरुङ्गडाडा	१५	१००	१५०	१		२		१
		३	चौखुडा	५०	२००	१५०	१	२	१		
		३	मालाकोट	५०	२५०	२००	१		१	४	
		४	लिखु फाँट	२५	११५	४५०			१	२	
		४	कुनीखोला देखी गड्खार टार सम्म	३००	१६००	२१००	१	१	१		

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति				
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य
		४	रैरिगाउ	३५	१४५	१३०				१	
		५									
		६									
			जम्मा								
		१									
		२									
		३	कोषगाडे खहरेखोला	३५	२१७	३००			१	१	
८	तादी गा.पा.	३	बाङ्गेटार खेत							१	
		४									
		५									
		६									
			जम्मा								
		१	घ्याङफेदी	५०							
		२									
९	दुष्पेश्वर गा.पा.	३									
		४									
		५									
		६	समुन्द्रटार (तादी, चन्द्रमती खोलाको जोखिम)	६५							
			जम्मा								
		१	ज्यामिरे								
		२									
१०	शिवपुरी गा.पा.	३									
		४									
		५									
		६									
			जम्मा								
		१									
		२	बेलचौर बाढी नियन्त्रण क्षेत्र	१७०	७६५	३००					
११	पञ्चकन्या गा.पा.	३									
		४									
		५									
		६									
			जम्मा								
		१									
		२									
१२	ककनी गा.पा.	१									
		२									

क्र.स.	स्थानीय तहको नाम	वडा	जोखिम क्षेत्र	जोखिम घरधुरी	जोखिम जनसंख्या	जग्गा जमिनको क्षति रोपनी	भौतिक संरचनाको क्षति				
							विद्यालय	स्वास्थ्य चौकी	खानेपानी	सिंचाई	अन्य
		३	कोल्पो दोभान	३०	२५०	१२००				१	१
		४									
		५									
		६									
			जम्मा								

३.७ प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्व सूचना प्रणाली विश्लेषण:

यस जिल्ला अन्तर्गत विगतमा घटेका प्रकोपहरूको प्रकृति, समय र संभावित प्रभाव क्षेत्रको पूर्वानुमान हरेक वर्ष भएका प्रकोपका घटनाहरूको आधारमा पूर्वानुमान गर्ने गरेको र सम्भाव्य क्षति एवं जोखिम लाई प्रतिकार्य स्वरूप न्यून गर्न पूर्वतयारीका गतिविधिहरू संचालन गर्ने गरिएको हाल सम्मको कार्य अनुभव रहेको छ । विशेष गरि सामान्य सतर्क रहने देखि जोखिम युक्त स्थानमा रहेका समुदायलाई सचेत तुल्याउने खालको गतिविधिहरू संचालन गरिएको भए तापनि पूर्व सूचनामा आधारित पूर्वतयारीका गतिविधिहरू जिल्ला अन्तर्गत हाल सम्म संचालन नभएको अवस्था रहेको छ । जिल्लामा विपद पूर्वसूचना प्रणाली लागु गर्न केही संभाव्यताहरू रहेको भए तापनि यस सम्बन्धमा विस्तृत संभाव्यता अध्ययन भई पूर्व सूचना प्रणाली लाई आवलम्बन गरिएको अवस्था भने छैन । जस्तै प्रकोप पूर्वानुमान तथा पूर्व सूचना प्रणाली स्थापना हुन सक्ने क्षेत्रको रूपमा यस जिल्लामा बाढीलाई लिन सकिन्छ । यस जिल्ला भित्र रहेका ठुला नदीहरू त्रिशुली, तादी, लिखु आदीको बाढीको सतह मापन गरि नदीका तटीय क्षेत्रमा पूर्वसूचना प्रवाह गरि संभावित जोखिम न्यूनिकरणमा योगदान पुऱ्याउन सकिन्छ । यद्यपी यस विषयमा विस्तृत अध्ययन हुन आवश्यक छ । सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन VHF सेट रेडियो अपडेट गर्ने कार्य समेत गर्न आवश्यक देखिन्छ । कोभिड १९ संक्रमणको अर्को लहर आउन सक्ने पूर्वानुमान बिज्ञहरूले गरेका छन् त्यसैले थप सर्तकता तथा सावधानी अपनाउनु पर्ने आवश्यक देखिन्छ ।

३.८ सरोकारवाला संस्थाहरू :

यस नुवाकोट जिल्लामा हुन सक्ने विपद जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न निम्नानुसारका सरोकारवालाहरूको क्रियाशिलताको आवश्यकता रहेको छ ।

- जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति (DDMC)
- जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC)
- जिल्ला प्रशासन कार्यालय
- जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय
- स्थानीय तहहरू - नगरपालिका र गाउँपालिकाहरू
- श्री जबर जंग गण
- नं १ तालीम गण त्रिशुली
- जिल्ला प्रहरी कार्यालय
- सशस्त्र प्रहरी बल तालिम केन्द्र ककनी
- सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, नं. १९ गुल्म
- राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय
- कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय

- स्वास्थ्य कार्यालय
- जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन
- सडक डिभिजन नुवाकोट
- सहरी विकास तथा भवन कार्यालय
- खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय
- शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
- कृषी ज्ञान केन्द्र
- डिभिजन वन कार्यालय
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नुवाकोट शाखा
- गै.स.सं.महासंघ
- नेपाल पत्रकार महासंघ
- गैह सरकारी संस्थाहरु
- राजनीतिक दलहरु
- नागरिक समाज

३.९ विषयगत क्षेत्र :

प्रभावकारी विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यका लागि उक्त तहमा कार्यरत सरोकारवाला तथा साभेदार संघ संस्थाहरुको पहिचान गरि सूची तयार गर्दै विपद प्रतिकार्यका लागि विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरु निर्धारण गर्न अत्यावश्यक रहन्छ । विगतमा Cluster Approach लाई अवलम्बन गरि कार्य गर्दै आएकोमा वि.सं. २०७६ देखि तीन तहको संघीय सरकारको संरचना अनुरूप यो जिल्ला विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना परिमार्जन गरिएको छ । कार्यक्षमताका आधारमा निम्नानुसारका विषयगत क्षेत्रहरुमा योजना मुताविक कार्यगर्दा प्रकाभकारी सेवा सम्पादन गर्न सकिने विश्वास लिइएको छ ।

- स्वास्थ्य
- खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता प्रवर्द्धन
- आपतकालिन आश्रयस्थल
- खाद्यसुरक्षा
- पोषण
- शिविर समन्वय तथा शिवीर व्यवस्थापन
- संरक्षण
- शिक्षा
- बन्दोवस्ती
- आपतकालिन सञ्चार

३.१० भौगोलिक अवस्था तथा बनोट

ज्यामितिय हिसाबमा नुवाकोट जिल्ला उत्तरी अक्षांश २७°४५' देखि २८°२०' सम्म र पूर्वी देशान्तर ८५°०' देखि ८५°४५' रहेको छ भने भू-बनोट जिल्लाको सबैभन्दा होचो भाग दक्षिणको त्रिशुली नदी किनारमा रहेको महादेवफाँट भन्ने स्थान ४५० मिटर (समुद्र सतहबाट) र सबै भन्दा अग्लो भाग साबिक घ्याङ्फेदी गा.वि.स.को उत्तरी सिमानाको तीनचुली भन्ने स्थान ५,१४४ मिटर उचाइ सम्म फैलिएको छ र यस जिल्लाको सदरमुकाम विदुरमा रहेको छ । होचो नदी घाँटी तथा अत्यन्त गर्मी हुने उपोष्ण हावापानी पाईने क्षेत्रदेखि स्थायी हिउँ रेखाभन्दा माथिसम्म फैलिएको हुँदा यस जिल्लाको भू-बनोट, हावापानी, वनस्पति, वन्यजन्तु, माटो तथा अन्य जनजीवन र क्रियाकलाप अत्यन्त बिषम छ । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल ११२१०० हेक्टर रहेको, कुल वन क्षेत्र ३५९९५ हेक्टर, २३७२८ हेक्टर क्षेत्र लाडटाड र शिवपुरी राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्र पर्दछ । कृषि क्षेत्र ६०३५६ हेक्टर र वस्ती, नदीनाला, चरन, खोला, बगर र बाटो आदिले ढाकेको क्षेत्रफल ६९० हेक्टर रहेको छ । नुवाकोट जिल्लाको सिमाना र क्षेत्रफल तालिका नं.

१.२ मा दिइएको छ ।

तालिका नं. १.२ : जिल्लाको र प्रस्ताव कार्यान्वयन हुने क्षेत्रको सिमाना र क्षेत्रफल विवरण

जिल्लाको सिमाना	हेक्टरमा				कैफियत
	कूल क्षेत्रफल	वन क्षेत्र	कृषि क्षेत्र	अन्य(झाडी, बुट्यान, घाँसे मैदान, खोला)	
पूर्व : सिन्धुपाल्चोक पश्चिम: धादिङ उत्तर : रसुवा दक्षिण: धादिङ र काठमाडौं	११२१००	३५९९५	६०३५६	१५७४९	राष्ट्रिय वन सर्वेक्षण १९९४
		४९४२३	६०३५६	२३२१	वन स्रोत सर्वेक्षण २०१४

श्रोत: डि.व.का. नुवाकोट

भौगोलिक बनावटको दृष्टिकोणले यस जिल्लालाई सामान्यतया पाँच भागमा वर्गीकरण गर्न सकिन्छ-

- (क) उष्ण जलवायु प्रदेश(Tropical) (समुन्द्र सतहबाट ४५० मि.देखि १००० मि.सम्म)
- (ख) उपोष्ण जलवायु प्रदेश(Sub-Tropical) (१००० मि. देखि २००० मि. सम्म)
- (ग) सम-शितोष्ण प्रदेश(Temperate) (२००० मि.देखि ३००० मि. सम्म)
- (घ) लेकालीप्रदेश (Alpine)(३००० मि.देखि ४५०० मि. सम्म)
- (ङ) उच्च हिमाली (Arctic or Tundra)४५०० मि. भन्दा माथि

१.३ जियोलोजी (खनिज, चट्टान र माटो) तथा भू बनोट

(क) जियोलोजी (खनिज तथा चट्टान)

जियोलोजिको दृष्टिकोणमा नुवाकोट जिल्ला अत्यन्त जटिल र विषम छ । लगभग अर्धचन्द्राकार आकृतिको यो जिल्लाको मध्य भागबाट त्रिशुली नदीले काटेको हुँदा बीच भाग होचो छ भने अन्य सिमान्त भाग अग्ला पहाडी श्रृंखलाले घेरिएको छ । उचाइ, बनावट, पहाडी पाखा, माटो, भिरालोपन, भौगर्भिक बनावट, जलवायु आदिका कारण जिल्लामा प्रशस्त विभिन्नता पाइन्छ । जसको कारण जिल्लामा पाइने हावापानी, वनस्पति, माटो तथा पानीको सतह र नदी नालाका प्रवाह प्रणाली समेतमा प्रशस्त विभिन्नता पाइन्छ । यस जिल्लाले आफ्नो गर्भमा अनेकौं खनिज पदार्थहरूलाई बोक्ने सौभाग्य पाएको छ । यस जिल्लाको विभिन्न भागहरूमा फलाम खानी, खरीदुङ्गा र चुना खानीहरू रहेको पाईएको छ । यो जिल्लाको चट्टान Precambrian, Shists, Gneisses and Limestone ले बनेको छ । बढी पाईने चट्टानहरूमा Granite, gneiss, Limestone, Shales, Schists, Quartzite, Phyllites, Sandstones र यिनीहरूका Conglomerates हरू पर्दछन् । यो जिल्लाको LRMP, 1978, 1979 Department of Survey को Report अनुसार Anthropic र Typic Eurochrepts लगायतका माटोहरू पाइन्छन् ।

(ख) माटोको बनावट र उर्वराशक्ति

यो जिल्ला मध्य पहाडी भागमा पर्ने भएकोले यसको भू- बनोट भिरालो छ । पत्रेदार चट्टान र पत्रेदार परिवर्तित चट्टानहरूले यस जिल्लाको अधिकांश भू- बनोट बनेको पाइन्छ । यहाँको माटोको बनावट मुख्यतः चिम्टाइलो, दोमट, बलौटे, तथा रातो देखिन्छ । जिल्लाको १०% भूभाग नदी बेसीहरूका चिम्टाइलो पाइने माटो भएको कारण धान, गहुँ, तरकारी खेतीका लागि उपयुक्त छन् । समथर भागमा पाइने माटो पाइने भएकोले यो क्षेत्र खेतीयोग्य छ र जिल्लाको कुल भूभाग मध्ये ४०.६८ मात्र कृषियोग्य जमिन छ । त्यसैगरि १.६२% टार क्षेत्र र २४.४७% पाखा छ । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल मध्ये २.४७% भूभाग अति भिरालो छ, जहाँ चट्टानले ढाकिएको छ र यस क्षेत्रमा माटो ज्यादै कम भएकोले पानी सोस्ने क्षमता न्यून छ । Land resource mapping project (LRMP) को आधारमा माटोको बनावट र उर्वरा शक्तिलाई निम्न अनुसार उत्पादन क्षमताको बिश्लेषण गरिएको छ-

- Capability Class I: यो भूभाग नदी किनारका उष्ण आद्र हावापानी पाइने समथर टार क्षेत्र र बेशीमा पाइन्छ । सिंचाई उपलब्ध भूभागमा धान, गहुँ, तोरी जस्ता अन्नबाली उत्पादन हुन्छन् । आँप र केरा जस्ता उष्ण फलफूल खेती पनि यहाँ गरिन्छ । यस अन्तर्गत ०.८% भूभाग मात्र छ ।
- Capability Class II: यो भूभाग नदी उपत्यकाका केही अग्ला भागमा केन्द्रित छ यहाँ सिंचाई नहुने टारको बाहुल्यता बढी छ ।
- Capability Class III: पहाडका भिरालो पाखामा गरा बनाई खेती गरिने क्षेत्रमा यो भूभाग पर्दछ । यस अन्तर्गत ५३.१७% छ ।
- Capability Class IV: अति भिरालो भूभागमा यो क्षेत्र पर्दछ । यसले ओगटेको क्षेत्रफल ३०.७% छ ।
- Capability Class VI र VII: उच्च हिमाली र लेकाली हावापानी पाइने क्षेत्रमा यो भूभाग पर्दछ । यसले ओगटेको क्षेत्रफल ९.०६% छ ।

भौगर्भिक बनावट, भूस्वरूप, पहाडी पाखा र ढालले माटोका गुण र प्रकारलाई प्रत्यक्ष प्रभाव पार्छ । माटोले जमिनको उत्पादन र अन्य वातावरणीय क्षेत्रमा प्रत्यक्ष सरोकार राख्छ । LRMP को LAND System Map मा उल्लेखित तथ्य अनुसार जिल्लामा प्राप्त माटोको रूपरूप (Texture)लाई ६ किसिममा तालिका नं. १.३ (ख) मा वर्गीकरण गरिएको छ-

तालिका नं. १.३ (ख): माटोको स्वरूपको वर्गीकरण

क्र.स.	विवरण	प्रतिशत(%)
१	दोमट (Loamy)	४.५
२	पातलो दोमट (Loamy Skeletal)	९०.०
३	टुकत्याईलो दोमट (Fragmented Loamy)	२.५
४	बलौटे(Sandy)	०.१
५	बलौटे दोमट (Sandy Loamy)	१.५
६	गेडुला ढुङ्गा र दोमट (Loam & boulder)	१.४

श्रोत : जि.स.स. नुवाकोट

जिल्लाको ९०% भन्दा धेरै क्षेत्रमा पातलो दोमट माटो पाइन्छ । दोमट माटोले जिल्लाको ४.५% मात्र भूभाग ओगटेको छ । यो माटो नदीका बेसी तथा टारमा पाइन्छ । यसको रङ्ग धेरै भूभागमा रातो छ । उच्च पर्वतीय भूभागमा टुक्र्याइलो ढुङ्गा तथा दोमट माटो पाइन्छ । बलौटे दोमट र गेडुला ढुङ्गाहरू जिल्लाका नदी किनारका सीमित भूभागमा पाइन्छ ।

ग.जलवायु तथा वर्षा

उचाइ, भौगर्भिक बनावट, भूस्वरूप, पहाडी पाखा र ढालले हावापानीको अवस्थाको सिर्जना गर्दछन् । तापक्रम, सौर्यशक्ति, वायु र वायुको चाप, वर्षा तथा ओसिलोपना आदिले हावापानी कुन किसिमको हुने सो निर्धारण गर्दछन् । हावापानी नै कुनैपनि स्थानको वातावरणीय अवस्था तथा उत्पादन कितयाकलापका लागि निर्णायक हुन्छ । जिल्लाको होचा टार तथा नदी उपत्यकामा तापक्रम सधैंभरी उच्च रहन्छ । यहाँ गर्मी मौसममा अत्यधिक गर्मी र हिउँदमा चिसो रहन्छ । गर्मी मौसममा अधिकतम तापक्रम ३२^० से. माथि पुग्छ र न्यूनतम तापक्रम १५^०से. वरपर रहन्छ । बैशाख र ज्येष्ठ महिना अत्यधिक गर्मी रहन्छन् । आषाढबाट मनसुनको प्रभाव पर्ने हुँदा अन्य जिल्लामा जस्तै यस जिल्लामा पनि पानी पर्न थाल्दछ र तापक्रममा कमीको महसुस हुन्छ । जिल्लाका माथिल्ला केही उच्च शिखरलाई छाडेर अन्य भागमा भने गर्मीका महिना अत्यन्त मनमोहक हुन्छन् । ती ठाउँहरूमा ग्रीष्मको अधिकतम तापक्रम १५^० से. तिर रहन्छ भने न्यूनतम तापक्रम ०^० से. भन्दा माथि रहन्छ । यी स्थानमा हिउँद अत्यन्त चिसो हुँदा हिउँ पर्दछ र जनजीवन कष्टकर हुन्छ । जाडो यामका महिनामा पनि नदीका वरपरका होचा भागमा तापक्रम धेरै तल जादैन । तर बिहान कुहिरो लाग्ने र दिनमा सफा हुने हुँदा मौसममा फेरबदल भइरहन्छ । जिल्लाका मध्यवर्ती पहाडी पाखामा तापक्रम समान्यतया मनोरम रहन्छ । त्यसैले यातायातको असुविधा र खेतीपातीका लागि अप्ठ्यारो भएतापनि भिरालो पाखामा मानिसका बसोबास अझैपनि बाक्लो भेटिन्छ । असार र साउनमा अधिकतम ६९१.७ मिलि मिटरसम्म वर्षा हुन्छ भने हिउँदका महिनाहरूमा यसको मात्रा नगन्य रहन्छ । वार्षिक औषत वर्षा १८४.६४ मिलि मिटरसम्म हुने गर्दछ ।

जिल्लाको हावापानीलाई ६ विभिन्न प्रकारमा विभाजन गरिएको छ-

तालिका नं. १४ (क): हावापानीको वर्गीकरण

क्र.सं.	विवरण	प्रतिशत(%)	उचाइ
१	उपोष्ण (Sub-tropical)	२६.८	४५०-१०००
२	न्यानो समशितोष्ण (Warm Temperate)	५२.३	१०००-२०००
३	चिसो समशितोष्ण (Cool Temperate)	९.९	२०००-३०००
४	लेकाली (Alpine)	९.५	३०००-४५००
५	उच्च हिमाली (Arctic or Tundra)	०.३	४५०० मि. भन्दा माथि
६	नदी उपत्यका वा नदीघाँटी (River Valley)	१.२	

श्रोत:- जि.स.स. नुवाकोट

तालिका नं. १४ (ख): तापक्रमको विवरण

क्र.सं.	महिना	औषत तापक्रम(डिग्रि सेल्सियस)		औषत वर्षा (मिलि मिटर)
		अधिकतम	न्यूनतम	
१	बैशाख-जेठ (May)	२३.६	१२.०	१९.२
२	जेठ-असार (June)	२२.८	१४.९	२१०.२
३	असार-साउन (July)	२२.५	१५.१	६९१.७
४	साउन-भदौ (August)	२२.८	१५.४	६९२.७
५	भदौ-असोज (September)	२२.५	१३.९	४५४.९
६	असोज-कार्तिक (October)	२१.२	१०.७	१३.०
७	कार्तिक-मासिर (November)	१८.२	७.०	०
८	मासिर-पौष (December)	१३.५	५.१	६.०
९	पौष-माघ (January)	१३.८	३.२	३०.०
१०	माघ-फागुन (February)	१४.४	३.८	६५.०
११	फागुन-चैत्र (March)	१८.२	७.१	६८.०
१२	चैत्र-बैशाख (April)	२३.५	१२.०	४५.०
१३	वार्षिक औषत	१९.७५	१०.०२	१८४.६४

श्रोत : Information of Nepalese Agriculture २००३/०४, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय ।

यस जिल्लामा आँधिबेहरी प्रायः जसो फाल्गुनको अन्त्यदेखि बैशाख महिनासम्ममा चल्दछ । प्रायः हावाको बहाव उत्तरी मोहडाबाट पूर्वी दिशातर्फ मडारिदै घुमी आँधी तुफान आउने गर्दछ । श्रोत :Statistical

घ. जल सम्पदा

नुवाकोट जिल्ला जल सम्पदाको दृष्टिबाट एकदमै धनी जिल्ला हो । यस जिल्लाको त्रिशुली नदीबाट देवीघाट र त्रिशुली जल विद्युत आयोजना सञ्चालन हुँदै आएका छन् । माथिल्लो त्रिशुली र्जलविद्युत आयोजना सञ्चालन हुन हुन लागेको छ भने माथिल्लो त्रिशुली र्जवी को पावरहाउस र ड्रेनेज बन्ने क्रममा छ । जिल्लामा प्रशस्त मात्रामा जल भण्डार भएको हुँदा जल विद्युतको प्रचुर सम्भावना छ । त्यस्तै टारहरूमा पनि सिंचाई गर्न सकिने तुलो सम्भावना रहेको छ । यस जिल्ला पहाडी भूभागमा पर्ने हुँदा भूमिगत पानीको श्रोत त्यति सजिलो छैन । यहाँको कूल भूभागको ५०% प्रतिशत भन्दा बढी भाग ५० से.मि.देखि आधार चट्टानसम्मको पानीको तहमा पर्दछ । नदी किनारका बेसी तथा टार क्षेत्रमा पनि २ मिटर भन्दा बढी गहिराइमा पानीको तहको अनुमान गरिएको छ । २० से.मि. भन्दा कममा पानीको तह भएको भूभागले जिल्लाको ६% भू-भाग ओगटेको छ । पहाडका भिरालो पाखामा ५० से.मि. भन्दा कमदेखि आधार चट्टानसम्म पानीको तह रहेको छ । यस जिल्लाका नदी, ताल तथा सिमसार क्षेत्रलाई निम्न अनुसार सूचीकृत गरिएको छ-

(क) नदी: नुवाकोट जिल्लाको प्रमुख नदी त्रिशुली नदी हो । मुख्य सहायक खोलाहरूमा तादी (सूर्यमति), लिखु, सामरी, फलाखु, सिन्दुरे, कोल्पु, छत्रे र सलाखु खोलाहरू हुन् ।

(ख) ताल: तालहरूमा सूर्यकुण्ड, सागर कुण्ड, किस्पाड दह, ज्याउदा ताल र बोल्देही ताल, सिलट्याङ्गी रिजरवाइर रहेको छ ।

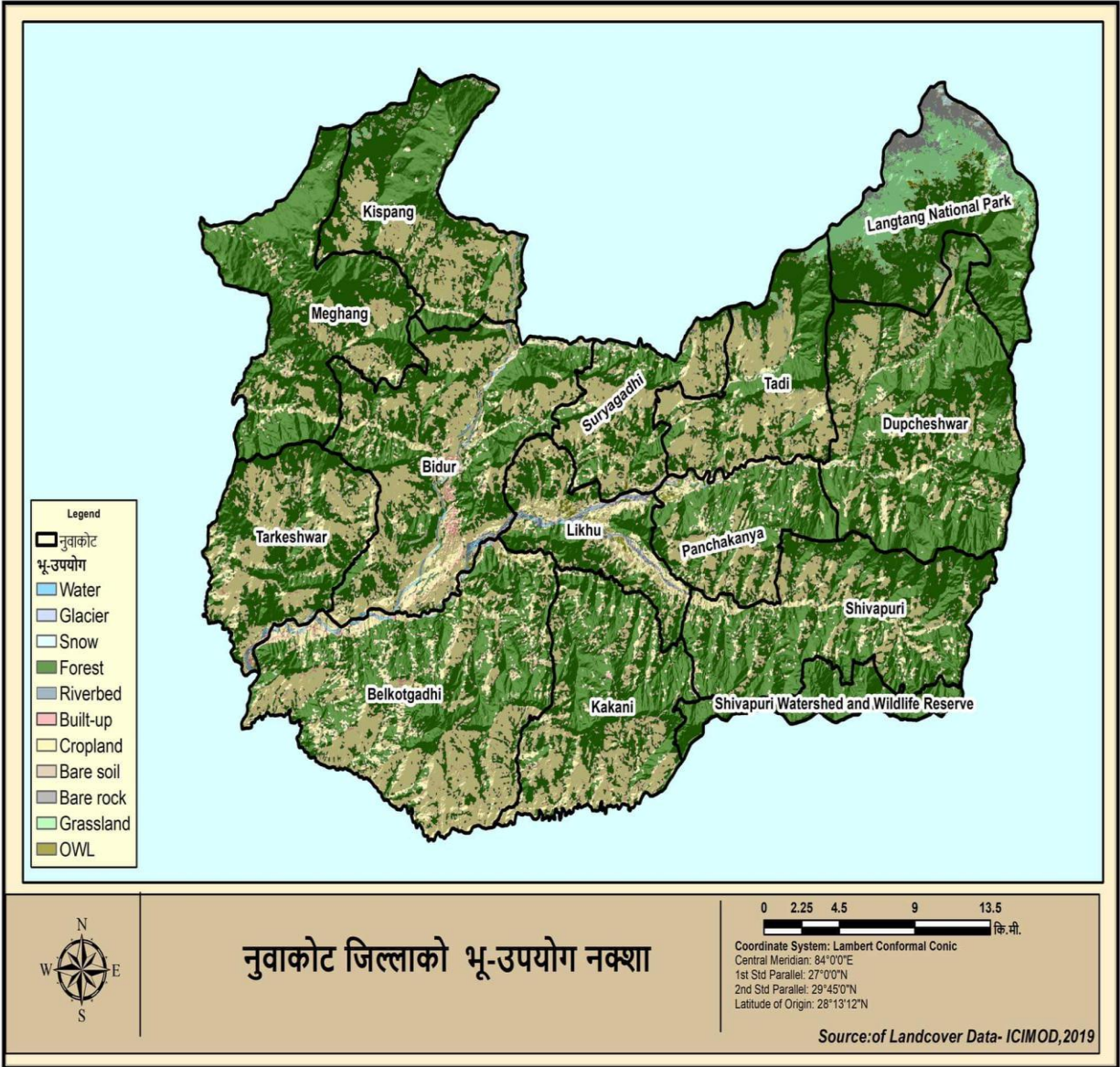
(ग) सिमसार क्षेत्र माथि उल्लेखित तालहरू र नदीहरू नै यस जिल्लाका सिमसार क्षेत्रहरू हुन् यी नदीका किनारहरूमा माछापालनको प्रचुर सम्भाव्यता रहेको देखिन्छ । बसाई सराई गर्ने चराचुरुङ्गीहरूको बासस्थान समेत रहेको देखिन्छ ।

ड. Delineation of sub watter

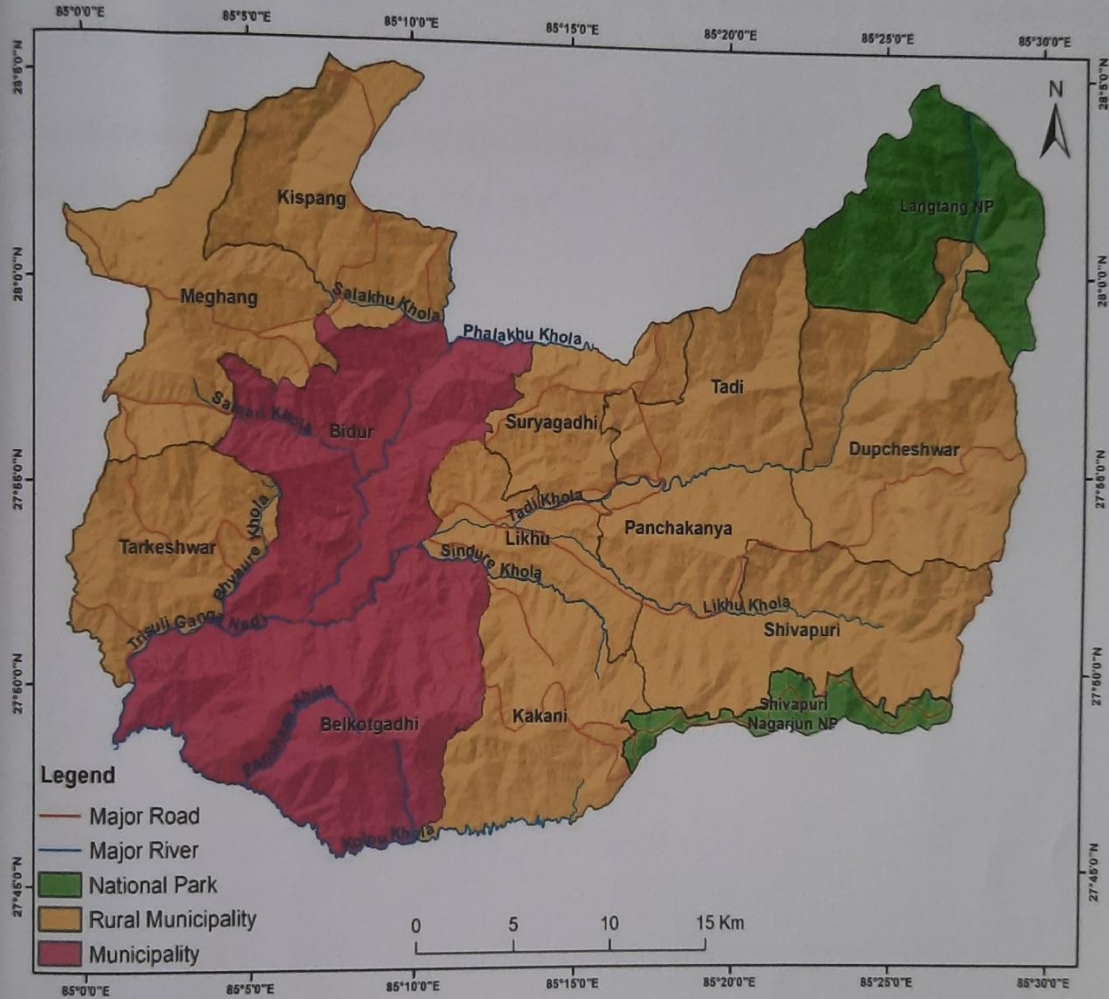
For the prioritization of watershed of the study area various processes had gone through as guideline provided by DSCWM(2016) and care Nepal (2001). Sixty sub watersheds were identified in nuwakot district and delineated the boundary using hydrology tool in the arc GIS environment and finally validated in the topography map . all the sub watersheds are the system of trishuli ganga River expect talaran khola sub watershed which is river system of Melemchi River. The sub watershed area is range from 2.28 km to the 34.97 km. the kintang khola sub watershed coverage's highest area of the district followed by Halle khola, saptang khola, tadi khola, chale khola, salakhu- trishuli ganga and least area is covered by the talaran khola sub watershed. The detail of the sub watershed with respect to coverage area is given below

s.n.	Sub Watershed	Total Area(Km ²)
1.	Trishuli ganga kapre khola	23.14
2.	Koshi khola	12.31
3	Halle khola	34.65
4	Bhyaure khola	15.72
5	Trishuli ganga chainpur khola	19.35
6	Trishuli ganga gauri khola	25.51
7	Samari khursani khola	17.95
8	Samari khahare khola	13.58
9	Thopa khola	21.41
10	Kintang khola	34.97
11	Gatiya khola	10.93
12	Trishuli ganga andher khola	18.10
13	Salakhu trishuli ganga	28.81
14	Saptang nadarg khola	22.51
15	Saptang khola	34.19
16	Nyamnyam khola	6.32
17	Trishuli ganga thulokhola	19.33
18	Kolpu Bhote khola	20.30
19	Phalakhu khola	14.60
20	Gerkhukhola	16.41
21	Tadi chisapani khola	20.31
22	Tadi- chhahare khola	19.53
23	Sindure gagada khola	10.87
24	Tadi dadelo khola	13.80
25	Tadi adhere khola	28.47
26	Likhu –kudule khola	21.77
27	Sindure devithan khola	12.36
28	Khare khola	21.33

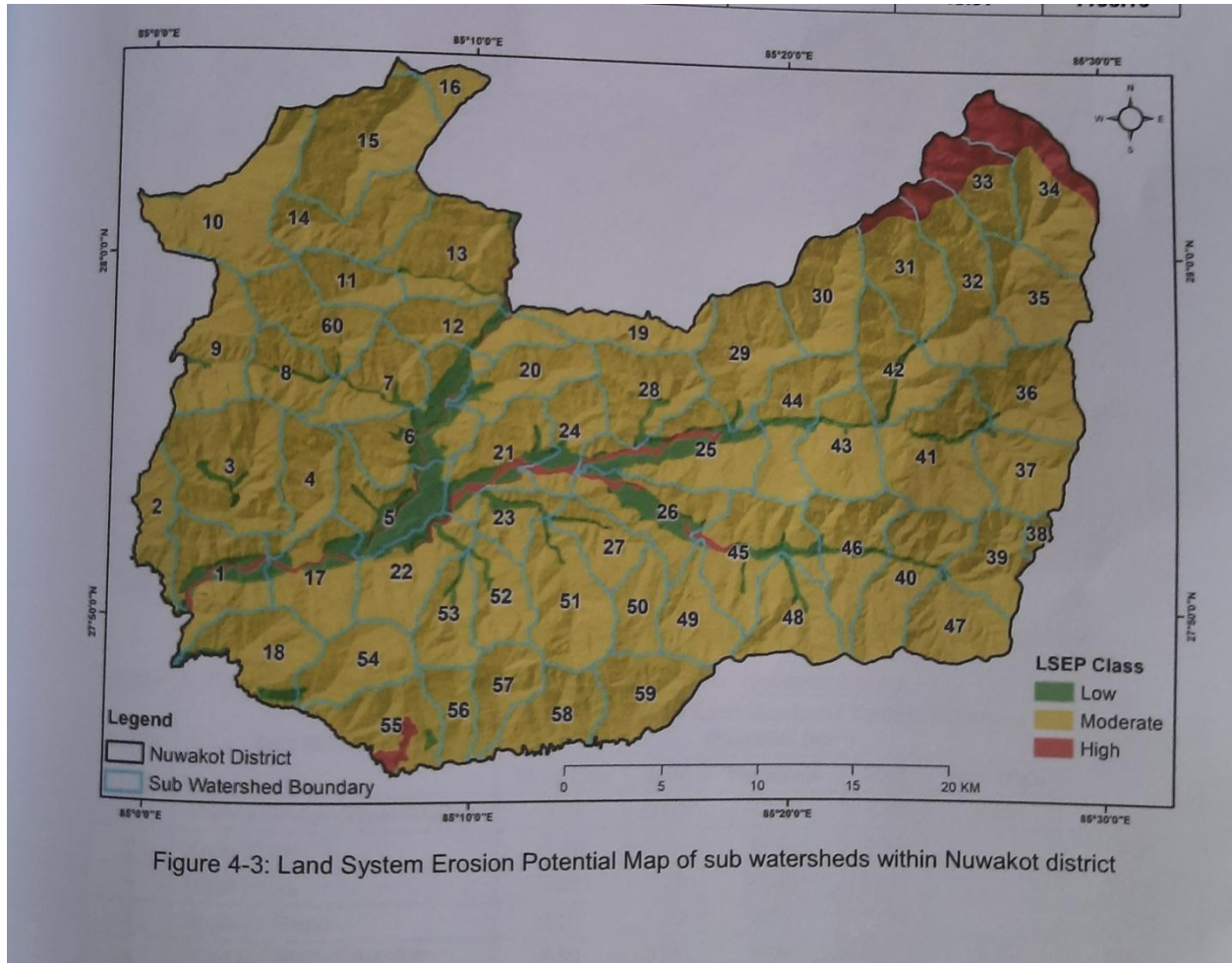
29	Darkhu adhari khola	25.80
30	Darkhu ahale khola	22.64
31	Kunrung khola	23.69
32	Tadi ghagar khola	28.90
33	Semdang khola	17.85
34	Tadi khola	22.59
35	Tadi kiphrang khola	20.78
36	Chhepare khola	21.80
37	Golphu khola	17.66
38	Talamaran khola	2.28
39	Mishri khola	14.91
40	Likhu sikre khola	26.58
41	Chake khola	29.47
42	Tadi nagi khola	22.69
43	Tadi singare khola	20.18
44	Tadi gaumati khola	25.52
45	Likhu baware khola	27.63
46	Likhu kanle khola	22.10
47	Chagau khola	18.12
48	Syalping khola	19.57
49	Chhahare lakure khola	15.41
50	Sindure dapre khola	11.56
51	Chhahare dhankri khola	25.53
52	Beteni khola	13.87
53	tigau khola	14.01
54	Panchase khola	17.04
55	Kulpu-jhyangli khola	19.80
56	Kolpu kumara khola	9.36
57	chauthe khola	13.29
58	Kolpu pattle khola	16.91
59	Kolpu tholo khola	19.58
60	Khahe gogane khola	20.13

Prioritization of Sub Watershed of Nuwakot District, Bagamati Province, Nepal

FINAL REPORT

४. सामान्य पूर्वतयारी योजना

क्र. स.	मनसुन पुर्व गरिने पूर्वतयारी कार्यका गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन	Gap (अभाव)
१	मनसुन पुर्वतयारी योजना समिक्षा, सूचना सम्प्रेषण, कार्यशाला गोष्ठी, स्रोत नक्साकन, DEOC लाई सुचारु, वर्षामापन यन्त्र र रेन गेज स्टेशन लाई अद्यावधि र सुचारु गर्ने खोज तथा उद्धार सामाग्रीको व्यवस्थापन गर्ने ।	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालय र विकास साभेदार हरु	स्थानीय तह	खोज तथा उद्धार सामाग्रीको अभाव, जनचेतनाको कमी
२	गैह्र खाद्य सामाग्री (NFRI Kit) व्यवस्थापन प्राथमिक उपचार टोली र विपद प्रतिकार्यका लागि तालिम प्राप्त	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्थानीय तह	जिल्लाको आवश्यकता अनुसार राहत सामाग्री स्टक नहुनु

	जनशक्ति परिचालन, जिल्ला स्तरीय र समुदाय स्तरीय कृतिम घटना अभ्यास (Simulation) संचालन, तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन				
३.	<p>COVID-19</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जिल्ला कोभिड व्यवस्थापन केन्द्र (DCMC) बैठक आयोजना गर्ने ● COVID-19 रोकथाम गतिविधिहरू तयार गर्ने ● जिल्ला प्रशासन, स्वास्थ्य, प्रहरी, रेडक्रस, सरकारी कार्यालय, गैरसरकारी संघ संस्थाले गर्ने कार्यहरूको योजना तयार पारी सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने, ● अस्पतालको क्षमताबृद्धि, उपकरणहरू थप गर्ने, अक्सिजन प्लान्टको व्यवस्था गर्ने ● रेडियो, पत्रपत्रिकामा COVID-19 को सन्देश प्रसारण गर्ने , ● जिल्ला, न.पा./गा.पा. मा क्वारेन्टाइन लगायत अति विपन्न परिवारको तथ्याड तयार गरी अध्यावधिक गर्ने, ● बजारमा रहेको खाद्यान्न लगायत अत्यावश्यक औषधी सेवन गर्ने दिर्घ रोगीको अवस्था बुझ्ने ● प्रत्येक घरधुरीमा सरसफाई स्वच्छता सम्बन्धी सचेतना जगाई स्वयंसेवक परिचालन मार्फत हात धुने बानीको विकास र अभ्यास गर्ने ● सरसफाई इकाई निर्माण गर्न लगाउने ● न.पा/गा.पा. र वडा स्तरमा COVID-19 को अभिमुखिकरण संचालन गर्ने, 	स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल ,नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र गैरसरकारी संघ संस्था	जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालय र विकास साभेदारहरू	स्थानीय तह	COVID -19 प्रयाप्त अस्पताल र अस्पतालमा प्रयाप्त बेड, उपकरणहरू र अक्सिजन नहुनु, प्रयाप्त पूर्वतयारी नहुनु र यस भाइरसबारे सचेतनामा कमी हुनु, सामाजिक दुरी कायम गर्न हेल्चक्रयाई गर्नु , व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री (PPE) को व्यवस्थापनका लागि सरोकारवाला निकायसंग समन्वय गर्ने ,

	●				
४	विद्यालयको तथ्यांक सकलन, विद्यालय र वाल विकास केन्द्रको अवस्था पहिचान कृत्रिम घटना अभ्यास, विद्यालय स्तरमा खोज उद्धार सामाग्री र दक्ष जनशक्ति तयार गर्नुपर्ने र भवन आचार सहिंता लागु गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	विकास साभेदार	स्थानीय तह	विद्यालय सुधार योजना अनुसारमा दिशा निर्देश गरे अनुसार सामाग्री, दक्ष जनशक्ति नहुनु
५	पानीका मुहान, धारा तथा कुवाहरुको संरक्षण	खानेपानी सव डिभिजन कार्यालय	विकास साभेदारहरु	स्थानीय तह	पानी शुद्धिकरणका सरसफाई सम्बन्धी आनीवानी र व्यवहार परिवर्तन नहुनु
६	विपदको वेलाका लागि RRT टोलीको तयारी अवस्थामा रहने स्वास्थ्य संस्थामा अत्यावश्यक औषधिको भण्डारण गर्ने	स्वास्थ्य इकाई कार्यालय	विकास साभेदारहरु	स्थानीय तह	औषधिको व्यवस्थापन र दक्ष जनशक्ति अभाव
७	वनजंगलको संरक्षण, वृक्षारोपण,अग्नी रेखा निर्माण गर्ने, प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण ,खोला नदीबाट गिटी, हुंगा तथा वालुवा भिक्त गा.पा. र न.पा.ले आफ्नो अधिकार प्रयोग गर्ने ।	डिभिजन वन कार्यालय,नगरपालिका र गाउँपालिकाहरु	विकास साभेदारहरु	स्थानीय तह	वनजंगल संरक्षणको कमी
८	विद्यालय र समुदाय स्तरमा विपद जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम मार्फत अभिमुखिकरण गोष्ठी संचालन गर्ने , संकटासन्ता समुह स्थान पहिचान गरी सचेतना अभियान संचालन गर्ने ,जोखिम क्षेत्रमा वसोवास गर्ने घरपरिवारलाई पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने ।	स्थानीय तहका महिला शाखा	विकास साभेदारहरु	स्थानीय तह	दक्ष मनोसमाजिक कर्ताको कमी
९	वाली तथा पशु विमाको व्यापक प्रचार प्रसार, सुक्खा सहनेवालीको प्रबर्द्धन गर्ने,आकासेपानी संकलन, थोपा सिंचाई प्रविधि अबलम्बन गर्ने, वाली पात्रो तयार गरी कृषि उत्पादन बढाउन वन संरक्षण, वृक्षारोपणगर्ने खाद्य सामाग्रीको भण्डारणको व्यवस्थापन गर्ने ,	कृषि ज्ञान केन्द्र	विकास साभेदारहरु	स्थानीय तह	आधुनिक कृषि प्रविधिको विकास नहुनु ।
१०	स्थानीय निकायहरुमा आपतकालीन बन्दोबस्तीका सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन, राहत कोषको स्थापना,स्थानीय विपद व्यवस्थापन योजना निर्माण निकासी योजना निर्माण गर्ने तथा पुर्नस्थापना र पुन	स्थानीय निकाय	विकास साभेदार हरु	गा. पा तथा न.पा.	दक्ष जनशक्ति तथा खोज तथा उद्धार सामाग्रीको व्यवस्थापन स्थानीय निकायमा नहुनु ।

	निर्माणका लागि तयारी अवस्थामा रहने				
११	सूचना संयन्त्रको विकास	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति		न.पा. र गापा.	उपयुक्त र सहज सूचना प्रणाली नहुनु
१२	सुरक्षित स्थानको पहिचान	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिहरू		न.पा. र गापा.	पहिचान भएको स्थानको नियमित रेखदेख र सम्भार नहुनु
१३	विपद हुन सक्ने क्षेत्रहरूको पहिचान गरी उक्त क्षेत्रहरूमा Mitigation अल्पीकरणका क्रियाकलापहरू गर्ने ।	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिहरू		न.पा. र गापा	सम्भावित क्षेत्रको पहिचान गर्न नसक्नु ।
१४	जिल्ला भित्र रहेका खालि तथा नागां क्षेत्रहरूमा वृक्षारोपण गर्ने ।	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिहरू	ईलाका वन तथा अन्य संघ संस्थाहरू	न.पा. र गापा	समयमै योजना निर्माण गर्न नसक्नु ।
१५	सवै घरधुरीहरूमा विपद व्यवस्थापन तथा विपद पूर्वतयारी सम्बन्धि सूचना शिक्षा सामाग्री तयार गरी घरदैलो अभियान संचालन गर्ने ।	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिहरू	संघ संस्थाहरू	न.पा. र गापा	पूर्वतयारी भन्दा प्रतिकार्यमा वढी जोड दिनु ।
१६	वढी जनसम्पर्क हुने क्षेत्रहरूको पहिचान गरी उक्त क्षेत्रमा जिल्लाको सूचना संयन्त्र तयार गरी टाँस्ने ।	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिहरू	संघ संस्थाहरू	न.पा. र गापा	सूचना संयन्त्रका तथा पूर्वतयारी मा जोड नदिनु ।
१७	विभिन्न पत्रपत्रिका तथा रेडियोवाट विपद पूर्व तयारी सम्बन्धि जाचेतना मूलक सन्देश प्रशारण गर्ने ।	स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिहरू	संघ संस्थाहरू	न.पा. र गापा	विपदव्यवस्थापनका लागि समयमै योजना बनाउन नसक्नु ।
१८	स्थानीय तहलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तालिमको आयोजना	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	जिल्ला स्थित स्थानीय तहहरू	स्थानीय तह	तालिम संचालनका लागि स्रोत र साधनको कमी
१९	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी रेडीयो जिंगल तथा रेडीयो नाटक	संरक्षण कार्यदल	जिल्ला स्थित स्थानीय तहहरू	स्थानीय तह र जिल्लामा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरू, स्थानीय एफ.एम.	स्रोतको संकलनमा समस्या
२०	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी चेतना फैलाउनका लागि सडक नाटक	संरक्षण कार्यदल	जिल्ला स्थित स्थानीय तहहरू	स्थानीयतह र जिल्लामा कार्यरत सरकारी तथा	स्रोतको संकलनमा समस्या

				गैरसरकारी संस्थाहरु	
२१	किशोर किशोरी, महिलाहरु तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि क्षमता अभिवृद्धि एवं सचेतनाका कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	संरक्षण कार्यदल	जिल्ला स्थित स्थानीय तहहरु	स्थानीय तह र जिल्लामा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
२२	अनुगमनका लागी कार्यदल निर्माण	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	जिल्ला स्थित स्थानीय तहहरु	स्थानीय तह र जिल्लामा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु	
२३	सम्भावीत जोखिममा पर्न सक्ने जेष्ठ नागरीक, गर्भवती महिला तथा बालवालीका र अपाङ्गता भएका समुहलाई आपतकालीन अवस्थावारे अभिमुखिकरण गर्ने	संरक्षण कार्यदल	जिल्ला स्थित स्थानीय तहहरु	स्थानीय तह र जिल्लामा कार्यरत सरकारी तथा गै स संस्थाहरु	

५. आपतकालीन प्रतिकार्य योजना (विपदको समयमा):

क्र. स	कियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोग गर्ने सम्भावित निकाय	आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन	Gap (अभाव)
१	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको आपतकालीन बैठक बस्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस र अन्य विकास साभेदार	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, स्थानीय निकाय	स्थानीय निकाय जिल्लामा हुने बैठकमा आउन समय धेरै लाग्ने
२	तथ्याकं सकलन खोज तथा उद्धार, राहत सेवा र प्राथमिक उपचार सेवा	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, सुरक्षा निकाय	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी गैसस र न.पा. गा.पा. नुवाकोट	स्थानीय निकाय, जिल्ला विपद व्यवस्थापन	यथार्थ सुचना संकलन हुन नसक्नु गापा र नापाले विपद ब्यावस्थापन

				समिति	योजना तयार नगर्नु ।
३	जिल्लास्थित संचार माध्यमको अधिकतम प्रयोग गर्ने	पत्रकार महासंघ	विकास साभेदारहरु	स्थानीय तह	विद्युतीय लाईनहरु वेला वेलामा अवरुध भई सूचना सम्प्रेषणमा कठिनाई
४	<p>COVID-19</p> <ul style="list-style-type: none"> ● आपतकालीन बैठकको आयोजना गर्ने, ● रेडियो पत्रपत्रिका मार्फत COVID-19 को सन्देश प्रशारण गर्ने, ● COVID-19को स्वास्थ्य जाँच PCR परिक्षणको उपलब्धता वृद्धि गर्ने, ● मापदण्ड अनुसारका क्वारेन्टाइन, आइसोलेसन सेन्टरको निर्माण गर्ने, ● अस्पतालमा प्रयाप्त उपकरणहरु, अक्सिजन प्लान्ट आदीको व्यवस्था गर्ने ● अति विपन्न परिवारलाई राहत वितरण, ● धेरै भिडभाड हुने क्षेत्र न.पा./गा.पा./वडा, बजार, स्वास्थ्य संस्थामा हात धुने स्टेसन स्थापना गर्ने, ● व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री (PPE) व्यवस्था र वितरण गर्ने, ● COVID -19 देखिएका व्यक्तिको नुवाकोटको त्रिसुली अस्पताल, खरानीटार अस्पताल र जिल्ला स्थित अन्य अस्पतालहरु, स्वास्थ्य चौकी आदिमा उपचार गर्ने, ● जिल्ला बाहिर र विदेशबाट आएको व्यक्तिहरुलाई क्वारेन्टाइनमा राख्ने, ● क्वारनटाइनमा राखिएका 	स्थानीय तह, स्वास्थ्य संस्था, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र गैरसरकारी संघ संस्था	जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालय र विकास साभेदारहरु	स्थानीय तह	<p>COVID -19 को बारेमा पूर्वतयारी भई संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि एकान्त बास वा लकडाउनलाई प्रमुख प्राथमिकता दिने र कार्यान्वयन गर्ने, स्थानिय स्तरमा अस्पताल, कोभिडको लागी बेड, आवश्यक उपकरण, अक्सिजन आदीको व्यवस्था गर्ने</p> <p>यस भाइरसबारे सचेतनामा वृद्धि गरि सामाजिक दुरी कायम गनपर्नु, व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री (PPE) को व्यवस्थापन गरि आवश्यकता अनुसार वितरण गर्ने,</p> <p>मापदण्ड बमोजिम आइसोलेसन र क्वारेन्टाइन निर्माण गर्ने, हात धुने स्टेसनहरुलाई निरन्तरता दिई आवश्यक स्थानहरुमा थप स्थापना गर्ने,</p>

	<p>व्यक्तिहरुको COVID-19 स्वास्थ्य जाँच गर्ने,</p> <ul style="list-style-type: none"> ● मनोसामाजिक सेवा विशेष गरि COVID-19 को संक्रमण भएका व्यक्तिहरु उपलब्ध गराउने ● गैरखाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, ● खानेपानी शुद्धीकरणका माध्यमहरुको जानकारी गराउने । 				
५	जिल्लास्तर तथा समुदाय स्तरको RRT परिचालन	स्वास्थ्य शाखा (स्थानीय निकाय)	जिल्ला स्वास्थ्य ईकाई कार्यालय	स्थानीय तह	दक्ष तथा तालिम प्राप्त स्वास्थ्य कर्मीहरु सरुवा भएर जानु
६	जिल्लास्थित खोज तथा उद्धार टिमलाई परिचालन गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस र तालिम प्राप्त अन्य जनशक्ति	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	जिल्लामा पर्याप्त खोज उद्धार सामाग्रीहरु पर्याप्त नहुनु
७	जिल्ला स्थित बन्दोवस्तिका सामाग्री परिचालन	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस र तालिम प्राप्त अन्य जनशक्ति	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	जिल्लामा आपतकालीन बन्दोवस्तिका सामाग्रीहरु पर्याप्त नहुनु
८	विपदको समयमा हुन सक्ने चोरि लुट अन्य कार्य नियन्त्रण मा जोड दिने ।		नेपाल प्रहरी		
९	तत्कालका लागी सुरक्षित स्थानको प्रयोग तथा अति आवश्यक वस्तुको व्यवस्थापन गर्ने ।				
१०	स्थानीय स्तरमा गठन भएका विपद सम्बन्धी उपसमिति तथा कार्यदलहरुलाई परिचालन गर्ने ।				
११	प्रभावितहरुको तथ्यांक संकलन	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	सुरक्षा निकाय, रेडक्रस र अन्य विकास साभेदार	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, स्थानीय निकायहरु	स्थानीय निकाय जिल्लामा हुने वैठकमा आउन समय धेरै लागने
१२	समन्वय वैठक	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्थानीय तह, जिल्ला विपद	यथार्थ सूचना संकलन हुन नसक्नु गापा र

			गैसस र न.पा. गा.पा. नुवाकोट	व्यवस्थापन समिति	नपाले विपद ब्यावस्थापन योजना तयार गर्न ठिलाई
१३	अस्थायी आवासको निर्माण र व्यवस्थापन	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गैसस र न.पा. गा.पा. नुवाकोट	स्थानीय तह, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	आवश्यक बजेटको व्यवस्था नहुनु
१४	निर्माण भएको तथा अस्थायी आवास लैङ्गिक हिसावले भए नभएको अनुगमन	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गैसस र न.पा. गा.पा. नुवाकोट	स्थानीय तह, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	उपयुक्त स्थानको उपलब्ध नहुनु, पर्याप्त बजेटको विनियोजना नहुनु
१५	सम्भावीत जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै पहिचान गरिएको र नयाँ बन्ने सुरक्षित आवासलाई अपांग मैत्री बनाउन पहल गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	सुरक्षा निकाय, जिल्ला अपांग संघ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी गैसस र न.पा. गा.पा. नुवाकोट	स्थानीय तह, जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	भौगोलिक अवस्था र नीति कार्यन्वयनको अभाव

६. आपतकालीन प्रतिकार्य योजना (विपद पश्चात गर्ने क्रियाकलाप) :

क्र.स	क्रियाकलाप	जिम्मेवार निकाय	सहयोग गर्ने सम्भावित निकाय	आवश्यक श्रोत व्यवस्थापन	Gap (अभाव)
१	प्रभावित क्षेत्रको तथ्यांक संकलन गर्ने	स्थानीय तह	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	स्थानीय	विभिन्न निकायबाट सूचना संकलन गरिने हुँदा यथार्त तथ्यांक आउन कठिनाई
२	अवस्था पहिचान गर्ने सो अनुरूप व्यवस्थापन प्रक्रिया संचालन गर्ने ।	स्थानीय तह	गैससहरु		
३	विपद प्रभावित परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा राख्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय		स्थानीय तह	Evacuation Plan तयार नहुनु ।
४	प्रभावित परिवारलाई आवश्यक राहत सामाग्री उपलब्ध गराउने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	विकास साभेदार	स्थानीय तह रेडक्रस तथा गैससहरु	राहत सामाग्रीहरुको व्यवस्थापन नहुनु तथा पर्याप्त नहुनु ।

५	COVID-19 <ul style="list-style-type: none"> ● मनोसामाजिक सेवा उपलब्ध गराउने , ● क्वारेनटाइनमा राखिएका व्यक्तिहरूलाई स्वास्थ्य जाँच गराई घर फर्काउने, ● COVID-19 संग सम्बन्धित सचेतनामूलक गतिविधिहरू संचालन गर्ने , ● अति विपन्न परिवारलाई राहत वितरण गर्ने, ● विद्यालयहरूमा पठनपाठन संचालन गर्ने, ● सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने ● जिवीकोपार्जनका गतिविधिहरूलाई संचालन गर्ने, ● व्यक्तिगत, घरायसी र वातावरणीय सरसफाईमा अभिवृद्धि गरि (खानेपानी, शौचालय, हातधुने स्टेसन, भाडा सुकाउने मचान आदिको सुचना तथा जानकारी दिने । 	स्थानीय तह, स्वास्थ्य संस्था ,नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र गैरसरकारी संघ संस्था	जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालय र विकास साभेदारहरू	स्थानीय तह	COVID -19 को बारेमा पूर्वतयारी र यस भाइरसबारे सचेतना अभिवृद्धि गर्ने व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्री (PPE) को व्यवस्थापन गर्ने , सरसफाई स्वच्छता सुविधा निर्माण कार्यलाई निरन्तरता र दिगोपना दिने,
५	प्रभावित परिवारको वास्तविक तथ्यांक संकलन गरी पुन निर्माण र पुन स्थापनाको कार्यलाई संचालन गर्न पहल गर्ने ।	स्थानीय तह	विकास साभेदार	स्थानीय तह	आम्दानीमूलक तथा व्यवसायिक पेशामा अभिवृद्धि गर्नमा सहयोगको कमी
६	महिला, आर्थिक स्थिति कमजोर भएका बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई प्राथमिकतामा राखि गास, वास र कपास, तथा बालबालिकाहरूको शिक्षाको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह	विकास साभेदार	स्थानीय तह	सुरक्षित आश्रय स्थलको व्यवस्थापन नहुनु
७	दिर्घकालिन रूपमा विपदलाई न्युनिकरणका गर्न वृक्षारोण जस्ता कृयाकलापहरू संचालन गर्ने ।	स्थानीय तह	गैससहर	स्थानीय तह	वनजंगल संरक्षणको कमी
८	विपद पश्चात जेष्ठ नागरिक दिर्घरोगी लाई तत्काल औषधि उपचारको व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह	गैससहर	स्थानीय तह	
९	मनोपरामर्स कर्ताहरूको व्यवस्था गरी परिचालन गर्ने ।	सुरक्षा तह			
१०	तत्काल हुन सक्ने अर्को विपद को पूर्वानुमान गरी समुदायलाई तयारी	जिल्ला विपद व्यवस्थापन			

	अवस्थामा राख्ने ।	समिति			
११	विपद पश्चात को वातावरण सरसफाई मा विशेष ध्यान दिने ।	जिल्ला स्वास्थ्य इकाइ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी			
११	पानी शुद्धिकरण तथा अस्थायी चर्पिहरुको व्यवस्थापन गर्ने ।	जिल्ला स्वास्थ्य इकाइ, खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय नेपाल रेडक्रस सोसाइटी			
१६	विपद प्रभावित परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकाय, जिल्ला अपांग संघ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र न.पा. गा.पा. नुवाकोट	स्थानीय तह	Evacuation Plan तयार नहुनु, सुरक्षित स्थान नतोकिनु, स्थानान्तरणका लागि दक्ष जनशक्ति अभाव
१७	प्रभावित हरुको लगत संकलन गर्ने	स्थानीय तह	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति	स्थानीय तह	विभिन्न निकायबाट सूचना संकलन गरिने हुँदा यथार्त तथ्यांक आउन कठिनाई
१८	प्रभावितहरु मध्ये आर्थिक अवस्था कमजोर भएका घरधुरी, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका ब्यक्तिहरुलाई प्राथमिकता दिई उनीहरुलाई गाँस,वास तथा कपासको व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र न.पा. गा.पा. नुवाकोट	स्थानीय तह	पालिकास्तरमा सम्पन्नता स्तरकिरण नहुनु
१९	विपद प्रभावितहरु मध्ये दीर्घरोगीहरुका लागि औषधिको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह	स्वास्थ्य कार्यालय	स्थानीय तह	औषधि अभाव, दीर्घ रोगीको पहिचान नहुनु
२०	अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गर्दा अपांगमैत्रीलाई ध्यान दिने	स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र न.पा. गा.पा. नुवाकोट	स्थानीय तह	
२१	हराएका तथा छुट्टिएका बालबालिका तथा महिलाहरुको खोजी गरी पारिवारिक पुर्नमिलनका लागि प्रभावित क्षेत्रमा स्वयंसेवकको टोली परिचालन गर्ने	स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र न.पा. गा.पा.	स्थानीय तह	तालिम प्राप्त जनशक्तिको अभाव
२२	यौन तथा लैंगिक हिंसा प्रभावितहरुका लागि मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने र आवश्यक स्वास्थ्य तथा कानुनी उपचार सेवा को व्यवस्था गर्ने ।	स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, र न.पा. तथा गा.पा.	स्थानीय तह	जनशक्ति अभाव
२३	बाल संरक्षण, सामाजिक विभेद तथा	स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय,	स्थानीय	अनुगमन समितिको

	महिला हिंसा जस्ता कार्यको नियमित अनुगमन गर्ने		नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, गैसस न.पा. तथा गा.पा.	तह	कार्यान्वयनमा कमी
२४	विपदको समयमा हुने महिला बालबालिकाहरुको वेचविखत तथा ओसार पोसारलाइ मध्यनजर गरि सचेतनाका कार्यक्रम संचालन गर्ने	स्थानीय तह	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, गैसस न.पा. तथा गा.पा.	स्थानीय तह	सचेतना संचालनको कार्यान्वयनमा कमी

७.कार्यान्वयन योजना :

समयावधि	सञ्चालन गतिविधि	जिम्मेवार नेतृत्वदायी निकायहरू
० देखि १ घण्टा भित्र	प्रभावित क्षेत्रबाट सूचना सम्प्रेषण	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति/ स्थानीय तह
	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको तत्कालै बैठक आयोजना गर्ने र बैठकले निर्णय गरे बमोजिम तालिम प्राप्त खोज तथा उद्धार टोलीको पहिचान गरी कार्यदल तयार गरेर परिचालन गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
	भूकम्पीय तथा अन्य विपदको जानकारी दिने	राष्ट्रिय भूकम्प मापन केन्द्र
	घरायसी आगलागी तथा आगलागी विपद सम्बन्धी प्रतिकार्यको निर्देशन दिने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जि.स.स., नपा. र गापा.
	खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज तथा उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन हुने	जिल्ला विपद व्यावस्थापन समिति र सुरक्षा निकायहरू
	विपदको यथार्थ सूचना तथा उद्धार प्रयासको जानकारी सार्वजनिक रूपमा प्रवाह गर्ने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय
० देखि ७ घण्टा भित्र	जलवायुजन्य विपदको जानकारी दिने तथा सूचना प्रवाह गर्ने	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
	घटनासम्बन्धी विस्तृत विवरण तयारी गरी सूचना प्रवाह गर्ने	जिल्ला विपद व्यावस्थापन समिति, स्थानीय समितिहरू
	जनतालाई सचेत गराउन रेडियो, टेलिभिजन, छोटकरी सूचना सेवा (SMS) का माध्यमबाट तथ्यगत पूर्वचेतावनी, आपत्कालीन चेतावनी, भएगरेका उद्धारका प्रयासहरू तथा सार्वजनिक आह्वान विषयक सूचनाहरू प्रवाह गर्ने । यस्तो सूचना आवश्यकताअनुसार नियमित रूपमा प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला,स्थानीयतहका आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रहरू
० देखि २४ घण्टा भित्र	विपद पश्चात महामारी नियन्त्रणका लागि अवस्थाको जानकारी दिने तथा प्रतिकार्य सुरु गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
	पशुमा हुने महामारीका सम्बन्धमा व्यवस्थित गर्नका लागि निर्देशन तथा समन्वय गर्ने	स्थानीय तहहरू
	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई विपद प्रतिकार्यका लागि मुख्य समन्वय केन्द्रको रूपमा परिचालन गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
	पीडितलाई तत्काल पुनस्थापना तथा पुनर्बास गर्न खोज तथा उद्धार कार्यदललाई तत्काल परिचालन गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र सुरक्षा निकायहरू
	पीडित घाइतेहरूका सम्बन्धमा तत्काल घटनास्थलमै प्राथमिक उपचारको व्यवस्था मिलाउने र गम्भीर घाइतेहरूलाई थप उपचारको लागि स्वास्थ्य संस्था पठाउने	सुरक्षा निकाय, नेपाल रेडक्रस/ यातायात व्यवसायी संघ, जिल्ला एम्बुलेन्स समिति
	आगलागी भएको क्षेत्रमा आगो निभाउने तथा नियन्त्रण गर्नका लागि व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय सरकारहरू/सुरक्षा निकायहरू
	प्रारम्भिक स्वरूपको द्रूत लेखाजोखा गर्ने	जिल्ला तथा स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिहरू, रेडक्रस
	सडक सम्पर्क न्यूनतम पुनःस्थापन गर्ने	सडक डिभिजन कार्यालय
	भीड व्यवस्थापन गरी स्थान खाली गर्ने, पीडितहरूलाई नजिकको क्याम्पहरूमा पठाइ भीड व्यवस्थापन गर्ने	खोज तथा उद्धार समूह/सुरक्षा निकाय
२४ देखि ४८ घण्टा भित्र	खोज तथा उद्धार र राहत सामग्रीहरूका सम्बन्धमा यातायात तथा ढुवानी सुविधाको प्रबन्ध गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति गा.पा./न.पा./यातायात व्यवसायी संघ यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय
	पीडित र आन्तरिक विस्थापितका लागि आधारभूत खाद्य सामग्री	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन

	उपलब्ध गराउने र उपलब्धता सुनिश्चित गर्ने	कार्यालय
	राहत सामग्रीको ढुवानी र प्राप्तिको कामलाइ सहज कार्यान्वयनको लागि समन्वय गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रूपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा उपलब्ध गराउने	नेपाल विद्युत् प्राधिकरण
	प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी अस्पतालको स्थापना गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति / जिल्ला स्वास्थ्य इकाई र स्थानीय तहहरु
	अस्पताल, आन्तरिक रूपमा विस्थापितको शिविर, औषधि वितरण केन्द्र वा औषधालय, विद्यालय र अन्य बसोबास क्षेत्रमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति / जिल्ला स्वास्थ्य इकाई र स्थानीय तहहरु
	जैविक, ठोस तथा प्रकोपजन्य फोहोरको उचित प्रबन्ध मिलाउने वा नष्ट गर्ने	स्थानीयतहहरु
	भण्डारण गृहहरु, विस्थापित बसोबास गराइएको शिविर, व्यक्तिगत आवास, मानवीय सेवाप्रदायक र सम्पत्तिको सुरक्षा तथा कानून कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र जिल्ला प्रहरी कार्यालय
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, पीडितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने र तथ्याङ्कको उचित प्रबन्ध र व्यवस्था गर्ने,	जिल्ला प्रशासन कार्यालय/जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र/स्थानीय तहहरु
	आकस्मिक सञ्चारको प्रबन्ध गर्ने तथा यथाशीघ्र छिटो दूरसञ्चारको पुनःस्थापन गरी सेवा सञ्चालन गर्ने	नेपाल टेलिकम
४८ देखि ७२ घण्टा भित्र	मौजूदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्यसेवा प्रदायकका साथै सडक, पुल र अन्य संरचनाको क्षतिको लेखाजोखा प्रारम्भ गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
	थुप्रिएको फोहरहरुको व्यवस्थापन	नगरपालिका/गा.पा.
	मरेका पशुचौपायका शवहरु सङ्कलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	नगरपालिका/गा.पा.
	पीडितहरुको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरुलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान्न र न्यूनतम मानवोचित सामग्री र स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
७२ घण्टा देखि ७ दिन भित्र	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरुको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग र मृतकको प्रमाणपत्र जारी गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
	खाना बनाउने भाँडावर्तन, लुगाफाटो, कम्बल, परिवार, बालबालिका, महिलाका लागि आवश्यक पर्ने स्वास्थ्य प्रबर्द्धन सामग्रीजस्ता गैरखाद्य सामग्रीकोसेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
७ दिन देखि २ साता भित्र	पहिले पहिचान भएको ठाउँमा अस्थायी शिविरको स्थापना गर्ने र विस्थापितलाई व्यवस्थित बनाउन सुरक्षित र खुला ठाउँमा लैजाने प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, नपा र गापा
	शिविरका बालबालिकामा हुन सक्ने कुपोषणको अवस्थालाई मध्यनजर गरी आवश्यक प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
	शिविर र खुला स्थानमा खुला दिशापिसाब वा अन्य माध्यमबाट सर्ने सरुवा रोगको नियन्त्रण गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/स्थानीय तहहरु
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य, उद्धार कार्यको अनुगमन र प्रतिवेदन तयार गर्ने	सुरक्षा निकाय ,खोज तथा उद्धार टोली
	मानसिक तनावमा परेका व्यक्तिलाई मनोसामाजिक सेवा उपलब्ध गराउने तथा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी , जिल्ला स्वास्थ्य इकाई

	परिवारसँग विछोडिएका बालबालिकालाई परिवारसँग मिलन गराउने र परिवार गुमाएका वा एक्ला बालबच्चाको उचित स्याहार र लालनपालनको व्यवस्था मिलाउने वा आफन्तलाई बुझाउने	स्थानीय तहहरु
२ साता देखि १ महिना भित्र	प्रकोप पीडित समुदायलाई स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्य प्रकारको आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति
	विद्यालय खुलाउने र सबै बालबालिका तथा विद्यार्थीलाई विद्यालयमा पुनः ल्याउने वातावरण तयार गरी उनीहरूको जीवनलाई सामान्य बनाउन सहयो ग गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ
	तत्कालीन पुनर्स्थापनाको लागि आवश्यक अध्ययन, लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी बसोबास र जीविकोपार्जन जस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासका कार्यलाई अघि बढाउने वातावरण तयार गर्ने	सहरी विकास तथा भवन निर्माण डिभिजन कार्यालय
	विपद घटनाको, खोज तथा उद्धार प्रयासको, राहत तथा तत्कालीन सहयोगको,शिविर सञ्चालनको र पुनर्स्थापनाका प्रयासहरूको समग्र विश्लेषण सहित प्रतिवेदन तयार गर्ने	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति

COVID-19 कोरोना भाईरस रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि सुरक्षित अभियान संचालन गर्न समयको सिमा निर्धारण नहुने र सुरक्षित उपायहरूको पूर्ण अबलम्बन गरि स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय एवं यस अर्न्तगतका निकायहरूको अगुवाई रहने गरि कोरोना भाइरस रोकथाम तथा नियन्त्रण अभियान (सचेतना,अभिमुखिकरण,PPE वितरण, सञ्चारको माध्यमको प्रयोग,लकडाउन, सरसफाई सन्देश प्रवाहीकरण आदी) संचालन गरिनेछ ।

द. आवश्यकताको लेखाजोखा

द.१ जिल्लामा उपलब्ध रहेको स्रोत साधनहरुको विस्तृत विवरण :

यस जिल्ला मा विपदको समयमा खोज तथा उद्धारको लागि भएका तथा आवश्यक पर्ने सामाग्री तपशिल अनुसार रहेका छन् ।

तपशिल

सि.नं	खोज तथा उद्धारका सामाग्री	उपलब्ध संख्या				आवश्यक सामाग्रीको न्यूनतम संख्या	कैफियत
		जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र	जिल्ला प्रहरी कार्यालय नुवाकोट	सशस्त्र प्रहरी	नेपाली सेना श्री जवर जंग गण		
१.	लाईफ ज्याकेट	२०	१०	५		१००	
२.	सेफ्टी भेष्ट					५०	
३.	सेफ्टी हेलिमेट	२०			१०	५०	
४.	जेनेरेटर २.५ के.भि.				१	३	
५.	पिक	५	५	२	१०	१००	
६.	सावेल	१०	१०	२	१०	२००	
७.	डिल मेशिन				३	५	काम नदिने
८.	वायर कटिङ्ग				२	५	
९.	फलामे स्ट्रेचर	९	५		१	२०	
१०.	रेनकोट				६	२००	
११.	ट्राफिक ज्याकेट				५	२०	
१२.	हेलमेट		१०			३०	
१३.	सेफ्टी ग्लोव		१०		५	२०	
१४.	उईन्टर ग्लोव				५	२०	
१५.	वाटर पम्प					५	
१६.	डोरी			५० मि.			
१७.	सिट हार्नेस					३०	रोप रेस्क्यूका सामाग्रीहरु
१८.	फूल बडी हार्नेस					३०	
१९.	Static Rope					१००० मि	
२०.	Dynamic Rope					१००० मि	
२१.	Figure Eight					३५	

	Carabineer						
२२	Carabineer (Manual)					४०	
२३	Self-Braking Descender					२०	
२४	Gri Gri					२०	
२५	Multi Utility Knif					२५	
२६	Ascender					३०	
२७	Prusik Chord (5 M M)					२०	
२८	Rescue Pulley (Single)					२०	
२९	Rescue Pulley (Double)					१०	
३०	Fire Extinguisher (5 k.g.)	५	२			५०	आगलागी नियन्त्रणका सामग्रीहरु
३१	Fire Extinguisher (10 k.g.)					५०	
३२	Roof Ladder or Hook Ladder					२०	
३३	Tactical Telescopic Ladder					१०	
३४	Fire Fighting Helmet With Face Shield					५०	
३५	Fire Fighter's Working Gloves					५०	
३६	Fire Boots					५०	
३७	Fire Man Axe					५०	
३८	Fire Proximitysuit					५०	
३९	Scene Tape Rolls (100 Meters)					१०	
४०	Swift Water Rescue Personal Floatation Device (PFD) Type V					२०	Swift Water Rescue सामग्रीहरु
४१	Swift Water Rescue (PFD) Type V					२०	
४२	Rubber Tube			२		४०	
४३	Rescue Back Board					१५	

४४	Swift Water Rescue Helmet (Multi Purpose)					३०	
४५	Rescue Throw Bag's					४०	
४६	Swift Water Rescue Whistle					३०	
४७	Lifebuoy Ring					३०	
४८	Life Line Rope (14 MM को १२ मिटर)					१०	
४९	Bow Line Rope (10 MM)					२०	
५०	Self Bailing Raft					१०	
५१	Paddles					२०	
५२	Moter Boats					५	
५३	डयामिक रीव					५ रोल	
५४	लक क्याराविना					२०	
५५	अन लक क्याराविना					२०	
५६	फिगर ८-क्याराविना					२०	
५७	जुमर					२०	
५८	पुर्सिक					२०	
५९	मिटन					२०	
६०	सिट हार्नेस					१०	
६१	चेस्ट हार्नेस					२०	
६२	थ्रो ब्याक					२०	
६३	नाईफ					२०	
६४	फस्ट्रेट बक्स					१०	
६५	चेनस-					५	
६६	रोटरी रेस्क्यु स					५	
६७	बोल्ड कटर					१०	
६८	लाईट	५				६०	
६९	कोदालो	५				५०	
७०	ठेलागाडा	२				१०	
७१	चेन saw	२				५	

७२	गल		१०			२०	
७३	माइक		५			२०	
७४	पानी बुट		१५			६०	
७५	साउण्ड सिस्टम फूल सेट	१					

वपद व्यवस्थापन गोदामघर तारुकामा रहेका सामग्रीहरु		
स.नं.	ववरण	थान
१.	लाईफ ज्याकेट	१०
२.	हेल्मेट	५
३.	साबेल	५०
४.	गल	१०
५.	गैचीं	२५
६.	कोदालो	२५
७.	बाल्टिन	५०
८.	त्रिपाल	५०

क्र.स	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी		कैफियत
	उपलब्ध सामग्रीहरु	थान	
१	त्रिपाल	५० पिस	
२	कम्बल	५० पिस	
३	भाडावर्तन	५० सेट	
४	सारी	५० पिस	
५	पुरुष धोती	५० पिस	
६	छिट्ट कपडा	५०० मिटर	
७	बाल्टीन	५० पिस	
८	जिन कपडा	३५० मिटर	
९	काम गर्दा लगाउने हेल्मेट	५	
१०	माइक	१	
११	First Aid Kit	१०	
१२	स्ट्रेचर	१०	
१३			

स्थानिय निकायमा भएका प्रतिकार्य सामाग्रीको बिबरण

बिदुर न.पा ३, १०, ककनी ५, दुप्चेस्वर ३, तारकेश्वर ५, म्यागड ३, लिखु ६ वडा कार्यालयहरुमा

रहेको			
क्र.स.	उपलब्ध सामग्रीहरु	थान	कैफियत
१	Half Jacket	१०	रेडक्रसबाट सहयोग स्वरुप उपलब्ध गराएको
२	Safety Halmet	१०	
३	Mask	१०	
४	Rain Coat	१०	
५	Safety boots	१०	
६	Working gloves	१०	
७	Head lamp	१०	
८	Whistle	१०	
९	Backpack	१	
१०	Maghaphone	१	
११	Hammer	४	
१२	Wire cutter	४	
१३	Trunk	१	
१४	Pick	४	
१५	Shovel	४	
१६	Pry bar	४	
१७	Crow bar	४	
१८	Resche Rope	२	
१९	Hack Saw	४	
२०	First Aid Kit	४	
२१	Life Jacket	४	
२२	Hazard Tape	२	
२३	Safety vest	२	
२४	Fire extinguisher	२	
२५	Safety Guggles	१०	
२६	Steel Bucket	१२	
२७	Strecher	२	

८.२ मानवीय सहयोगसम्बन्धी मापदण्ड (खाद्य तर्फ) :

क) प्रभावित ब्यक्तिहरुको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ ।

१) प्रतिब्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २,१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यन्नको रासन ।

२) प्रभावित मानिसहरुको लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँच योग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरक (Complementary) को रुपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरु पूरक राशनको रुपमा उपलब्ध गराउने ।

३) निश्चित समूहका व्यक्तिहरुका लागि आवश्यकतालाई पुरा गर्नका लागि सामान्य अतिरिक्त परिपूरक रासनको व्यवस्था

ख) पकवान खाद्यान्न

चामल	:	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति	४२०	ग्राम
दाल	:	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति	६०	ग्राम
वनस्पति तेल	:	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति	६०	ग्राम
नुन	:	प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति	६०	ग्राम

ग) सुख्खा खाना

चिनी वा भेली	:	४००	ग्राम
चाउचाउ	:	६	पाकेट
विस्कृट	:	१	दर्जन
चिउरा	:	१	किलो
दालमोट	:	१	पोका

प्रति घरपरिवारलाई (६ जना) न्यूनतम निम्नअनुसार गैरखाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराइने छ :

क्र.स.	सामाग्रीका नाम	थान/मिटर	सामग्रीको विवरण	कैफियत
१	कम्बल	२ थान	५० प्रतिशत उनी (उलन)	
२	तारपोलिन	१ थान	१२ फिट चौडाई १८ फिट लम्बाई/५ किलोग्राम	
३	भाडाकुँडा	१ सेट	डेक्ची ठूलो १ डेक्चि सानो २ थालि ३ गिलास ३ कचौरी २ डाडु १ पनियो १	
४	प्लाष्टिक बाल्टी ढक्कन सहित वा जेरीक्यान	१	१५ लिटरको	
५	प्याक गर्ने व्याग (बोरी)	१	प्लास्टिक	
६	जिन कपडा	५ मीटर	कालो वा निलो	
७	छिट कपडा	५ मीटर	कालो वा निलो	
८	पाप्लीन कपडा	५ मीटर	कुनै पनि कलर	
९	प्रिन्टेड जनाना धोती	१	कुनैपनि रङ्गको	

बाल केन्द्रित सामाग्रीहरूको सूची :

क्र.सं.	सामग्रीहरूको नाम	न्यूनतम परिमाण
१.	बेबी कम्मल	१
२.	रंगीन फलाटीन कपडा	१.५ मीटर
३.	भोटो, सुरुवाल बेबी क्याप	१ सेट
४	डिटोल सावुन	१
४	चम्चा र डाडु पुन्युड	१
५	बेबी मोजा	२ जोर
६	हाईजिनिक किट	१ सेट

द.३ अनुमानित लागत:

क्र.सं.	विवरण	अनुमानित लागत रु.मा	कैफियत
१	उद्धार सामग्री व्यवस्थापन	८,००,०००/-	
२	सूचना तथा संचार व्यवस्थापन	१,००,०००/-	
३	विपद जोखिम तथा क्षतीको द्रुत तथा विस्तृत सर्वेक्षण	३,००,०००/-	
४	राहत तथा उद्धार	५०,००,०००/-	
५	वैठक तथा योजना तर्जुमा	५०,०००/-	
६	मानव श्रोत /स्वयंसेवक परिचालन	४,००,०००/-	
७	अनुगमन/मूल्यांकन	२,००,०००/-	

८.४ विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना र अनुमानित लागत :

सि.नं.	क्रियाकलाप	समयावधि	मुख्य जिम्मेवार निकाय	सहयोगी निकाय	अनुमानित लागत
१	विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक /परिमार्जन	चैत्र र वैशाख	DDMC, नेपाली सेना, प्रहरी, रेडक्रस,	अन्य सरोकारवाला निकायहरु	५०,०००/-
	जोखिम नक्सांकन तथा क्षतीको सर्वेक्षण	निरन्तर	DDMC, नेपाली सेना, प्रहरी,	स्थानीय तह, अन्य सरोकारवाला	५००,०००/-
	सचेतना				
	सामग्री खरिद		रेडक्रस, INGOs ,	निकायहरु,	
	जनशक्ति विकास		NGO	गै.स.स.हरु	
	पूर्व सुचना प्रणाली स्थापना				
२	विपद उद्धार सामग्री संकलन/ वितरण	वैशाख र जेष्ठ	DDMC, अन्य सहयोगी निकाय	स्थानीय तह, गै.स.स.हरु	४००,०००/-
३	उद्धार कार्य	निरन्तर आवश्यकता अनुसार	DDMC, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, ससस्त्र प्रहरी रेडक्रस,	स्थानीय तह, गै.स.स.हरु	५००,०००/-
४	राहत वितरण	निरन्तर आवश्यकता अनुसार	DDMC, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, ससस्त्र प्रहरी रेडक्रस,	स्थानीय तह, गै.स.स.हरु	५०,००,०००/-
५	कोभिड १९ प्रतिकार्य	निरन्तर आवश्यकता अनुसार	DDMC, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, ससस्त्र प्रहरी रेडक्रस,	स्थानीय तह, गै.स.स.हरु	२०,००,०००/-
६	पुनःस्थापना सेवा	निरन्तर आवश्यकता अनुसार	DDMC, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, ससस्त्र प्रहरी रेडक्रस,	स्थानीय तह, गै.स.स.हरु	
७	पुनःनिर्माण कार्य	निरन्तर आवश्यकता अनुसार	DDMC, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, ससस्त्र प्रहरी रेडक्रस,	स्थानीय तह, गै.स.स.हरु	
	अनुगमन तथा मूल्यांकन	निरन्तर आवश्यकता अनुसार	DDMC, ले बनाएको संयन्त्र	स्थानीय तह, गै.स.स.हरु	२,००,०००/-

८.५ अन्य निकायहरु संगको समन्वय र सहकार्य:

नेपालमा विपद जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (प्रथम संसोधन २०७५) ले विपद जोखिम न्यूनिकरण एवं व्यवस्थापन गर्न योजना अनुरूप विभिन्न निकायहरुको सहयोग र समन्वय लाई आवश्यकता अनुकुल जुटाउने मार्गदर्शन गरेको छ । जस अनुसार विपदको क्षेत्रमा कार्य गर्न अन्य निकायहरु संग समन्वय र सहकार्य गरि योजनाको पूर्ण कार्यान्वयन गरिने छ ।

- राष्ट्रिय विपद व्यवस्थापन समिति
- प्रदेश विपद व्यवस्थापन समिति
- स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति
- सामुदायिक विपद तथा जलवायु उत्थानशिल समिति
-

९. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

विपदको पूर्वतयारीका साथै प्रतिकार्यका लागि लैङ्गिक समानता तथा समावेशी कार्यदलको महत्वपूर्ण योगदान रहने छ । नेपालको जनसंख्याको आधा भाग ओगटेको महिला वर्गलाई विकासको हरेक मूल प्रवाहिकरणमा समावेश गराउन सके विपदबाट उत्पन्न हुन सक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न सकिन्छ । यसै गरी समाजमा पछाडि पारिएका र राज्यका महत्वपूर्ण अंगहरुमा उनीहरुको सुनिश्चितता तथा तिनीहरुलाई विभिन्न अवसरका साथै विपद पूर्वतयारीका लागि स्थानीय तह देखि राज्यको मूल प्रवाहिकरणमा समावेश गर्नु पर्ने आजको आवश्यकता हो ।

राज्यले समावेशी रुपमा समुदायको जोखिमलाई सम्बोधन गरी उत्थानशील समुदाय निर्माण गर्न योगदान दिने छ । विपद पश्चात विपदबाट प्रभावित क्षेत्रमा लैङ्गिक हिंशाका घटनाहरु घटन सक्ने भएकाले सो को रोकथामका साथै सरकारले योजना तथा राहतका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि योजना बनाउदा लैङ्गिकता र सामाजिक समावेशीकरणको मान्यतामा आधारित योजना बनाउनु पर्ने हुन्छ ।

१०. अनुगमन, मूल्यांकन तथा सिकाई

यस योजनाले निर्धारण गरेका गतिविधिहरु र कार्यहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनको सुनिश्चितताका लागि सम्बन्धित विपद व्यवस्थापन समिति र विषयगत क्षेत्रका अगुवा निकायहरुबाट योजना कार्यान्वयनको अनुगमन र मूल्यांकनका लागि संयन्त्र स्थापना गरि पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका गतिविधिहरुको मूल्यांकन गरिने छ ।

यस अनुगमन र मूल्यांकनका आधारमा विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पूनरावलोकन गरि अध्यावधिक गरिने छ । अनुगमन र मूल्यांकन संयन्त्र जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिले तोके वमोजिम रहने छ ।

१०.१ लक्ष्य तथा सूचकहरु:

सि. नं.	सूचक	आधार रेखा	लक्ष्य
१	जिल्ला/गा.पा./न.पा. स्तरमा विपदबाट हुने मृत्यु दर उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने		
१.१	विपदबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)		
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या		
२	जिल्ला/गा.पा./न.पा. स्तरमा विपदबाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने		
२.१	विपदबाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२.२	विपदबाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या		
२.४	विपदबाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या		
३	जिल्ला/गा.पा./न.पा. स्तरमा कलू गाहस्थ्य उत्पादनमा विपदको कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति		
४	बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद जोखिम सूचना तथा आंकलनको उपलब्धता र पहुँचमा उल्लेख्य बृद्धि गर्ने		
५.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहुप्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र संचालन भएको क्षेत्रफलको प्रतिशत		
५.२	विपद प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्याको प्रतिशत		
५.३	विपद जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएका स्थानीय तहहरूको प्रतिशत		
५.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद जोखिमसम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवं आंकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने स्थानीय तहहरूको प्रतिशत		
५.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसंख्याको प्रतिशत		

१०.२ अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा सिकाई संयन्त्र

जिल्ला अर्न्तगत संचालन हुने विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका हरेक गतिविधिहरूको कार्य सम्पादन भयो भएन तथा यस कार्यको प्रभावकारिताका बारेमा लेखाजोखा गर्न अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्नका लागि अनुगमन तथा मुल्याङ्कन संयन्त्र चयन गरिनेछ। उक्त संयन्त्र जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिले आवश्यकता बमोजिम चयन गर्नेछ।

सि.नं	कार्यालयको नाम	नाम थर	कार्यालय मोबाई नं.	व्यक्तिगत नं	कार्यालयको फोन नं.	फ्याक्स नं.
-------	----------------	--------	--------------------	--------------	--------------------	-------------

१०.३ अनुगमन , मुल्याङ्कन कार्ययोजना

जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ को कार्यान्वयनपक्षको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्नका लागि वार्षिक रुपमा हुनसक्ने विपद जोखिम एवं घटनाहरुलाई मध्यनजर गरि समयसापेक्ष कार्ययोजना तयार पारि अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । यस कार्यका लागि अनुगमन तथा मुल्याङ्कन योजना निर्माण गर्न जिल्ला व्यवस्थापन समितिले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

१०.४ क्षमता विकास

यस नुवाकोट जिल्लामा हुनसक्ने विपदको परिस्थितिसंग प्रतिकार्य गर्नसक्ने स्तरको दक्ष जनशक्ति तयार पार्नुपर्ने आवश्यकता अनुरूप जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति लगायत सरोकारवालाहरुमध्ये सम्बन्धित क्षेत्रमा दक्षता अभिवृद्धि गर्न जनशक्ति विकास तालिम गोष्ठीहरु आयोजना गरिनेछ । दक्ष जनशक्तिको परिचालनबाट विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको क्षेत्रमा प्रभावकारि कार्यसंचालनका साथै सम्पादन गर्न सकिनेछ ।

१०.५ विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको पुनरावलोकन र पृष्ठपोषण

यस जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिले तर्जुमा गरेको योजनाको कार्यान्वयन प्रभावकारि भयो भएन भन्ने सन्दर्भमा हरेक बर्षको प्रारम्भमा जिल्ला विपद पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ को पुनरावलोकन गर्नका लागि सबै सरोकारवालाहरुको अनुभव र सिकाईहरुको साथमा पृष्ठपोषण लिई समयसापेक्ष योजनाको परिमार्जनका साथ अध्यावधिक गरिनेछ । यस कार्यबाट प्रत्यक्ष रुपमा परिस्कृत सेवा सम्पादनमा सहयोग पुग्नेछ ।

अनुसूची १

नुवाकोट जिल्लाका कार्यालय प्रमुखहरुको सम्पर्क नम्बर:

१)	नुवाकोट जिल्ला अदालत	मा.जि.न्या.उमेश प्र. लुइटेल श्रेष्ठेदार इन्द्र कुमार खड्का		९८६०५६८६७७	०१०-५६०२३४	
२)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्र.जि.अ नारायण प्र. रिसाल स.प्र.जि.अ.वेद प्र. अर्याल	९८५११४७७७७ ९८५१२४८७७७		०१० - ५६००३३	०१० - ५६०२६६
३)	श्री जबर जंग गण	प्र.से. अरुण कार्की	९८५१२११६४३		०१० - ५६०५९९	९८६३०२८८९६
४)	नं. १ तालीम गण त्रिशुली	प्र.से. बाल मुकुन्द बिष्ट	९८५१२११८७७		०१० - ५६०१०६	
५)	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	राम प्रकाश शाह	९८५१२९५५५५		०१० - ५६११९९	०१० - ५६११९९
६)	सशस्त्र प्रहरी बल तालिम केन्द्र ककनी	कुल बहादुर नेम्माड	९८५१२६०४३५			
७)	सशस्त्र प्रहरी बल नं. १९ गुल्म	मदन ढुंगाना	९८५१२७२५३४		९८५१२७२५३४	
८)	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	हेमन्त चौधरी	९८५११७२२५०		०१० - ५६०२५०	
९)	जिल्ला समन्वय समिति	सुर्य दर्शन पण्डित	९८५११६७८५५		०१० - ५६१२२०	
१०)	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय	रामकृष्ण पुडासैनी	९८५११६८३३९		०१० - ५६१३३९	०१० - ५६०११०
११)	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन	हरि प्रसाद गुरागाई	९८५११५०९०९		०१० - ५६०९०९	०१० - ५६०९०९
१२)	सडक डिभिजन नुवाकोट	अमृतमणि रिमाल	९८५१२४९२८५		०१० - ५६०२५३	०१० - ५६०२५४
१३)	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय	सञ्जय पाण्डे	९८५१२३२१७९		०१० - ५६०१७९	०१० - ५६०१७९
१४)	खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय		९८५१२४८१९०		०१० - ५६००६२	०१० - ५६००६२
१५)	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	देव कुमार बराल	९८५११६०९९२		०१० - ५६००५७	
१६)	परियोजना कार्यान्वय इकाई कृषि	सुरेन्द्र पोखरेल	९८५११२६२१६		०१० - ५६०२१६	
१७)	मालपोत कार्यालय	होमनाथ सोढाई	९८५१२३०१६५		०१० - ५६०१६५	०१० - ५६१८१८
१८)	भेटनरी अस्पताल तथा पशु विज्ञ केन्द्र	नि.भरत पाण्डे	९८५१२२०६९४	९८५१२५४०११	०१० - ५६००१२	०१० - ५६००१२
१९)	डिभिजन बन कार्यालय	दिर्घ नारायण कोइराला	९८५११४५००७		०१० - ५६०००७	०१० - ५६०००८
२०)	स्वास्थ्य कार्यालय	देवराज पोखरेल	९८५११७९३५५		०१० - ५६०२५५	
२१)	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	जयप्रकाश गौतम	९८५६०४०९७६		०१० - ५६०८७७	०१० - ५६०८७७
२२)	उपोष्ण प्रदेशिय वागवानी विकास केन्द्र	रविन्द्र काजि थापा	९८५१२३००६९		०१० - ५६००६९	०१० - ५६००६९
२३)	जिल्ला अस्पताल	डा.दिपेन्द्र पाण्डे	९८५११६८१८८	९८४१८४४१० ९	०१० - ५६०१८८	
२४)	पूर्वाधार विकाश कार्यालय	बिरेन्द्र कुमार बज्राचार्य	९८५११६०८५९		०१० - ५६०८५९	०१० - ५६०८५९
२५)	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	टेकराज भुसाल	९८५१२३३०६१		०१० - ५६००६१	
२६)	कृषि ज्ञान केन्द्र	केशव खनाल	९८५११५०१२८		०१० ५६०१२८	
२७)	कारागार कार्यालय नुवाकोट	गंगालाल योगी	९८५१२४०७७७		०१० - ५६०४५४	०१० - ५६०४५४
२८)	नापी कार्यालय नुवाकोट	सञ्जिव कुमार सिंह	९८५११७६२५१		०१० - ५६०२५१	०१० - ५६०२५१
२९)	जिल्ला हुलाक कार्यालय	नि.गोपाल कु.अधिकारी	९८५११६७९९७	९८५६०८५४९१	०१० - ५६००९५	

३०)	तथ्याडक कार्यालय	नरेन्द्र शर्मा भट्ट	९८५११९३२५२		०१० - ५६०२५२	
३१)	शैक्षिक तालिम केन्द्र	हरि प्रसाद नेपाल	९८५१०००६०८		०१० - ५६०२३३	
३२)	जिल्ला आर्युविद स्वास्थ्य केन्द्र	डा.रोजिना ताम्राकार	९८५१२४१०९५	९८४१७०३१००	०१० - ४१०००२	
३३)	मत्स्य अनुसन्धान केन्द्र त्रिशुली	ईश्वरी महतो	९८५११६०२२६		०१० - ५६०२२६	०१० - ५६०२२६
३४)	स्मारक संरक्षण तथा दरबार हेरचाह	अर्जुन प्र. फुयाल	९८५१२३१९२७		०१० - ६८१०७४	
३५)	मध्य पहाडी लोकमार्ग सम्पर्क कार्यालय		९८५१०३३२७६			
३६)	गल्छी त्रिशुली मैलुङ्ग सडक योजना	निरज शाक्य	९८५११२७८४२	९८५६०२६८४२	०१०-५६०८९१	०१०-५६०८९१
३७)	भेडा विकास फर्म	छविीलाल अधिकारी	९८५११४०४६२		०१० - ५६०४६२	
३८)	घरेलु तथा साना उद्योग वि. समिति	राम प्रसाद भुसाल		९८४१३४२४७८	०१० - ५६०००४	०१० - ५६०५१३
३९)	जिल्ला खेलकुद विकास समिति	सन्तोषी बैद्य		९८४१६७१८३३	०१० - ५६०२८७	०१०-५६०२८७
४०)	नुवाकोट वितरण केन्द्र ने.वि.प्रा.	राजेन्द्र कुमार चौधरी	९८५११६०१७७		०१० - ५६१७०४	०१० - ५६०६७६
४१)	देविघाट जलविद्युत केन्द्र	रमेश श्रेष्ठ	९८५११२१०९५		०१० - ५६१०९५	०१० - ५६१०९५
४२)	नेपाल टेलिकम नुवाकोट	विकास महर्जन		९८५१०६८१५५	०१० - ५६००६६	०१० - ५६०४७७
४३)	त्रिशुली जलविद्युत केन्द्र	बाबुकाजी महर्जन	९८५११६०९९२		०१० - ५६००७६	
४४)	इलाका प्रशासन कार्यालय सातबिसे		९८५१२४२२२७		०१० ६३००००	
४५)	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन	प्रवेश पोख्रेल	९८५१२३०८४९		०१० ५६१७२५	
४६)	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय		९८५११३३१०५			
४७)	साल्ट ट्रेडिङ क.	प्रकाश उप्रेती	९८५१३११०७२२	९८६००८४२२२		
४८)	नेपाल बैंक लि	सुजन राज कर्णिकार	९८५११०३३५१			
४९)	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	रिमा श्रेष्ठ		९८५१२५१५००		
५०)	कृषि विकास बैंक	तीर्थराज सिलवाल		९८४१२८२७६०		
५१)	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी	प्रल्हाद भक्त पाण्डे		९८४३०३७९९०		
५२)	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	गोमादेवी राई		९८४९६७२८०५	०१० ५६०११४	
५३)	यान्त्रिक कार्यालय	प्रदिप कुमार श्रेष्ठ	९८५१३१७३५३	९८५१२५४३४३		
५४)	जिल्ला ट्राफिक कार्यालय			९८५३१४२०५		

अनुसूची २ स्थानीय तहका पदाधिकारीहरुको सम्पर्क नं. नुवाकोट

जि.स.स. प्रमुख रजिन्द्र विक्रम सिंह ठकुरी ९८५१३३६८०५, ९८५१०५२२१४

जि.स.स. उपप्रमुख दल बहादुर तामाङ ९८५१३३६८०६, ९८४००२७२२७

सि.नं.	गा.पा./न.पा.को नाम	प्रमुखको नाम	मोबाईल नं.	उप प्रमुखको नाम	मोबाईल नं.	प्रमुख प्र.अधिकृतको नाम	कार्यालयको मोबाईल नं.
१.	विदुर नगरपालीका	राजन श्रेष्ठ	९८५१०६४०८७	प्रभा बोगटी	९८५११३४३५६	मोहन प्र मरासैनी	९८५१२५०१११
२.	बेलकोटगढी नगरपालीका	जगत बहादुर गुरुङ	९८५१२५३०१०	शिव प्रसाद दाहाल	९८५१२३२४०५	दिपक प्रसाद खतिवडा	९८५१२५३०२२
३.	म्यागड गाउँपालीका	आशा तामाङ	९८४१७५९१०८	सिता तामाङ	९८४१५४८९३१	रमेश सिंह	९८५१२५४०३२
४.	किस्पाङ गाउँपालीका	विरबल तामाङ	९८५११७५५२८	अर्जुन प्रसाद न्योपाने	९८५१२१६५७४	महाप्रसाद दङ्गाल	९८५११४७९७०
५.	तारकेश्वर गाउँपालीका	शिव अधिकारी	९८५१०९३५०४	हरि प्रसाद रिमाल	९८५११३८४००	राजु अधिकारी	९८५१२४६२०६
६.	सूर्यगढी गाउँपालीका	सन्त बहादुर तामाङ	९८५११४७४३२	मन्जु बुढाथोकी	९८५१०६२०७८	घनेन्द्र भुजेल	९८५११२४३२६
७.	लिखु गाउँपालीका	ध्रुव श्रेष्ठ	९८५१०५३५१६	शुभद्रा अधिकारी	९८४३४७९२४०	महेश बहादुर वन	९८५१२५३०९९
८.	तादी गाउँपालीका	सन्तमान तामाङ	९८५१०७४५२५	सन्जु प्याकुरेल	९८५११३२५९३	अर्जुन आचार्य	९८५१२३०१५३
९.	शिवपुरी गाउँपालीका	गोविन्द थपलिया	९८५१०३३१६९	विर बहादुर तामाङ	९८४१५८०५१३	ज्ञानेन्द्र भट्ट	९८५१२५३०६३
१०.	पञ्चकन्या गाउँपालीका	रमेश लामा	९८४१८६७४२९	विमला के.सी.	९८५१०२९८५६	अशोक विष्ट	९८५१२३०१४१
११.	ककनी गाउँपालीका	सुमन तामाङ	९८४३४८१७३४	मिठुमाया लामा	९८६०३८५९३४	गिता कुमारी शर्मा	९८५१२४१६६०
१२.	दुप्चेस्वर गाउँपालीका	शंकर बहादुर थापा	९८५११८७३३०	माकुरी तामाङ	९८०३३०८१५०	विनोद कुमार अधिकारी	९८५११२६८९९

अनुसूची-३ वडा अध्यक्षहरुको सम्पर्क नं.

सि.नं	न.पा./ गा.पा.	वडा नं.	वडा अध्यक्ष (पाटी)	सम्पर्क नं.	सि.नं	न.पा./ गा.पा.	वडा नं.	वडा अध्यक्ष (पाटी)	सम्पर्क नं.
१.	बिदुर न.पा.	१	लेनिन रन्जित (एमाले)	9851264001	२.	बेलकोट गढी न.पा.	१	सन्त बहादुर तामाङ(एमाले)	9851134582
		२	दिपक कायस्थ (एमाले)	9851264002			२	रामचन्द्र तिमल्सिना (काँग्रेस)	9851054002
		३	बद्री प्रसाद रिमाल(काँग्रेस)	9851264003			३	कौसिला पुडासौनी(माके)	9849332439
		४	निलम बाबु ढुंगेल(एमाले)	9851264004			४	चन्द्र ब.लामा(माके)	9851175720
		५	लिला नाथ न्यौपाने(माके)	9851264005			५	मदन भुजेल(काँग्रेस)	9813996990
		६	श्याम कृष्ण चालिसे (एमाले)	9851264006			६	अम्बिका तामाङ(एमाले)	9840182211
		७	रविन्द्र नेपाल(काँग्रेस)	9851264007			७	भुमेश्वर नेपाल(काँग्रेस)	9841087039
		८	कमल श्रेष्ठ(काँग्रेस)	9851264008			८	सुरेश लाल चित्रकार(एमाले)	9841087815
		९	हरिराम भण्डारी(माके)	9851264009			९	दुर्गा प्रसाद गजुरेल(काँग्रेस)	9841019140
		१०	गणेश कु. नेपाल (काँग्रेस)	9851264010			१०	प्रलाद प्र. थपलिया(काँग्रेस)	9851096092
		११	बाबुराम तामाङ(एमाले)	9851264011			११	प्रकाश जग पाण्डे(काँग्रेस)	9840586372
		१२	उपिन्द्र खडका(माके)	9851264012			१२	डिल्लीराम शिलवाल(एमाले)	9851018455
		१३	भरत ब. तामाङ(काँग्रेस)	9851264013			१३	नवराज पाण्डे(काँग्रेस)	9841244051
३.	तादी गा.पा.	१	नकुरदोड तामाङ(काँग्रेस)	9851216189	४.	लिखु गा.पा.	१	नरहरि पाण्डे(काँग्रेस)	9860571297
		२	बच्छुराम तामाङ(माके)	9851063388			२	प्रेम बहादुर थापा मगर(एमाले)	9851114727
		३	सोनम तामाङ (काँग्रेस)	9851036532			३	सिताराम पुलामी(काँग्रेस)	9851088071
		४	आस्बिन कुमार पाण्डे(माके)	9849012345			४	प्रकाश राई(काँग्रेस)	9843321035
		५	सरोज भण्डारी(एमाले)	9841744460			५	विश्व प्रसाद खतिवडा(काँग्रेस)	9861842728
		६	श्रीमान तामाङ(माके)	9841720948			६	सुमन भण्डारी(माके)	9851171516
५.	ककनी गा.पा.	१	पदम ब. श्रेष्ठ(माके)	9841698576	६.	शिवपुरी गा.पा.	१	सुकुराम तामाङ(माके)	9851045856
		२	तिलक ब.लामा(काँग्रेस)	9851049834			२	कुमार तामाङ(माके)	9851220661
		३	घननाथ बजगाईं(माके)	9851147057			३	नाति तामाङ(माके)	9851095696
		४	सोनाम लामा(एमाले)	9851129077			४	चन्द्र ब.गुरुङ(काँग्रेस)	9851112023
		५	बुद्ध रताज लामा(काँग्रेस)	9841332202			५	रेशम ब.मोक्तान(एमाले)	9841986526
		६	लक्ष्मण तामाङ(माके)	9843086591			६	बिष्णु श्रेष्ठ(एमाले)	9851155158
		७	रामकृष्ण तामाङ(काँग्रेस)	9851030507			७	बिर ब.तामाङ(माके)	9841734112
		८	शेषमान लामा(एमाले)	9866995577			८	केशव प्रसाद रिजाल(काँग्रेस)	9851253172
७.	म्यागड गा.पा.	१	जिमा ब.तामाङ(काँग्रेस)	9862455195	८.	तार्केश्वर गा.पा.	१	चक्र ब.तामाङ(काँग्रेस)	9851189935
		२	सन्दबिर तामाङ(एमाले)	9745679950			२	शिव प्रसाद पनेरु(एमाले)	9851334430
		३	हरि ब. तामाङ(काँग्रेस)	9870291197			३	सुर्यमान श्रेष्ठ(काँग्रेस)	9851221231
		४	कमल ब.तामाङ(स्वतन्त्र)	9843536494			४	हरी ब.पौडेल(एमाले)	9841031816
		५	जित ब.तामाङ(काँग्रेस)	9861340294			५	अशोक तामाङ(काँग्रेस)	9851001783
		६	हरी कुमार तामाङ(काँग्रेस)	9813876943			६	नारायण रिमाल(एमाले)	9851148150

अनुसूची ४
जिल्लामा क्रियाशिल पत्रकारहरुको नाम र फोन नम्बरहरु

सि.नं.	नामथर	संस्था	सम्पर्क नं
१.	पत्रकार महासंघ नुवाकोट शाखा	पत्रकार महासंघको जिल्ला शाखा कार्यालय	०१०५६०८८०
२.	कपिलदेव खनाल	अध्यक्ष पत्रकार महासंघ नुवाकोट शाखा	९८५१०९३२९०
३.	रामहरि न्यौपाने	उपाध्यक्ष, चिम्टेश्वर रेडियो, रासस,	९८४१६५३४०९
४.	रुपा अर्याल	उपाध्यक्ष (महिला) मिक्स एफएम	९८६००४७०७४
५.	जगदीश खनाल	सचिव, जालपा एफएम	९८५१०८०१२२
६.	नमराज सुवेदी	सहसचिव, अध्यक्ष प्रेस युनियन	९८६०५१२८४३
७.	सुजित भण्डारी	टिभि त्रिशुली, रेडियो त्रिशुली	९८५१०२७९१५
८.	देवचन्द्र भट्ट	एनटिभी,अन्नपूर्ण, भैरवी एफएम	९८५१०६७३१५
९.	भोलाराज पौडेल	राजधानी दैनिक	९८५१०१४८९०
१०.	शरण उत्सुक सापकोटा	त्रिशुली प्रवाह साप्ताहिक	९८५१००२९३८
११.	शिवप्रसाद देवकोटा	उत्तरगया दैनिक, नुवाकोट जागरण साप्ताहिक	९८५११३४९८०
१२.	प्रमिला सुनार	रेडियो चिम्टेश्वर	९८६०३९०५६९
१३.	श्रीराम नेपाल	नुवाकोट सन्देश साप्ताहिक, रेडियो सञ्जीवनी	९८५११८०६९६
१४.	नवदीप श्रेष्ठ	त्रिशुली खबर साप्ताहिक, नयाँ पत्रिका	९८५१११०६४५
१५.	श्रीराम अधिकारी	नुवाकोट एफएम	९८५१०८९५३३
१६.	राजकृष्ण श्रेष्ठ	कान्तिपुर टिभि	९८५११००५६९
१७.	कृष्ण थापा,	कान्तिपुर दैनिक	९८६१४३९०५१
१८.	गमला लामा	रेडियो सञ्जीवनी	९८६००४५३१४
१९.	शक्तिमाया तामाङ	विविसी नेपाली सेवा, रेडियो चिम्टेश्वर	९८४९२४३७७२
२०.	शालिकराम चालिसे	विदुर खबर डट कम	९८४९८२०९१६
२१.	शरण उत्सुक सापकोटा	त्रिशुली प्रवाह साप्ताहिक	९८५१००२९३८
२२.	भगवती लामा	नागरिक दैनिक	९८४३११७३२४
२३.	उमेश खनाल	नुवाकोट एक्सप्रेस	९८४९२९६७१७
२४.	गीता अधिकारी	रेडियो लाङ्गटाङ्ग	९८५१०६९०७२

अनुसूची ५

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा नुवाकोट

क्र.स	नाम	पद	संस्था	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	निरन्जन प्रसाद आर्चाय	का.बा. सभापति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, नुवाकोट जिल्ला शाखा	९८५१०७६६३९	
२	नरायण बहादुर पाण्डे	उप सभापति	"	९८४१६७१६१५	
३	हरि श्रेष्ठ	मन्त्रि	"	९८५११८०८७६	
४	श्रीराम पाण्डे	कोषाध्यक्ष	"	९८४११८६०१०	
५	सिता तामाङ	उप मन्त्रि	"	९८४१५४८९३१	
६	उदव शर्मा रिजाल	उप कोषाध्यक्ष	"	९८४९१०३२३६	

उपशाखाहरुको ठेगाना र सम्पर्क ब्यक्ति

क्र.स	उपशाखाको नाम	ठेगाना	सभापतीको नाम	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	भिल्दुङ्ग उपशाखा	भिल्दुङ्ग	नवराज सुवेदी	९८४१०८७३९६	
२	बेल्कोट उपशाखा	बेल्कोट	विश्व राज तिवारी	९७४१०३९९६२	
३	बुधसिंह उपशाखा	बुधसिंह	लोचन भट्टराई	९८४१५४८५५६	
४	तारुका उपशाखा	तारुका	निम बहादुर अधिकारी	९८०८३३९३२४	
५	ककनी उपशाखा	ककनी	सुरेन्द्र तामाङ्ग	९८१३४८०११०	
६	शिवपुरी उपशाखा	शिवपुरी	भिमसेन खड्का	९८४३१६२२४३	
७	पन्चकन्या उपशाखा	पन्चकन्या	बालकृष्ण पराजुली	९८०३२२९४६८	
८	छहरे उपशाखा	छहरे	उत्तम पाठक	९८५१२३३९३३	
९	लिखु उपशाखा	लिखु	गोकर्ण राज ढकाल	९८४३६२९३८०	
१०	खरानीटार उपशाखा	खरानीटार	केशव सुवेदी	९८४३४३३१५४	
११	दुप्चेश्वर उपशाखा	दुप्चेश्वर	बलराम आचार्य	९८५११०५००	
१२	हल्दे बागेश्वरी उपशाखा	हल्दे बागेश्वरी	ऋषी बहादुर पौडेल	९८१०१६६२४४	
१३	देउराली उपशाखा	देउराली	पारस लाल तामाङ्ग	९८४१९२२६४२	
१४	काहुले उपशाखा	काहुले	क्षेत्र बहादुर तामाङ्ग	९८२३३०६३९२	
१५	गेर्खुटार उपशाखा	गेर्खुटार	भेष बहादुर पाण्डे	९८४१५४८८३६	
१६	आगाँपुरटार उपशाखा	आगाँपुरटार	कृष्ण बहादुर बोगटी	९८४१५९११०७	
१७	तुप्चे उपशाखा	तुप्चे	राजेन्द्र प्रसाद रिजाल	९८४३०२९७२६	
१८	खड्कभज्याङ्ग उपशाखा	खड्कभज्याङ्ग	हरि प्रसाद अर्याल	९८४१७३८१८५	

१९	त्रिशुली उपशाखा	त्रिशुली	मोहन बहादुर श्रेष्ठ	९८४१५४८३९४	
२०	बट्टार उपशाखा	बट्टार नुवाकोट	दुर्गा राज पाठक	९८५१०४३९९७	
२१	ईनारपाटी उपशाखा	ईनारपाटी	शंकर अमात्य	९८४१४६४५२२	
२२	जालपादेवी उपशाखा	जालपादेवी बिनपा ५, देविघाट	मदन लाल चित्रकार	९८५१५४८२९९	

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
विपद प्रतिकार्यका लागि तालिम प्राप्त जनशक्तिको विवरण

क्र.स.	नाम	ठेगाना	तालिमको नाम	सम्पर्क नं
१.	गणेश कुमार नेपाल	गोखु	एन.डि आर.टि	९८४१५४८१५६
२.	केशव सुवेदी	खरानीटार	"	९८१३३२०८२५
३.	शुसिला चित्रकार	देवीघाट	"	९८४१५०६०१७
४.	भरत सुवेदी	खरानीटार	डि. डि आर.टि	९८१३३५४२३
५.	शंकर अमात्य	ईनारपाटी	"	९८४१४६४५२२
६.	श्रीराम पाण्डे	बेलकोट	"	९७५१०२१८१७
७.	रामजी प्रसाद पौडेल	हल्देकालिका	"	९८४१६५७३७५
८.	मोहन श्रेष्ठ	त्रिशुली	"	९८४१५४८३९४
९.	राजु पण्डित	कोलनी	"	९८४१३४३०६८
१०.	दुर्गा प्रसाद ढुंगेल	खड्कभन्ज्याङ्ग	"	९८४१६३८८६५
११.	निरञ्जन प्रसाद आचार्य	समुन्द्रटार	"	९६११०१२२४५
१२.	उद्धव शर्मा रिजाल	तुप्चे	"	९८४११०३२३६
१३.	नारायण प्रसाद नेपाल	जिलिङ्ग	"	९८४१७८०१९५
१४.	उत्तम पाठक	थानसिङ्ग	"	९८४१३९०६०९
१५.	थानेश्वर अर्याल		"	९८४१३३५३२८
१६.	देवचन्द्र भट्ट	पिपलटार	"	९८५१०६७३१५
१७.	मञ्जु श्रेष्ठ		"	९८०८६२०२६१
१८.	सिता तामाङ्ग	कोलनी	"	९८४१५४८९३१
१९.	रुपा अर्याल	गोखु	"	९७४११३९०७९

क्र.स.	नाम	ठेगाना	तालिमको नाम	सम्पर्क नं
१.	उद्धव शर्मा रिजाल	तुप्चे	प्राथमिक उपचार तालिम	९८४११०३२३६
२.	केशव सुवेदी	खरानीटार	"	९८४३४३३१५४
३.	रमेश गिरी	गणेशस्थान	"	९८५१२२९३८०
४.	प्रेम प्रसाद रिमाल	खड्कभन्ज्याङ्ग	"	९८४१७१९८९६
५.	दुर्गा प्रसाद ढुंगेल	खड्कभन्ज्याङ्ग	"	९८४१६३८८६५
७.	अच्युत राज ढुंगेल	तारुका	"	९८४१५४८३९४
८.	कुमार पाठक	खानीगाउ	"	९८४१५१२८६०
९.	सितातमाङ्ग	देउराली	"	९८४१५४८९३१
१०.	ईन्दिरा रिजाल	तुप्चे	"	९८४९२६२९३७
११.	भेष बहादुर पाण्डे	गोखुटार	"	९८४१५४८८३६
१२.	रामकृष्ण अधिकारी	गणेशस्थान	"	९८५११८९९६२
१३.	गोपाल सिलवाल	थानापति	"	९८५१२२५८२४
१४.	समुन्द्र अधिकारी	बागेश्वरी	"	९८५१०४४५६३

१५.	भावना नेपाल	कबिलास	"	९८४९७६४७०९
१६.	देवकी अधिकारी	लिखु	"	९८४९५८४७६९
१७.	फूलमायाँ तमाङ्ग	दुप्चेश्वर	"	
१८.	श्रीकृष्ण प्याकुरेल	गेर्खु	"	
१९.	सुमिन्द्रा श्रेष्ठ	खरानीटार	"	
२०.	दिनेश श्रेष्ठ	वागेश्वरी	"	९६९९०८०२२५
२१.	लेखनाथ भट्टराई	हल्देकालिका	"	
२२.	शिवराम गौतम	भद्रुटार	"	९८५९०५९६९४
२३.	रविन्द्र न्यौपाने	काहुले	"	९७५९९९६२८३
समुदायमा आधारित स्वास्थ्य गतिबिधि तालिम				
१	रामकृष्ण अधिकारी	गणेशस्थान	CBHFA	९८५९९८९९६२
२	प्रल्हाद पुडासैनी	खरानीटार	"	९८४९८६९०७०
३	गिताश्रेष्ठ	गणेशस्थान	"	
४	सुजन गजुरेल	पिपलटार	"	९८५९९२९०८०
५	राधिका गजुरेल	पिपलटार	"	९८६०७७२९५०
६	सुजित तमाङ्ग तारुका	तारुका	"	९८४३४९७२३०
७	भवानी थपलिया	चतुराले	"	९८४९९९२६५३
मनोसामाजिक सहयोग तालिम				
१	शुभद्रागिरी	हल्देकालिका	PSS	९८४३६७३४६७
२.	प्रल्हाद पुडासैनी	जिलिङ्ग	"	९८४९८६९०७०
३.	दुर्गा राज पाठक	बट्टार	"	९८५९०४३९९७

अनुसुची ६

जिल्लामा कार्यरत रहेका गैहसरकारी संघ संस्थाहरूको विवरणः

सि.न	संस्थाको नाम	प्रमुख व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर	कैफियत
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नुवाकोट जिल्ला शाखा	सुरत बहादुर चित्रकार हरि श्रेष्ठ	९८४९६७९६०९ ९८५९९८०८७६	
२	गै.स.स. महासंघ	मिनकुमार केसी	९८६०८०७०२२	अध्यक्ष
३	तादी विकास समाज	लक्ष्मण श्रेष्ठ	९८५९९९८५४९	
४	सु आहारा नेपाल,	प्रल्हाद अधिकारी	९८०९९९८५९५	
६	सामुदायीक विकास केन्द्र (CDC)	विष्णुराज नेपाल	९८५९९२०४४४	
७	कार्डसन	पदम उप्रेती	९८५९०८४९५९	
८.	उद्योग बाणिज्य संघ	ताराबहादुर कार्की	९८५९९००३९३	
९	गेर्खुटार युवा क्लब	निमेष बोगटी	९८५९९५४८२७	
१०	ककनी सामुदायिक केन्द्र	टंक लामा		
११	Mott MacDonald Purnima Program	चन्द्र आले	९८४५५८०७६४	
१२	SAPPROS	केदार पौडेल	९८५९९४६६०३	
१३	A.C.F.			
१४	People In Need (PIN)	निशा निरौला	९८४९६७९७७४	
१५	सामुदायिक आत्मनिर्भर केन्द्र, (CCRC)	कल्पना न्यौपाने		
१६	DFID Project monitoring support	बाबुराम फ्युवा	९८०९२४६७४०	

अनुसूची ७

प्रकोप द्रुत सर्वेक्षण फारम
(फारम नं. २ जिल्लाको प्रयोजनको लागि)

जिल्ला
मिति :

प्रतिवेदन

१. प्रभावित क्षेत्रको विवरण :

क्र.स	गापा/ नपा को नाम वडा	प्रकोपको प्रकार	प्रकोप परेको मिति	जनसंख्या			प्रभावित परिवार			विस्थापित परिवार		क्षति भएका घरधुरी	
				मृत्यु	हराएको	घाइते	घरधुरी	पु.	म.	घरधुरी	जनसंख्या	पूर्ण	आंशिक

२. समुदाय तथा ब्यक्तिगत सम्पत्तिको अनुमानित क्षतिको विवरण :

क्र.स	क्षतिको विवरण	संख्या	क्षति		अनुमानित क्षति (मुल्यमा)	सूचना संकलनको लागि अपनाएको प्रक्रिया	कै.
			पूर्ण	आंशिक			
१	विद्यालय भवन						
२	पुल तथा सडक						
३	स्वास्थ्य चौकी						
४	सामुदायिक श्रोत केन्द्र						
५	अन्न बाली रोपनी						
६	खेतीयोग्य जमिन रोपनी						
७	घरपालुवा पशु						
८	साना पसल						
९	माछा पोखरी						
१०	संचार						
११	विद्युत						
१२	अन्य						

३. विभिन्न निकाय र संस्थाहरुबाट भएका उद्धार तथा राहत कार्य र आगामी दिनको आवश्यकता :

क्र.स	सहयोग गरिएको राहतको प्रकार	जम्मा अनुमानित आवश्यकता (क)		नेरेसो बाट मात्र सहयोग पाएको परिवार (ख)		अन्य संस्थाबाट भएको सहयोग (ग)		थप आवश्यकता (घ) = क- (ख + ग)		सम्भावित सहयोगी निकाय	कै.
		परिवार	परिमाण	परिवार	परिमाण	परिवार	परिमाण	परिवार	परिमाण		
१	सुख्खा खाना तयारी खाना										
२	नियमित खाना										
	चमल										
	द्याल										
	तेल										
	नुन										
३	गैर खाद्य सामग्री										
	नेरेसो राहतको सेट										
	थप राहत										
४	पानी शुद्धिकरण औषधी										
५	प्राथमिक उपचार										
	प्राथमिक उपचारक										
	प्राथमिक उपचार वाकस										
अन्य सेवा कार्यहरु तथा सेवा गरिएको वर्तमान अवस्था र थप आवश्यकता											
६	सुरक्षित स्थानमा सार्ने तथा ओसार्ने कार्य										
७	शिविर ब्यवस्थापन										
८	सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि										
९	घुम्ती स्वास्थ्य शिविर										
१०	एम्बुलेन्स सेवा										
११	ट्रेसिङ्ग सेवा										
१२	अन्य विशेष आवश्यकताका सेवाका प्रकार										

४. जिल्ला तथा समुदाय स्तरमा रहेका सहयोगी निकायहरु (ती निकायहरुको कार्यक्षेत्र र गर्न सक्ने कार्यको विवरण)

क्र.स	सहयोगका कार्यहरु	सहयोगी निकायको नाम र योजना	कै
-------	------------------	----------------------------	----

१	पूर्णरूपमा क्षति भएका घरका लागि सहयोग						
२	आर्शिक रूपमा क्षति भएका घरका लागि सहयोग						
३	विद्यालय भवन						
४	पुल तथा सडक						
५	स्वास्थ्य संस्था						
६	सामुदायिक श्रोत केन्द्र (गा.पा न.पा सुरक्षित वासस्थान						
७	अन्न वाली						
८	घरपालुवा पशु						
९	साना पसल						
१०	माछा पोखरी						
११	अन्य						

५. विपद परेको क्षेत्रमा देखिएका सम्भावित स्वास्थ्यजन्य खतराहरु :

क्र.स	रोग	न.पा / गापा	वडा समुदाय स्थान	प्रभावित अनुमानित जनसंख्या	कै
१	भाडा पखला				
२	हैजा				
३	मलेरिया (औलो)				
४	रुघाखोकी, ज्वरो				
५	इन्सेफलाइटिस				
६	छालाका रोगहरु				
७	सर्पको टोकाई				
८	आखां पाक्ने रोग				
९	अन्य				

६. पहुँच (प्रभावितहरु सम्म राहत लिएर कसरी पुग्न सकिन्छ, देखिएको सुरक्षाको अवस्था , राहत व्यवस्थापनमा जनमानसको प्रतिक्रिया)

७. आइपरेका समस्या / बाधाहरु

८. सारांश

टोली नेता :

श्री

हस्ताक्षर

टोली सदस्य:

श्री

हस्ताक्षर

अनुसुची ८
विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षण फारम
फारम नं. ३ (८ दिन देखी १० दिन)

जिल्ला : न.पा / गा.पा टोल

१) प्रकोपको प्रकार (२) प्रकोपको परेको मिति (३) समय

४) घरमुलीको नाम : पेशा :

५) उमेर समुह अनुसारको परिवार संख्या :

उमेर समुह	महिला	पुरुष	जम्मा
५ वर्ष सम्म			
६ देखी १५ वर्ष			
१६ देखी ५९ वर्ष			
६० वर्ष भन्दा भाथी			
कुल जम्मा			

६. संकटासन्न ब्यक्ति :

क) शारिरिक असक्षम ..... जना (ख) एकल महिला ..... जना (ग) गर्भवती ..... जना (घ) सुत्केरी ..... जना

७. क्षतिको विवरण :

क. मानवीय क्षति :

मृत्यु : हराएको : घाइते :

ख. घर

पूर्ण क्षति : आंशिक क्षति :

९) जीविकोर्पाजनको क्षेत्रहरुमा प्रभाव :

क.) कृषि

- अन्न के.जी. / क्यून्टल.....
- जग्गा जमीन : रोपनी / विद्या .....

ख) पशुधन (वटा) .....

ग) ब्यापार ब्यवसाय (नगदमा).....

घ) अन्य.....

१०. यस अघि कुनै निकायबाट सहयोग प्राप्त भएको भए :

क)

ख)

ग)

११. आवश्यकता पहिचान :

क) नियमित खाना
घ) भाँडाकुडा
छ) मनोसामाजिक परामर्श
ज) शिक्षामा सहयोग

(ख) लत्ताकपडा
(ङ) पिउने पानी
(ज) सरसफाई
(ट) अन्य.....

(ग) त्रिपाल
(च) चर्पी
(झ) स्वास्थ्य

आज मिति २०७९ श्रवाण १२ गतेका दिन नुवाकोट जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री नारायण प्रसाद रिसालज्यूको अध्यक्षतामा बसेको जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति(DDMC)को बैठकमा देहायको उपस्थितिमा देहाय बमोजिमका निर्णयहरु गरियो।

उपस्थिति:

१.	श्री नारायण प्रसाद रिसाल, प्रमुख जिल्ला अधिकारी	-अध्यक्ष
२.	श्री राजन श्रेष्ठ, प्रमुख, विदुर नगरपालिका	-सदस्य
३.	श्री जगत बहादुर गुरुड, प्रमुख, बेलकोटगढी नगरपालिका	-सदस्य
४.	श्री सुमन तामाङ, अध्यक्ष, ककनी गाउँपालिका	-सदस्य
५.	श्री विरबल तामाङ, अध्यक्ष, किस्पाङ गाउँपालिका	-सदस्य
६.	श्री सन्तमान तामाङ, अध्यक्ष, तादी गाउँपालिका	-सदस्य
७.	श्री शिव अधिकारी, तारकेश्वर गाउँपालिका	-सदस्य
८.	श्री शंकर बहादुर थापा, अध्यक्ष, दुप्लेश्वर गाउँपालिका	-सदस्य
९.	श्री तेज बहादुर लामा, अध्यक्ष, पन्चकन्या गाउँपालिका	-सदस्य
१०.	श्री आशा तामाङ, अध्यक्ष, म्यागड गाउँपालिका	-सदस्य
११.	श्री ध्रुव कुमार श्रेष्ठ, अध्यक्ष, लिखु गाउँपालिका	-सदस्य
१२.	श्री गोविन्द थपलिया, अध्यक्ष, शिवपुरी गाउँपालिका	-सदस्य
१३.	श्री सन्तबहादुर घले, अध्यक्ष, सूर्यगढी गाउँपालिका	-सदस्य
१४.	श्री विद्वि क प्रधान	नेकपा एमाले
१५.	श्री राजु पापा - उप निर्वाचक	नेपाली कांग्रेस
१६.	श्री कल्पना रिजाल सचिव	नेकपा माओवादी केन्द्र
१७.	श्री	नेकपा समाजवादी पार्टी
१८.	श्री विप्लव शर्मा	रा.प्र.पा
१९.	श्री विप्लव शर्मा	जसपा नेपाल
२०.	श्री उमा तामाङ	मंगोल नेशनल अर्गनाइजेशन
२१.	श्री कृष्ण शर्मा	ने.म.पा. शेरपा
२२.	श्री राम कृष्ण रिजाल 'जोरठ'	वि.म.प.प. पार्टी
२३.	श्री शिव कृष्ण शर्मा	नेपाल परिवार दल
२४.	श्री रिजाल रिजाल	जिल्ला समन्वय अधिकारी
२५.	श्री राम शर्मा	जबरजंग गण
२६.	श्री विप्लव शर्मा	नं १ तालिम विधुली
२७.	प्र.उ. श्री राम प्रकाश शाह, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	-सदस्य

- स.प्र.ना.उ श्री मदन ढुंगाना, स.प्र.बल नेपाल नं १९ गुल्म -सदस्य
 २९. प्र.अ. श्री हेमन्त चौधरी, राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय -सदस्य
 ३०. श्री महेन्द्रध्वज अधिकारी, का.प्र. स्वास्थ्य कार्यालय -सदस्य
 ३१. डा. श्री दीपेन्द्र पाण्डे, मे.सु. त्रिशूली अस्पताल -सदस्य
 ३२. श्री हरिप्रसाद गुरागाँई, का.प्र., जलश्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय -सदस्य
 ३३. श्री, प्रमुख, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई -सदस्य
 ३४. श्री मधुसुदन शम्श, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी नुवाकोट शाखा, सुन्दर अधिकारी -सदस्य
 ३५. श्री मीन कुमार के सी, गैर सरकारी महासंघ नुवाकोट -सदस्य
 ३६. श्री कपिलदेव खनाल, अध्यक्ष, पत्रकार महासंघ नुवाकोट -सदस्य
 ३७. श्री ताराबहादुर कार्की, अध्यक्ष, उद्योग वाणिज्य संघ नुवाकोट -सदस्य
 ३८. श्री वेदप्रसाद अर्याल, सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी, जिल्ला प्रशासन कार्यालय -सदस्य सचिव

आमन्त्रित श्री उपरु दिपि, श्री.व.श्री. डिभिजन कार्यालय, नुवाकोट
 श्री. श्री. नवदीप शर्मा, इपाएपी, ने. पत्रकार महासंघ

१. श्री प्रभा बोगटी, उपप्रमुख, विदुर नगरपालिका
 २. जय प्रकाश जैनेरु त्रि. वि. अ. जिल्ला प्रशासन कार्यालय
 ३. श्रीमान तामाङ वास नुवाकोट
 ४. श्रीमान तामाङ वास नुवाकोट
 ५. श्रीमान तामाङ वास नुवाकोट
 ६. विरवल तामाङ वास नुवाकोट
 ७.
 ८.
 ९.

क्या .. कृष्ण भापा खैरासता कान्तिपुर

निर्णय

१. जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको पछिल्लो बैठकको निर्णयको कार्यान्वयन सम्बन्धमा समीक्षा गरियो। विपद व्यवस्थापनको क्षेत्रमा हालसम्म भएका कार्यहरू सन्तोषजनक रहेको पाइयो।
२. जिल्लामा हुन सक्ने सम्भावित विपदजन्य जोखिमको अवस्था तथा क्षतीलाई न्यूनीकरण गर्न, अद्यावधिक गरिएको जिल्लास्तरीय विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना- २०७९ (Disaster Preparedness and Response Plan-DPRP) लाई अनुमोदन गरी कार्यान्वयन गर्ने।
३. DPRP समेतलाई आधारमानी प्रत्येक स्थानीय तहहरूले स्थानीय विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना(LDRP) बनाई लागू गर्ने साथै स्थानीय विपद व्यवस्थापन समिति गठन नभएको भएमा गठन गर्ने तथा स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिको पदाधिकारीहरूको मोबाई नं. सहीतको विवरण जिल्ला प्रशासन कार्यालय नुवाकोटमा उपलब्ध गराउने।
४. जिल्लास्थित सबै सुरक्षा निकायहरू, स्थानीय तह, सबै सार्वजनिक सेवा प्रदायक कार्यालयहरू, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायतका निकायहरूले समन्वय गरी मनसुनी वर्षाको समयमा हुनसक्ने संभावित जोखिम न्यूनीकरणका लागि आफूसँग भएको स्रोत र साधन तत्काल परिचालन हुनसक्ने गरी तयारी अवस्थामा राख्ने।
५. वर्षाको समयमा हुनसक्ने सम्भावित विपद जोखिमको अवस्थालाई मध्यनजर गरी स्थानीयस्तरमा स्थानीय मनसुन आपतकालीन कार्ययोजना बनाई लागू गर्न सबै स्थानीय तहहरूलाई अनुरोध गर्ने।
६. मनसुन तथा आगलागीजन्य विपद प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना अनुदान कार्यविधि, २०७७ विपद प्रभावित निजी आवास पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापनाका लागि लाभग्राही कायम गर्न प्राविधिक मार्फत प्राधिकरणले तयार गरेको Mobile App मा विवरण प्रविष्ट गराई प्राधिकरणले तयार गरेको Reconstruction MIS System मा प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा लाभग्राही पहिचान गरी सोको स्थानीय विपद व्यवस्थापन समितिको निर्णय गराई उक्त System बाट नै Local Level बाट Verifications तथा Approve व्यवस्था मिलाई लाभग्राहीको विवरण जिल्ला तहमा प्राप्त हुने व्यवस्था मिलाउने।
७. जिल्ला विपद व्यवस्थापन कोषबाट जिल्लाका विभिन्न स्थानमा भएका विपदजन्य घटनाका पीडितहरूलाई मिति २०७९/०२/२२ देखि मिति २०७९/१४/११ सम्ममा राहत स्वरूप उपलब्ध गराइएको जम्मा रकम रु. ३० हजार र टेन्ट १ थान तथा यस अघि छुट भएको मिति २०७९/०१/१० गते दुष्प्रेक्षर गा.पा. स्थित नेगिमा ढुङ्गा फुटाउन आवश्यक पर्ने विष्फोटक पदार्थ खरिदका लागि दुष्प्रेक्षर गाउँपालिकालाई उपलब्ध गराइएको रकम रु. ८, ६७,९०० अनुमोदन गरियो।
८. गृह मन्त्रालयको च.नं.३३ मिति २०७९/०४/०६ साथ संलग्न कोभिड-१९ संकट व्यवस्थापन समन्वय केन्द्रको निर्णयानुसार हालैका दिनमा कोभिड-१९को संक्रमितहरूको संख्या बढी रहेको हुँदा कोभिड-१९ प्रतिकार्यको लागि स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यक स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्री, अस्पतालका शैथ्याहरू, स्वास्थ्य सामग्री, जनशक्ति, औषधि र अक्सिजन लगायतलाई तयारी अवस्थामा राख्ने।
९. हालैका दिनमा कोभिड-१९को संक्रमितहरूको संख्या बढी रहेको हुँदा रोकथामका लागि अपनाइनुपर्ने विशेष स्वास्थ्य सतर्कता सम्बन्धी कार्यहरू सम्बन्धी सचेतनामूलक प्रचार प्रसार सामग्री स्वास्थ्य कार्यालयले तयार गरी स्थानीय संचार माध्यमहरू मार्फत प्रचार प्रसारको व्यवस्था मिलाउने। सम्पूर्ण स्थानीय तहहरूले समेत स्थानीय भाषामा सोही प्रकारको सामग्री तयार गरी आ-आफ्नो क्षेत्रमा उपयुक्त माध्यमद्वारा प्रचार प्रसार गरी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने। यस कार्यमा जिल्लास्थित मानवीय सहयोगका काममा कार्यरत गै.स.स.हरूले समेत आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने।

Handwritten signatures and dates at the bottom of the page. The signatures are in black ink and appear to be official. The dates are written in a mix of Nepali and English, including '2068/11/12' and '2068/11/12'. There are also some initials and marks.

१२ सन्दर्भ सामग्री :

१. विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना मार्गदर्शन, २०६७ (पहिलो संशोधन २०७६)
२. नुवाकोट जिल्लाको जि.प्र.का, जि.स.स. बाट उपलब्ध तथ्याङ्कहरु
३. कोरोना महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी मार्गदर्शन २०७६
४. जिल्ला विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७
५. राष्ट्रिय विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४
६. विपद जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५